

ΙΛΙΣΟΣ

ΕΡΕΥΝΑ-ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ-ΤΕΧΝΗ

Τῆς ψυχῆς
ὥς ἡγεμόνος ἐπιμελοῦ·
τοῦ δὲ σώματος
ὥς στρατιώτου προνόει.

Κλείταρχος

ΕΤΟΣ 26ον

ΤΕΥΧΟΣ 142

ΜΑΡΤΙΟΣ — ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1981

ΤΙΜΟΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΠΩΛΟΥΜΕΝΩΝ ΕΙΣ ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΟΥ «ΙΛΙΣΟΥ» (Δραγατσάνιου 6)

Τηλέφ. 3246-837

H. P. Blavatsky	Τὸ κλειδί τῆς Θεοσοφίας	250
»	Ἡ φωνὴ τῆς σιγῆς. — Τὰ πρῶτα δῆματα στὸν Ἀποκρυφισμό	100
C. Leadbeater	Σ' ἐκείνους ποὺ πενθοῦν	40
Besant - Leadbeater	Ἡ Ἀτραπὸς τοῦ Ἀποκρυφισμοῦ	300
N. Sri Ram	Προσέγγισις πρὸς τὴν Πραγματικότητα	50
»	Αἱ βαθύτεραι ὁμοιότητες τῆς Ζωῆς	50
»	Εἰς ἀναζήτησιν τῆς Σοφίας	100
Ed. Arnold	Τὸ Φῶς τῆς Ἀσίας	100
Irving S. Cooper	Ἡ Μετενσάρκωσις	100
An. Besant:	Ἡ ἀπόκρυφη ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου	100
Vivekananda	Κάρμα — Γιόγκα	100
J.J. van der Leeuw	Θεοὶ σὲ ἐξορία	50
Βενετού — Ἰλαρίωνος	Φῶς στὴν Ἀτραπὸ	50
Krishnamurti	Βλέπε στὴν γ' σελίδα τοῦ ἐξωφύλλου.	
Ἄντ. Ἀδριανοπούλου	Ἀρχαῖοι Ἑλληνες φιλόσοφοι	300
»	Ὁ ἄνθρωπος καὶ ἡ Ζωὴ	200
»	Οἱ Νόμοι τῆς Ζωῆς	150
Ἰω. Βασιλῆ	Τὸ Σημειωματᾶριο ἑνὸς Μύστου	300
»	Τὰ φυσικὰ δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου	150
Κ. Μελισσαροπούλου	Ἀποκρυφισμὸς καὶ Μυστικισμὸς ἄδ. 80, δεμ.	150
»	Μελετήματα ἄδ. 180, δεμ.	250
»	Εἰσαγωγή στὴ Θεοσοφία δεμ.	250
»	ΜΗΤΙΣ (Τὸ βιβλίον τῆς σοφίας) δεμ.	300
»	Τὰ δῆματα τῆς Φιλοσοφίας Α' ἄδ. 150, δεμ.	200
»	Τὰ δῆματα τῆς Φιλοσοφίας Β!	150
»	Ἑκλογαὶ ἀπὸ τὸν Κρισναμούρτι	150
»	Ὁ Ἰησοῦς	100
»	Ὁ Κομήτης (Θέατρο ἰδεῶν)	80
»	«Ἀγνώστῳ Θεῷ»	30
»	Πέντε Τεκτονικαὶ Ὀμιλίαι εἰς Α'	50
»	Μεγάλαις πράξεσι στὴν ἱστορίαν τῶν Ἑλλήνων	250
Χρίστου Ἀ. Ριζοπούλου	Οἱ τίτλοι τῶν Ἑλλήν. Τεκτ. Στ. τῆς Κύ- πρου μὲ εἰσαγωγή περὶ Ἐλευθ/σμοῦ	200
Πίναξ	Αἰώνιος Δεῖπνος	30
«ΙΛΙΣΟΣ»	Ἐπιλογὴ 1956 - 58, 1959 - 61, 1962 - 65, ἐκάστη χρυσ.	250
	Διὰ τοὺς συνδρομητὰς ἐσωτερικοῦ τοῦ «ΙΛΙΣΟΥ»	200
Περιοδικὸν «ΙΛΙΣΟΣ»,	Τόμοι χαρτόδετοι 1971 - 76, ἕκαστος	150
	Τόμοι χαρτόδετοι 1977 - 80 »	200

Ἀποστέλλετε τὸ ἀντίτιμον διὰ νὰ τὰ λάβετε ταχυδρομικῶς.

Αἱ ἀποστολαὶ ἐπὶ ἀντικαταβολῇ ἐπιβαρύνονται μὲ δραχμὰς 100

ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ «ΙΛΙΣΟΥ» Δρχ. 60

ΣΥΝΔΡΟΜΗ «ΙΛΙΣΟΥ» Δρχ. 300. Ἐξωτερ. \$ 10, Ἀερ. \$ 15

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΛΕΥΘΕΡΑΣ ΣΚΕΨΕΩΣ
Δραγατσανίου 6 (Πλ. Κλαυθμώνος), ΑΘΗΝΑΙ - 122
Τηλ. 32.46.837

Διευθυντής ΚΩΣΤΗΣ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΣ
Ἐπιμελητής ἑλης ΧΡΗΣΤΟΣ ΡΙΖΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΤΟΣ 26ον ♦ Μάρτιος - Ἀπρίλιος 1981 ♦ ΤΕΥΧΟΣ 142

Σ Ε Ι Σ Μ Ο Σ

Ἔσπασε ἡ ἀλυσίδα τῆς ψυχῆς,
ποὺ συγκρατοῦσε τὴ γοητεία,
τ' ὄνειρο καὶ τὴν πραγματικότητα.
Χτύπησε βαθιά ἀπ' τὴ γῆ
ὁ Ἐγγέλαιος θιμωμένα
καὶ ἀναταράχτηκεν ὁ κόσμος.

Ἡ ἀγωνία ἔφτασε στὰ ὕψη
ὁ πόνος κ' ἡ συντριβὴ ἀνταμώθηκαν
μὲ τὸν ὀλεθρο. Βαριά πνοή,
κουρνιαχτός, φοβέρα, ἀπλώνει
τὸν ἴσκιό της καὶ ξαπλώνεται
ἀπέραντα στὴν κιοδιά.

τὴν ὥρα αὐτή, ὀρθώσου ψυχή,
δεῖξε στὸν Οὐρανὸ τὰ μάτια σου
καὶ πάρε δύναμη! Κάπου
λάμπει ἓνα ἄστρο καὶ γιὰ σένα,
κάπου ὀρνεύεται γιὰ τὴ ζωὴ σου
ἡ πανανθρώπινη ἐλπίδα!

Λούλα Α. Κωνσταντινίδου

ΙΗΣΟΥΣ ΘΕΟΣ Ή ΑΝΘΡΩΠΟΣ;

Του Jean Guilton
Τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας

Ο ΙΗΣΟΥΣ διεκδικείται σήμερα από αναρίθμητους μαθητάς σ' όλον τὸν κόσμον, κατὰ τὸ μάλλον καὶ ἥττον ἐν συνειδήσει τοῦ τι ἀντιπροσωπεύει, καὶ ἐλκυομένους ἀπὸ ἑνα γενικὸ πνεῦμα θρησκευτικότητος ἢ τὴν ἄρνηση τῆς καταναλωτικῆς κοινωνίας. Ὅπως ἔδειξαν δημοσκοπήσεις, πολλοὶ πιστοὶ τὸν θαυμάζουν χωρὶς τὸ θρησκευτικὸ του περιεχόμενον, σὰν ἕνα ὑπεράνθρωπο, ὅπως ἔκαναν οἱ Ἀρειανοί. Ὁ Γάλλος ἀκαδημαϊκὸς Ζὰν Γκυτὸν ἀναλύει τὸ πάντα ἐπὶκαιρο αὐτὸ θέμα.

ΟΙ ΙΟΥΔΑΙΟΙ ἐσκέπτοντο ὅτι ἡ Ἱστορία μποροῦσε νὰ γραφῇ μόνον ἀπὸ προφήτας. Εἶχαν ἐννοήσει τὸ μυστήριον τοῦ χρόνου καὶ πὼς τὸ παρελθὸν δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γίνῃ ἀντὶληπτὸν καὶ νὰ ἀφομοιωθῇ, παρὰ ἂν περιλαμβάνῃ τὴ σκοτεινὴ μορφή τοῦ μέλλοντος. Στὸ βάθος, ἐξεῖνο πὺ μᾶς ἐνδιαφέρει στὴν Ἱστορία, ὅπως εἶχε πῇ ὁ Μισελέ, δὲν εἶναι τὸ παρελθόν, ἀλλὰ τὸ μέλλον.

Ἡ παρατήρησις αὕτη, πὺν φρωτίζει ὅλη τὴν δέβηλη Ἱστορία, ρίχνει ἔντονον φῶς καὶ στὴ θρησκευτικὴ Ἱστορία, ὅπως ἰδιαίτερος στὴν Ἱστορία τῶν μεγάλων κρίσεων τῆς Ἐκκλησίας. Στὸ βιβλίῳ μου γιὰ τίς κρίσεις αὐτές, πὺν τοῦ ἔδωσα τὸν τίτλο «Ὁ διαμελισμένος Χριστός», ἐμελέτησα τίς διάφορες «αἰρέσεις» σὰν σκιές τοῦ μέλλοντος.

Ἔχω τὴν ἰδέα ὅτι οἱ «αἰρέσεις» δὲν εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον, παρὰ σὰν τὰ βιολογικὰ εἶδη καὶ ἀνατρέχουν σὲ ὁρισμένους τύπους, οἱ ὁποῖοι ἀντιπροσωπεύουν

Γοτθικὴ κεφαλὴ τοῦ Χριστοῦ (Περάγα)

τὴν σταθερὴν στάση τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος διὰ μέσου τῶν αἰώνων ἔναντι τοῦ μυστηρίου τοῦ Θεοῦ, τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐὰν τὸ ἀληθές, σὲ ὅλα τὰ πεδία, συνίσταται σὲ μιὰ δομὴ καμωμένη ἀπὸ ποσοπτικὰς πὺν μᾶς φαίνονται ἀντίθετες ἢ μιὰ πρὸς τὴν ἄλλη, εἶναι ἀναπόφευκτο νὰ προσπαθῇ ἡ διάνοια τῶν ἀνθρώπων νὰ ἀπαμονόνη τὴ μιὰ

ἀποψη εἰς βάρος τῆς ἄλλης, σάν αὐτὴ νὰ ἦταν ἡ ἐστία τοῦ "Ολου. Ἐχοντας σ' ὅλη τὴ ζωὴ μου δαῖξει τὴν φιλοσοφία, παρעתήρησα ὅτι καθε φιλόσοφος διαφέρει ἀπὸ τὸ "Ολον τὴν ἀποψη τοῦ ταιριάζει, ἀρνούμενος καθε ἀντίθετη, εἰς τρόπον ὥστε ἡ φιλοσοφία νὰ ἀνανεώνεται μὲ τὴ διαδικασίᾳ ἢ ὁποῖα, στὸν χριστιανισμό, παράγει αὐθαίρετες ἐκλογές, ἐκείνες ποὺ ἡ ὀρθοδοξία τίς ὀνομάζει αἰρέσεις.

Ἀνάμεσα στίς χρήσεις τῆς Ἐκκλησίας, πρόσεξα περισσότερο ἐκείνη τοῦ Ἀρείου. Μοῦ φάνηκε ἀξιοσημείωτη ἀπὸ δογματικὴ καὶ ταυτοχρόνως πολιτικὴ ἀποψη. Εἶναι πράγμασι θεολογικο-πολιτικῇ, γιατί μᾶς εἰσάγει σὲ μιὰ ἐποχὴ, σταθερὴ μετὰ τὸν Κωνσταντῖνο ὅπου τὸ θεολογικὸ στοιχείο εἶναι πάντοτε κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἦτοεν συνδυασμένα.

Πολλοὶ ἐκπλήσσονται γιὰ τὴν τωρινὴν χρῆσι τῆς Ἐκκλησίας, 15 ἔτη μετὰ τὴν Β' Βατικανὴ Σύνοδο. Θὰ ἐξεπλήσσοντο λιγώτερο ἂν εἶχαν δῇ τὴν ἱστορίαν τῶν μεγάλων Συνόδων, ἰδιαιτέρως τὴν ἐπόμενην τῆς Συνόδου τῆς Νίκαιας ὅταν ἡ Ἐκκλησία, περὶ τὸ ἔτος 380, λίγο ἔλειπε νὰ ὑπαντήσῃ «μισο-Ἀρειανή».

Μὲ δυὸ λόγια, περὶ τὰ μέσα τοῦ 3ου αἰῶνος, τὸ μυστήριον τῆς Ἐνσαρκώσεως (μυστήριον τῆς πίστεως) εἶχε περιορισθῇ σὲ μιὰ λύση περισσότερο σύμφωνη μὲ τὸν φιλοσοφικὸν «λόγον». Ὁ Χριστὸς ἐφαίνεται σάν ἕνας ἀρχηγὸς τῶν μυστικῶν, ἕνας ὑπεράνθρωπος καὶ ὅχι ὡς ὁ ὁμοούσιος τοῦ Πα-

τρὸς Λόγος.

Ἡ σκέψις τοῦ Ἀρείου ἦταν περισσότερο εὐαγγελιστικὴ, διότι ἐπέτρεπε τὴν προσέγγισιν τῶν Ἑλλήνων τῶν Ρωμαίων, τῶν Βαρβάρων. Μιὰ τέτοια θρησκεία ἦταν πρὸς διανοήσιν, πρὸς ἀνθρώπιναν καὶ ἐπέτρεπε στὴν κλονιζομένη αὐτοκρατορία νὰ προσελκύσῃ τὰ νέα ἄγρια ἔθνη καὶ νὰ σωθῇ.

Ἀπὸ αὐτὴ τὴν ἀποψη, ὁ Ἀρειανισμὸς μοῦ φαίνεται προσκλητικὸς. Εἶναι ἓνα δόγμα πλησιέστερον πρὸς τὴν ὀρθοδοξίαν, πρὸς ἀνθρώπινον, πρὸς ἐκπολιτιστικόν, πρὸς ἐκκρηστικὸν μὲ ἓνα μεγαλεῖο διανοίας καὶ γενναιοφροσύνης πρὸς καθολικὸν κατὰ τὰ φαινόμενα, μὲ στήριγμα στίς Ἰουδαϊκὰς Γραφὰς καὶ μὲ σεβασμὸν τῆς πρώτης ἐκκλησιαστικῆς παραδόσεως, ἐπίσης πρὸς ἱκανὸν καὶ συμφυλιωτικόν.

Θὰ ἤθελα νὰ ὑπογραμμίσω μερικὰς ἀποψεις τῆς Ἀρειανικῆς κρίσεως. Ἡ πρώτη εἶναι τὸ εὐλογον.

Ποιὸς ξέρει ἂν, περὶ τὸ ἔτος 300, δὲν θὰ εἶχα ἐλκυσθῇ καὶ ἐγὼ ἀπὸ ἐκείνῃ τῇ διδασκαλίᾳ; Εἶχα μιὰ ἡμέραν μιὰ συζήτησιν μὲ τὴν γιὰ τοῦ Πῶλ Βαλερὶ γιὰ τὴν θρησκείαν τοῦ πατέρα του. Μοῦ ἔλεγε ὅτι ἡ μεγάλη δυσκολία τοῦ ποιητοῦ, μὲ τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν, ἦταν τὸ μυστήριον τῆς Ἐνσαρκώσεως. Καὶ ὁ Κονσταντῖνος μοῦ ἔλεγε: «Ἀποδέχομαι ὁλόκληρον τὸ Πιστεύω, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν φράσιν «ἐπὶ Ποντίον Παλάτιον», διότι ἡ Ἐνσαρκώσις δὲν εἶναι ἱστορικὸν γεγονὸς!»

Εἰμαστε συνηθισμένοι στὴν ιδέα ὅτι ὁ Ἰησοῦς εἶναι Θεός. Ἐχομε ὅμως σκεφθῇ τὸ μυστή-

ριο περιζκλείεται σ' αὐτὴ τὴ διατύπωση; Δὲν θὰ μπορούσαμε νὰ ποῦμε, γιὰ νὰ ξεφύγωμε ἀπὸ αὐτὸ τὸ ἀκατανόητο μυστήριο, ὅτι ὁ Ἰησοῦς εἶναι ἓνας ἄνθρωπος ἰδιαιτέρως ἐνωμένος με τὸν Θεὸ καὶ νιοθετημένος ἀπὸ τὸν Θεό, σάν ἓνας προνομιούχος μεταξὺ τῶν ἁγίων;

Ἡ ἀκόμη, δὲν θὰ μπορούσαμε νὰ σκεφθοῦμε ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἐξεπλήρωσε μιὰ ἱστορικὴ ἀποστολή, στὸ διάστημα τῆς ἱστορίας τῆς σωτηρίας, καὶ ὅτι ἡ αἰώνια γενεαλογία δὲν εἶναι παρὰ ἓνα σύμβολο τῆς ἱστορικῆς του γεννήσεως; Δὲν παρουσίασε ἡ Παλαιὰ Διαθήκη τὴν Σοφία ὡς «πλσθεῖσα» ἀπὸ τὸν Θεό; Τὰ συνοπτικὰ Εὐαγγέλια δὲν ἔθεσαν στὰ χεῖρ τῷ Ἰησοῦ διαβεβαιώσεις ἀνθρωπότητος ποὺ φαίνονται ν' ἀποκλείουν τὴν θεϊότητα; Οἱ Πράξεις τῶν Ἀποστόλων δὲν μιλοῦν γιὰ τὸν Ἰησοῦ ὡς ἄνθρωπο «ἀποδεγμένον» παρὰ τοῦ Θεοῦ;

Ὡς πρὸς τὸν Παῦλο, δὲν θὰ μπορούσαμε νὰ ἐξημεύσωμε τὴ σκέψη του, ὅταν ἔλεγε ὅτι ὁ Ἰησοῦς περιλαμβάνει ὅλα τὰ ἄλλα πλάσματα, ποὺ πλάσθηκαν, προωρίσθηκαν καὶ σώθηκαν, ὅτι δὲν εἶναι ὁμοούσιος τῷ Πατρὶ;

Ὁ Νιούμαν ἔχει διατυπώσει μιὰ ἄλλη σειρὰ σκέψεων σχετικὰ με τὴν ἔννοια τῆς (ἐλληνικῆς) λέξεως ὁμοούσιος.

Τὸ 268, μιὰ σύνοδος 80 ἐπισκόπων εἶχε καταδικάσει τὴν λέξη «ὁμοούσιος», ποὺ ἐχρησιμοποιεῖτο με τὴν ἔννοια ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἦταν ἀπὸ τὴν ἴδια οὐσία με τὸν Πατέρα. Καὶ στὴ Ρώμῃ, ἡ ἐπιβολὴ τοῦ ὅρου εἶχε δώσει λα-

βὴ σὲ ἀμφιλογίες. Μερικοὶ θεωροῦσαν αὐτὸν τὸν ὅρον ὡς αἰρετικό.

Ἔτσι, τὸ 359, μιὰ σύνοδος συνελθοῦσα στὸ Ρίμινι με τὴν παρουσία 400 δυτικῶν ἐπισκόπων, καὶ μιὰ ἄλλη σύνοδος 500 ἀνατολικῶν ἐπισκόπων στὴ Σελέγκεια, ἀπέρριψαν τὸ «ὁμοούσιον». Στὴ Ρώμῃ, ἐξωρίσθηκε ὁ πάπας Λιβέριος. Οἱ μεγάλες ἐπισκοπικὲς ἑδρες ἦσαν στὰ χέρια μισο-Ἀρειανῶν. Καὶ εἶχαν θυσιάσει τὸν κύριο πρωταθλητὴ τοῦ «ὁμοουσίου» τὸν Ἀθανάσιο.

Ἀλλὰ ἡ πίστις τῆς Νικαίας δὲν εἶχε σβῆσει. Διατηρήθηκε χάρις στὴ φωτεινότητα ἑνὸς μόνον πνεύματος. Ὁ Ἀθανάσιος ἦταν μονάρχος τοῦ μιὰ δόκκληρη Ἐκκλησία, ὅπως μερικοὶ στρατηγοὶ ἀντιπροσωπεύουν ἓναν δόκκληρο στρατό. Ὁρθώθηκε γιὰ νὰ ὑπερασπίσει ὅτι θεωροῦσε ἀληθινό. Μαζὶ με τὸν Ἀθανάσιο καὶ τὸν Ἰλάριο στὴ Γαλιλία — πιστοὶ στὴ Νίκαια ἔμειναν καὶ οἱ λαῖκοί. Ἔτσι σώθηκε ἡ πίστις χάρις σ' αὐτὴ τὴ σημασία.

Ἡ Νίκαια ἔσωσε τὴν πίστη. Γιατί, μετὰ τὴ Νίκαια, δὲν ἦταν πλέον δυνατόν νὰ σκεφθῇ κανεὶς ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἦταν Θεὸς με συμβολικὴ καὶ μυθικὴ ἔννοια. Ὁ Χριστὸς ἦταν Θεὸς ἐκ Θεοῦ, πρῶς ἐκ φωτός, ἀληθὴς Θεὸς γεννηθεὶς ὑπὸ ἀληθοῦς Θεοῦ. Καὶ ὅπως εἶπε ὁ Κάρλ Μάρτ, παρὰ τίς ἀνεπάρκειες τοῦ ἀνθρωπίνου λεξιλογίου, ἡ λέξις «ὁμοούσιος» ἦταν ἡ πιὸ κατάλληλη γιὰ νὰ σημαίνει ἐκεῖνο ποὺ ἤθελε νὰ πῇ. Ἡ χρησιμοποίησις τῆς λέξεως

«ιδίας φρίσεως» στη γαλλική μετάφραση του Πιστεύω δὲν αποδίδει τὸ «όμοούσιον». Καὶ ἐλπίζω νὰ τροποποιηθῇ.

Ἦταν πλέον σαφές, ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἦταν Θεὸς στὸ ἀπώτατο βάθος τοῦ εἶναι του, στὸ Εἶναι. Καὶ μάλιστα, ὅπως μὴ σαφῆς διαβεβαίωσις ἐπιτρέπει τὴν συνάθροιση τῶν προηγουμένως διαχωρισμένων στοιχείων καὶ ἑνὰς ὁμοῦς μεταβάλλει τὴν ἀτιμωσύνη, ἡ μορφή ἑνὸς ὁρισμοῦ ἐπιτρέπει στὴ θεολογία τὴν ἐμβάθυνση.

Ἐκρεξῆς δὲν ἦταν πιά δυνατόν νὰ παραμείνῃ κανεὶς στὴν Ἐκκλησία πιστεύοντας ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἦταν Θεός μετὰ τὴν συμβολικὴ καὶ μυθικὴ ἔννοια καὶ μετὰ ἑνὸς σημείου, ὁριακοῦ, ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἦταν ὁ Ἄνθρωπος κατ' ἑαυτὸν ἢ τὸ ὡραιότερο τῶν τέκνων τῶν ἀνθρώπων ἢ «ὁ ἀρχηγὸς τῶν μυστικῶν». Ὁ Ἰησοῦς ἦταν Θεός, ἦταν Θεὸς ἐκ Θεοῦ, ἦταν ἐκ τοῦ Θεοῦ ποὺ ἐλάμβανε τὴν ταυτότητά του.

Εἶπα ὅτι οἱ μεγάλες αἰρέσεις ἀντιστοιχοῦσαν στίς σταθερὲς στάσεις τῆς διανοίας ἔναντι τοῦ Θεοῦ μυστηρίου. Ἄν εἶναι ἔτσι, τότε θὰ πρέπει ν' ἀνευρίσκειται ἡ παρουσία κάποιου «Ἀρειανισμοῦ» σὲ κάθε ἐποχῇ. Μοῦ φαίνεται ὅμως, ὅτι ὁ Ἀρειανισμὸς καὶ πρὸ πάντων ὁ μισο-Ἀρειανισμὸς προοδεύουν ἀρκετὰ τὸ τί θὰ μπορούσε νὰ εἶναι ἡ μεγάλη αἵρεσις τοῦ 21ου αἰῶνος.

Ὁ κίνδυνος τῆς παρουσίας ἐποχῆς, πρὶν ὅ' αὐξηθῇ στοὺς μέλλοντες χρόνους, θὰ ἔγκειται στὴν ἀντιστροφή τῶν σχέσεων μεταξὺ Θεοῦ καὶ κόσμου. Ἡ ἀ-

γάπη ποὺ ἔχει ὁ ἄνθρωπος γιὰ τὸν ἄνθρωπο ἀπορρέει, κατὰ τὸ Εὐαγγέλιο, ἀπὸ τὴν ἀγάπη ποὺ ὁ ἄνθρωπος ἔχει γιὰ τὸν Θεό.

Μπορεῖ λοιπὸν στὸ μέλλον ἡ σχέση αὐτὴ ν' ἀντιστραφῇ, νὰ μετατραπῇ ἡ δομὴ, καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ ἀνθρώπου γιὰ τὸν Θεὸ νὰ γίνῃ φανταστικὸ σύμβολο τῆς ἀγάπης τοῦ ἀνθρώπου γιὰ τὸν ἄνθρωπο. Ὄποτε, ὁ ἄθεος σύμψνισμὸς θὰ ἀντικαθιστοῦσε τὸν χριστιανισμὸ, χωρὶς ὅμως (καθὼς συνέβη καὶ στὴν ἐποχὴ τοῦ μισο-Ἀρειανισμοῦ) ν' ἀντιλαμβάνεται τὴν διαφορὰ.

Μπορεῖ νὰ φαντασθῇ κανεὶς ὅτι ἡ δημοσίαι πλατεῖα ὅ' ἀντικαταστήσῃ τοὺς γαοὺς, ὅτι ἡ μυστικὴ ἐμπειρία θὰ συγχωνευθῇ μετὰ τὴν πολιτικὴ ἐμπειρία, ὅτι ἀληθινὴ θρησκεία θὰ γίνῃ ἡ ἀνθρώπινη ἐργασία, ὅτι ἡ ἐν Χριστῷ λύτρωσις θὰ συγχωνευθῇ μετὰ τὴν κοινωνικὴ ἐπανάσταση, ὅτι τὸ ἐργαστάσιον ὅ' ἀντικαταστήσῃ τὴν Ἐκκλησία.

Τότε, ἡ καθολικὴ θρησκεία θὰ μπορούσε νὰ ἐπιζῇ, θὰ ἦταν ἀποδεκτὴ ἀπὸ τὶς κομμουνιστικὰ χῶρες, ἀδελφωμένη ὅμως ἀπὸ τὴν οὐσία της, διότι δὲν θὰ συγχετοῦλεν πλέον τὴ λατρεία.

Ἄν ἐφθάνῃ ὁ κόσμος στὸν οὐμанизμὸ τοῦ Χριστιανισμοῦ ἀπὸ τὸ ἑνὰ μέρος, καὶ ἂν ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος ἀφαιρεῖτο ἀπὸ τὸν κομμουνισμὸ τὸ ἀντιχριστιανικὸ του πρόσωπο, τὸ ἀνθρώπινο γένος θὰ μπορούσε νὰ συνενωθῇ σὲ μὴ κοινότητα, ἐνωμένο σὲ μὴ μόνη θρησκεία ποὺ θὰ ἦταν ἡ θρησκεία τοῦ Ἀνθρώπου.

● Οἱ καθολικοὶ θὰ μπορούσαν νὰ

ἐξακολουθήσουν νὰ πιστεύουν στοὺς μύθους των, ἀλλὰ ἕνας «μαοϊστής» ἐλευθερωμένος ἀπὸ τὸν θρῶλο δὲν θὰ εἶχε πλέον ἀνάγκη ἀπὸ τὴν χριστιανικὴ πίστη, καί, ἐν μέσῳ τῶν μόλις ἀπελευθερωμένων σκλάβων, θὰ ἦταν ὁ μόνος ἐλεύθερος ἄνθρωπος!

Ὁ Φόυερμπαχ ἔγραφε στὴν ἀρχὴ τοῦ τελευταίου αἰῶνος: «Στὴ θέσῃ τῆς θεότητος ὀφείλομε νὰ θέσωμε τὸ ἀνθρώπινο γένος ἢ τὴν ἀνθρώπινη φύση. Στὴ θέσῃ τοῦ «ὑπὲρ-πέραν», ποὺ ὑψώνεται ἐκείθεν τοῦ τάφου μας ἔως τὸν οὐρανὸ ὀφείλομε νὰ θέσωμε τὸ «ὑπὲρ-πέραν», ποὺ ὑψώνεται πάνω ἀπὸ τὸν τάφο μας σ' αὐτὴ τὴ γῆ, δηλαδὴ τὸ ἱστορικὸ μέλλον, τὸ μέλλον τοῦ ἀνθρώπου».

Ἡ τελευταία παρατήρησις ποὺ θάθελα νὰ προτείνω, εἶναι ὅτι κάθε αἰρεσις ἐγκλείει ἕνα μέρος ἀληθείας, καὶ ἀληθείας προκαταβολικῆς. Ὁ Νιούμαν ἔλεγε ὅτι ὁ Ἀρειὸς, ἀντιφάγοντας ἕνα πλάσμα πάνω ἀπὸ ὅλα τὰ ἄλλα, προετοίμαζε τὴν γνώσιν τοῦ μυστηρίου τῆς Μαρίας. Διότι, ἡ Παναγία εἶναι σήμερα γιὰ τὴν πίστιν μας ὅτι ἦταν ὁ Ἰησοῦς σιὰ μάτια τοῦ Ἀρείου.

Ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, ὁ Ἀρειὸς καθιστοῦσε δυνατὴ μιὰ βαθύτατη καταπόνησι τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως τοῦ Ἰησοῦ. Ὁ Χριστὸς τοῦ Ἀρείου ἦταν ἐγγύτατα στὸν ἄνθρωπο καὶ ἐπὶ μιὰ ἔννοια, ἀνήγγελλε τὶς προόδους τῶν ἐξηγητῶν, οἱ ὅποιοι τόσο ἀνθρωποποίησαν τὸν Υἱὸ τοῦ Ἀνθρώπου.

Εἶμαι πεπεισμένος ὅτι αὐτὸ τὸ φαινόμενο τῆς «παραδόξου σω-

τηρίας» ποὺ σημειώνεται σ' ὅλη τὴν ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας (καὶ κάνει ὥστε τὴν στιγμὴ τῆς κατὰστροφῆς, τὸ Πνεῦμα νὰ ἐμποδίσῃ τὸ σκάφος νὰ βυθισθῇ), θὰ ἀναπαυαχθῇ καὶ στοὺς μέλλοντες χρόνους. Ἀπὸ τὴν παρούσα κρίσις τῆς Ἐκκλησίας, θὰ ἐξαχθῇ ἕνας ἀκριβέστερος ὁρισμὸς τοῦ μυστηρίου.

Ἄν συγκρίνωμε τὴν Β' Βατικανὴ Σύνοδο μὲ τὶς προηγούμενες συνόδους, θὰ παρατηρήσωμε ὅτι ἡ Ἐκκλησία δὲν θέλησε νὰ καταδικάσῃ, ἀλλὰ νὰ προσεγγίσι τοὺς ἀνθρώπους, ὅτι συνδιαλέχθηκε μαζί τους, ὅτι σκεφθῆκε κατὰ τὸν τρόπον περισσότερο εὐαγγελιστικὸ γιὰ τὶς σχέσεις μεταξὺ πίστεως καὶ λόγου, καὶ γιὰ τὴν Ἀποκάλυψιν μὲ τὶς θρησκείες.

Φαινόμενικῶς μόνον, στὶς ἡμέρες μας, τὸ Ὑπερβατικόν, ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ λατρεία συγχέονται. Στὸν 21ον αἰῶνα, ὅπως καὶ στὸν 4ον, θὰ σημειωθῇ μιὰ τελειότερη συνεδοποίησις τοῦ Ὑπερβατικοῦ, μιὰ βαθύτερη προσέγγισις πρὸς τὸ Μυστήριον. Σταθερὰ τὸ ἐλπίζω. Ἡ κρίσις τοῦ παρόντος αἰῶνος θὰ ἐπιτρέψῃ τὴν μεγαλύτερη προσέγγισιν τῆς ἀνθρωπότητος τῶν ἀνθρώπων καὶ τὴν περαιτέρω διεύρυνσιν τῆς ἀνθρωπότητος στὸν Λόγον — ποὺ ἐγένετο σάρκα — χάριν ἡμῶν.

Σχετικὰ μὲ τὶς «αἰρέσεις», μπορεῖ νὰ τεθῇ τὸ ἐρώτημα μερικῶν ἱερῶν γιὰ τὶς ἀσθένειες: τὸ νὰ μάθωμε ἂν δὲν εἶναι γιὰ κάθε ὑποκείμενον οἱ τοικίλες μορφές ποὺ παίρνει, μέσα ἀπὸ τὶς ἐποχές, τὶς ἡλικίες, τὶς περι-

στάσεις, ή διατάραξις τῆς ἰσορροπίας. Μποροῦμε νὰ διερωτηθοῦμε ἂν ἡ ἐποχή μας δὲν διαφέρει ἀπὸ τὶς ἄλλες, παρὰ μονάχα ἀπὸ τὴν εὐρύτητα τοῦ ἰδίου κινδύνου ἀρνήσεως ὃ ὁποῖος ἀπέπλησε τὸν Χριστιανισμό ἐξ ἀρχῆς καὶ ποὺ φαίνεται καθαρὰ στὰ Ἰωαννινὰ κείμενα.

Ἄν συγκρίνωμε τὶς κρίσεις μετὰξὺ τους, ἔχομε τὴν ἐντύπωση ὅτι ἐπαναλαμβάνονται οἱ ἴδιοι ρυθμοί, ὑπὸ πλέον συγγενερωτικὴ μορφή. Ἡ κρίσις τῆς Μεταρρυθμίσεως παρουσιάζει μερικοὺς ρυθμοὺς τῆς Ἀρμενικῆς κρίσεως, τοὺς ὁποίους ἀναπαράγει κατὰ περισσότερο δραματικὸ τρόπο. Καὶ ἡ κρίσις τῆς Εὐρώ-

πης ἀπὸ δύο αἰώνων (καὶ πὺξχωριστὰ ἀπὸ δεκαπέντε ἔτων) ἀνακεφαλαιώνει πολλὰς προγενέστερας κρίσεις, ἀλλὰ σὲ μεγαλύτερο βάθος, σὲ μεγαλύτερο εὖρος καὶ μὲ ἠῤῥημένους κινδύνους.

Ὁ Χριστιανισμὸς δὲν θέτει ποτὲ παρὰ ἓνα μονάχα πρόβλημα, ἐκεῖνο ποὺ εἰκονίζετο μὲ τὸ συμβολικὸ πρᾶξι τῶν κατακοιμῶν, τοῦ ὁποίου τὰ ἀρχικὰ στήν ἑλληνικὴ ἦσαν τὸ νόημα τοῦ Χριστοῦ (ΙΧΘΥΣ = Ἰησοῦς Χριστὸς Θεοῦ Υἱὸς Σωτήρ). Γὰρ τὴν παραδοχὴ τοῦ μυστηρίου, οἱ δυσκολίες τῆς ἀνθρωπίνης διανοίας παρισμένουν ἀνάλογες, παρὰ τὴν διαφορά τῶν καιρῶν, τῶν περικοπῶν καὶ τῶν λεπτειῶν.

ΚΩΣΤΗ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΥ

Ο Ι Η Σ Ο Υ Σ

Ἡοῖος ὑπῆρξεν ὁ Ἰησοῦς; ● Αἱ διάφοροι περὶ αὐτοῦ απόψεις ἐκτιθέμεναι ἀμερολήπτως. ● Ὁ Ἰησοῦς κατὰ τὸν Πενάν. ● Ὁ Ἰησοῦς κατὰ τὸν Συρέ. ● Ἡ διδασκαλία τοῦ Ἰησοῦ ἀπὸ τὴν Καινὴ Διαθήκη.

ΤΙΜΑΤΑΙ ΜΟΝΟΝ Δρχ. 100

ΣΑΡΑΝΤΟΣ ΠΑΥΛΕΑΣ

Π Ρ Ο Σ Ο Χ Η

« Ἀδικία δὲ ἐν τῇ διαίτῃ σου μὴ αὐλισθήτω »

Ἰωβ ΖΑ § 14

Προσέχαμε ν' ἀκούσουμε τὴν ἀναπνοὴ τῶν φτερῶν μέσα στὴν ἡσυχία τῆς ἐξοχῆς. Τὰ πτηνὰ μὲ τὴ ζεστὴ περσοφυΐα τοὺς φόρεμα καὶ τὸ περπατήμα τους στὸν οὐρανό.

Κάποτε κι ἐμεῖς δὲ θὰ περπατούσαμε τὴ στεριά κι οὔτε θὰ βαδίζαμε μόνο μ' ἓνα κομμάτι στεριάς πάνω στὴ θάλασσα.

Κάποτε θὰ περπατούσαμε στὰ Διαστήματα μ' ὅλα τὰ Διαστημόπλοια μαζικῆς κυκλοφορίας, χωρὶς νὰ γράφει ὁ χρόνος ποτὲ τὸν κόπο καὶ τὰ γηρατειὰ στὴ μορφή μας.

Ποιθὲνὰ καὶ ποτὲ δὲ θὰ σήκωνε ὁ ἓνας στὸν ἄλλον τὴν καινούριαν ἀστραπὴ τοῦ μαχαίριού του.

Οὔτε πάνω στὰ τραπέζια τῶν Συνεδρίων μας θὰ συζητούσαμε γιὰ τὴν εἰρήνῃ μὲ τὴν ἐτοίμασμένη, τὴν ἀκονισμένη τῶν νέων μαχαίριῶν τὴ σκοτεινὴ γλώσσα τους.

Διαμαρτυρία

Διαμαρτυρόμαστε, Αἰγάζετε Ὁκαθιανέ, Θεὲ τῆς Αὐτοκρατορίας, κηδεμόνα τῆς Pax Romana,

Ὅχι γιατί αὐξήσατε τὸ φόρο τῶν κληρονομιῶν, παρὰ γιατί αὐξήσατε τὴ φορολογία γιὰ τὴν ἐξαγορὰ τῆς ἐλευθερίας τῶν Δοῦλων. Πῶς ἔτσι θὰ μπορέσουμε ἐμεῖς οἱ Δοῦλοι λοιπὸν νὰ πάρουμε τὴν ἐλευθερία μας, μαζεύοντας, μαζεύοντας, μαζεύοντας τὸ αὐξημένο τώρα χρηματικὸ κι ἀναγκαῖο ποσόν;

Γελαστοὶ Θάνατοι

Βίτσιζε, βίτσιζε, βίτσιζε, βροχή μου άνοιξιάτικη,
 βίτσιζε τὶς μηλιές μας,
 σιγὰ - σιγὰ κι άνθεκτικά ν' άναθρέψουν τὸν καρπό τους,
 τὸ θάνατό τους σὲ σχῆμα κύκλου νά γελάσουν ὁμορφα,
 γιὰ νά ῥθουν οἱ τρυγητὲς τὰ γελαστά μας μῆλα νά τρυγήσουν.

”Ω! ἄς άρχίξει...

”Ω! ἄς άρχίξει ἡ καρδιά μας
 νά κελιηδάει σάν ἓνα πουλί,
 φυλαγμένο μουσικὸ πουλί σ' ἓνα σκοτεινὸ κλουβί,
 ποὺ τὸ βγάζουμε σ' ἓνα γυάλινον ἥλιο.

53 χρόνια τοῦ Ἀρχαιοφίλου Ὁμίλου ἐκδρομῶν

Ὁμιλία
Γεώργ. ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ

Ὁ Ἀρχαιοφίλος εἶναι τέκνον μιᾶς πλειάδος μορφωμένων καὶ θαθεῖα συναισθηματικῶν ἀνθρώπων μὲ κοινὴς ἰδεολογικὰς ἐπιδιώξεις καὶ σκοποὺς, ποὺ ἀπέβλεπαν στὴν καλλιτέρευσι τῶν συνθηρῶν τῆς κοινωνικῆς ζωῆς ὅλων τῶν ἀτόμων, εἰδικώτερα δὲ τῆς ζωῆς τοῦ ἐργαζομένου σοματικὰ καὶ πνευματικὰ στοὺς κλειστοὺς χώρους τῶν πόλεων ἀνθρώπου, ὅπου ἡ μολυσμένη ἀτμόσφαιρα τῆς πόλεως ἀπειλεῖ πάντοτε τὴν ὑγεία του.

Πρέπει λοιπὸν νὰ ἀναδράμωμε νοερά καὶ νὰ ἐξετάσωμε τίς συνθηρὰς τοῦ ὅλου ποὺ ἐπικρατοῦσαν μισὸ καὶ πλέον αἰῶνα στὸ παρελθόν, δηλαδὴ, γύρω στὸ ἔτος 1927 καὶ νὰ ἰδοῦμε τοὺς ἰδρυτὰς τοῦ Ὁμίλου μας πῶς σκεφθῆκανε καὶ γιατί ἀπεφάσιζαν τὴν ἰδρυσι τοῦ φυσιολατρικοῦ ὁμίλου μας.

Τότε εἶχαν ἐμφανισθεῖ πολλὰ φυσιολατρικὰ σωματεῖα, ὅπως ὁ Ὁδοπορικὸς σύλλογος ὁ σύλλογος τῶν Φιλοδένδρων, τῶν φίλων τῆς Ὑπείθρου ζωῆς, τοῦ Πανὸς

καὶ ἄλλα. Μὲ αὐτοὺς τοὺς συλλόγους, πολλὰ ἀπὸ τὰ μέλη τοῦ Σωματείου Προμηθεὺς συμμετείχαν στίς ἐκδρομὰς τοὺς καὶ ἐννοιοῦσαν ὅτι ἡ φυσιολατρεία εἶναι σοβαρὸ μέσον ἀναγένεσης τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου, μὲ τὴν ἀνάπτυξη τῶν σωματικῶν καὶ διανοητικῶν δυνάμεων, ποὺ ἦσαν τὰ ἐπακόλουθα μιᾶς στὴν ἐλευθέρᾳ φύσῃ διαβίωσης.

Ἐνῶς ἀπὸ τοὺς πρώτους φυσιολάτρες ἦταν ὁ Πυλάδης Κοντογιάννης καὶ παλαιότερα αὐτοῦ, ὁ πολὺς καὶ γνωστὸς εἰς ὅλους μὲ θαθεῖα πίστιν στὴν φυσιολατρικὴ ζωὴ Σπύρος Νάγος, συνεργάτης ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ αἰῶνος μας τοῦ τότε ἀκμάσαντος Πλάτωνος Δρακούλη, Κοινωνολόγου καὶ Φυσιοκράτου.

Στενὸς συνεργάτης στὸ φυσιολατρικὸ καὶ μορφωτικὸ πεδίο τοῦ Γιάννη Βασιλῆ, μέλους καὶ αὐτοῦ τοῦ Προμηθεᾶ, ὁ Π. Κοντογιάννης ἐσκέφθη ὅτι μὲ τὴν ταυτότητα τῶν κοινωνικῶν, μορφωτικῶν καὶ φιλοσοφικῶν ἰδεῶν ποὺ εἶχαν καὶ τὰ ἄλλα μέλη τοῦ Προ-

μηθέα, θά ήταν εύλογο και δικαιολογημένο να ιδρυθεί ιδιαιτέρως φυσιοκρατικός σύλλογος, και έδωσε αυτός πρώτος την σκέψη αυτή στον Γ. Βασιλή άνδρα δραστήριο και δυναμικό. Η πρότασις έγινε δεκτή με ενθουσιασμό και έτσι άμέσως άρχισε η εργασία της κατάστρωσης των σκοπών του υπό ίδρυση όμιλου, του πρόπου εμφάνισής του εις τους κόλπους του Προμηθέα και της λοιπής κοινωνίας και εν συνεχεία της οργάνωσής της πρώτης εκδρομής.

"Ομιος, ή προπρασκευή μιας εκδρομής της εποχής εκείνης, δηλαδή του έτους 1927 και μερικά χρόνια αργότερα, δεν ήταν θέμα απλό για τους έξι λόγους: Δρόμοι χαραγμένοι και στρωμένοι στην ύπαιθρο δεν υπήρχαν πολλοί, τά μέσα συγκοινωνίας, εκτός από σιδηροδρόμους και πλοία δεν υπήρχαν, παρά μόνο λεωφορεία συγκοινωνίας των 22 - 24 θέσεων, με καθίσματα κάθε άλλο παρά αναπαυτικά, που ήταν ανυπόφορα για μακρινές αποστάσεις. Μέσα επικοινωνίας μόνο λίγες τηλεφωνικές γραμμές με τις επαρχίες. Ηλεκτροφωτισμός στα χωριά σπάνιος. Ξενοδοχεία με άνεσεις, όπως σήμερα, σπάνια, και μόνον στις μεγάλες επαρχιακές πόλεις. Επόμεινο ήταν λοιπόν να δημιουργούνται: σέ μακρινές αποστάσεις της εκδρομής παράπονα για την ανωμολία των δρόμων την έλλειψη στα ξενοδοχεία των γνωστών σήμερα ανέσεων και εύκολιών.

Παρ' όλες αυτές τις έλλείψεις και τά απρόβλεπτα εμπόδια, οί έταίροι του Αρχαιοφίλου έμει-

ναν πιστοί στον όμιλό μας και στις άρχές που διατυπώθηκαν εύθύς εξ άρχής, κατόπιν ώριμης σκέψης και μελέτης των φυσικών νόμων από τους ίδρυτές του.

Τρεις (3) ήσαν οί πρωτοπόροι: και κυριώτεροι: συλλογάται του Αρχαιοφίλου, που με την διαρκή εργασία τους και την πίστη στα ιδανικά της φυσιολατρείας, συνετέλεσαν ώστε σέ λίγο χρονικό διάστημα ο "Όμιλός μας να κάνει επιβλητική και περίοπτη την εμφάνισή του.

Και πρώτος ο άκούρατος και δυναμικός Βασιλής, που έγινε έπίσημα Πρόεδρος του Όμιλου τό 1928, όταν έγινε σηματοείο ο "Όμιλος και έμεινε Πρόεδρος μέχρι τις 13.12.1962, ήμέρα του θανάτου του. Αυτός υπήρξε ο συντάκτης των σκοπών και της Τριλογίας του Όμιλου και συνέταξε με τους συνεργάτες του τό καταστατικό. Στην φροντίδα αυτού όφείλεται ή εκτύπωση των προεργασμένων και επί Προεδρίας αυτού ο "Όμιλος απέκτησε τό λάβαρό του και αγόρασε τόν γώρο των γραφείων του, Γλαφυρός όμιλητής, έξεφώνει στην επί του Υμηττού θέση της Καλοπούλας ή Κυλλού Πήρας, τόν πανηγυρικό της έπεταίου της πρώτης εκδρομής. Οί λόγοι του αυτού θά παραμείνουν ανεκτίμητη ύποθήκη για τους μεταγενεστέρους.

Δεύτερος κατά σειράν εκ των Ίδρυτών υπήρξεν ο πρώτος αντιπρόεδρος αυτού Σπύρος Νάγος, έξέχουσα φυσιογνωμία του «Προμηθέως». "Όσοι άκουσαν τίς όμιλίες του κατάλαβαν ότι ήταν σπάνια προσωπικότητας, προικισμένη με εύγένεια συνασθημάτων

καί θαύτητα σκέψεως. Έδω στον Ήμερο, τὸ ἱερὸν ὄρος ὅπως τὸ ἐπωνόμασε μαζί με τὸν Βασιλῆ τὸ ἀρχαιότατο ἱερατικὸ γένος τῶν Λυκαμνηδῶν, ἀνῆγειρε Ναοὺς καὶ Βοητοὺς τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Θρησκείας. Έδω καὶ οἱ δύο, Πρόεδρος καὶ Ἀντιπρόεδρος, μᾶς μίλησαν γιὰ τὴν κοντὰ στὴν μονὴ Καισαριανῆς Βυζαντινὴ Ἐκκλησίᾳ τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου τοῦ 11ου αἰῶνος καὶ γιὰ τὸ χωρὶς καλογῆρους Μοναστήρι.

Τρίτος ἀξιόλογος τοῦ Ὁμίλου Ἰδρυτὴς ὑπῆρξεν ὁ Ἀντώνιος Ἀδριανόπουλος, Πολιτικὸς Μηχανικός, Εὐρυμυθῆς καὶ συγγραφεὺς ἐπιστημονικῶν καὶ φιλοσοφικῶν διδλίων. Πιστὸς τηρητὴς τῶν διδαγμάτων τῶν θετικῶν ἐπιστημῶν, μᾶς μίλησε γιὰ τοὺς μεγάλους σταθμούς τῶν φυσικῶν φαινομένων καὶ γιὰ τὴς τροπὲς τοῦ ἡλίου καὶ τὴς ἰσημερίας. Ὁ ἡλίος ἔλεγε, εἶναι ἡ κυριώτερα πηγὴ τῆς κινήσεως, τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἐνεργείας. Θεωσώτης τῶν διανοητικῶν κανόνων ποὺ δίδασκον οἱ Στωϊκοὶ φιλόσοφοι τῆς νεωτέρας στοᾶς καὶ δὴ τοῦ Ἐπικτήτου καὶ τοῦ Μάρκου Αὐρηλίου συνέταξε σύντομὴ μελέτη περὶ βιοτικῆς δημοσιευθεῖσαν εἰς τὸ περιοδικὸν «Πυθαγόρας» τοῦ 1924.

Τὸν Πρόεδρο τοῦ ὁμίλου μας Βασιλῆ, ποὺ πέθανε τὸ 1962, διεδέχθη στὴν Προεδρίαν ὁ ἐπίσης ἀξιὸς, δραστήριος καὶ γλωσσολογὸς Μ. Λεβίδης, ἱατρός. Ὡς Πρόεδρος πραγματοποιεῖται πολλές ἐπιτυχεῖς ἐκδρομὲς ἐντός καὶ ἐκτός τῆς Ἑλλάδος. Ἀφθάστων ἱκανότητος ὁδηγὸς κατηλύθουν ἐπὶ 12 ἔτη τὴν πολὺπλευρὴ κοινωνι-

κὴ καὶ μορφωτικὴ δραστηριότητα τοῦ Ὁμίλου. Πέθανε τὸν Μάιο τοῦ 1973. Μετὰ τὸν θάνατό του, τὸν Μάιο τοῦ '73, ἐξελέγη Πρόεδρος ὁ κ. Εὐάγγελος Τσιτσώνης καὶ τούτου παραιτηθέντος, τὸν Ἰανουάριον τοῦ '74, ἐξελέγη Πρόεδρος ὁ κ. Ἰω. Δομένικος. Τέλος, τὸν Ἰούλιο τοῦ 1975, ἐξελέγη ὁ καὶ σήμερα Πρόεδρος κ. Ἰωάννης Μπρούνης.

Ἀκόμη ἕνα ἀξιόλογο ἀντιπρόεδρο τοῦ Ὁμίλου μας δὲν παραλείπω νὰ ἀναφέρω. Ἦταν ὁ Δημήτριος Ἰωαννίδης, Χημικός. Εὐφραδῆς ἐπιστήμων καὶ ἐγκυκλοπαιδικός, μᾶς μιλοῦσε περὶ τῆς φύσεως καὶ τῶν φυσικῶν ἐορτῶν, ποὺ ἔχει σὰν σύμβολο ὁ Ὁμιλὸς μας στοὺς σκοποὺς του καὶ μᾶς ἐξηγοῦσε τὴν ἐπίδραση τῶν φαινομένων τούτων στὴν καθ' ὅλου ζωὴ καὶ στὸν ἄνθρωπο.

Ἐκτός αὐτῶν ποὺ ἀνέφερα, πολυάριθμα ἄλλα ἀξιόλογα μέλη τῆς κοινωνίας μας ὑπῆρξαν πιστοὶ φίλοι τοῦ Ὁμίλου μας, ποὺ μετὰ τὴν συνεργασία τους συνέβαλαν στὴν ζηλευτὴ ἐμφάνισή καὶ ἐξέλιξή τοῦ ὁμίλου. Ἀπὸ τὰ παλαιότερα μέλη, ἀναφέρω τὸν Καθηγητὴ Ἀγγέλο Προκοπίου, πολυμαθέστατον διδάσκαλον, ποὺ μετὰ τίς ὁμιλίαις του στὰ μνημεῖα καὶ στοὺς ἀρχαιολογικοὺς χώρους μᾶς ἔγινε θαυμάσιος καὶ ἀληθινὸς φίλος. Τὸν ἱατρὸ Ἰ. Μαστοράκο, ποὺ μετὰ πάθος καὶ ἐμπνευστὴ συνέταξε τὸν ὕμνον τοῦ Ἀρχαιοφίλου σὲ ἐπιτυχεῖς ποιητικὸς στίχους.

Ἀπὸ τοὺς ἐπὶζῶντας ἀναφέρω τὸν γηραιὸ καὶ συμπαθὲς Μελέαο Χατζηπαρασκευᾶ, ποὺ ἡ ἀφυσίωσή του στὸν Ὁμιλὸ μας

είναι παροικιόδης. Τὸν Παναγιώτη Ζέρβα, πού ἐμελέτησε θαθεία τὴν ἱστορία τῶν Δελφῶν καὶ συνέγραψε ἀξιόλογη μελέτη περὶ τοῦ ἐκεί Μουσείου. Τὸν Ἰωάννη Φουρνάρη, παλαιὸ φυσιολάτρη, πού μᾶς ἐξενάγησε πολλές φορές σὲ ἱστορικούς τόπους. Τὸν Λυκατέραρχη στὴν Γερμανικὴ Σχολὴ Ἀθηνῶν, καθηγητὴ Τριμλέοντα Δημιόπουλου, ἔμπειρο ξαναγό, πρόθυμον νὰ παρέχει τίς ἐκδουλεύσεις του στὸν Ἀρχαιοφιλο. Ἡ ξενάγησίς του εἰς τὸν Ἁγιο Λουκά Βουλιαγμένης μὲ τίς Βυζαντινὲς Ἐκκλησίες καὶ τὸ Μοναστήρι, θὰ μᾶς μείνει ἀλησιμνητή. Τέλος, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ παραλείψω τὸν ἐμβριθῆ Κωστή Μελισσαρόπουλον, συγγραφέα πολλῶν ἱστορικῶν καὶ φιλοσοφικῶν βιβλίων. Πρόεδρον τῆς ἐν Ἑλλάδι Θεοσοφικῆς Ἑταιρείας καὶ διευθυντὴ τοῦ Περιοδικοῦ «Τεῖχος» ὁ ὁποῖος δὲν παρέλειψε ποτέ μὲ τὰ δημοσιεύματά του νὰ συμβάλῃ εἰς τὴν εὐδωκίαν τῶν σκοπῶν τοῦ Ὀμίλου μας, καὶ νὰ συμμετέχῃ στίς ἐκδρομὲς του.

Προτοῦ τελειώσω τὴν ὁμιλίαν μου θὰ σᾶς πῶ μὲ λίγα λόγια δύο περιστατικὰ πού συνέδησαν τὴν ἐποχὴ τῶν ἐκδρομῶν τοῦ Ὀμίλου.

Τὸ πρῶτον εἶναι ὅτι ἐκτὸς τῶν ἀπογευματινῶν φιλοσοφικῶν περιπάτων στὴν Ὑπαίθερα, πού καθιέρωσε ὁ Σπύρος Νάγος καὶ πού τέλειωσαν μὲ τὸν θάνατό του καὶ πού μᾶς δίδαξε πολλὰ ἀπὸ τὴν περὶ φύσεως καὶ ἀνθρώπου κοσμοθεωρίαν του, ὁ Ὀμιλος συνέβαλε στὴν καλλίτερη ἐμφάνισιν τοῦ ἐκδρομικοῦ τοπίου. Ἔτσι, πρὸ 25 - 30 ἐτῶν, μαζὺ μὲ ἄλλο Σω-

ματεῖο καὶ μὲ δασκάλια πύκτων, πού ἔδωκε τὸ Ὑπουργεῖο, τὰ μέλη τοῦ Ὀμίλου μας ἀναρριχήθηκαν στὸν δεξιὰ τῆς πηγῆς λόφον καὶ μὲ τὰ σκαπτικὰ ἐργαλεῖα φύτευσαν πολλὰ πεύκα. Ἐγὼ ἀναρριχήθηκα μὲ ἓνα μάτσο ἀπὸ 11 πεύκα στὸ ψηλότερο ὄρα. χῶδες μέρος τοῦ δουνού. Ἐσκαψα καὶ ἐφύτευσα τὰ ἐννέα, ἀλλὰ κουράστηκα, καὶ τὰ δύο τελευταῖα τὰ φύτευσα μαζί στὸν ἴδιον λάκκον πού ἔσκαψα στὴ βρεϊνὴ κατωφέρειαν τοῦ δουνού. Μὲ τὴν ἐφορτὴ τῆς ἐπετείου τοῦ ἐπομένου ἔτους, ἀνέδρα στὸ μέρος ὅπου τὰ εἶχα φυτέψει, καὶ εἶδα ὅτι ὅλα εἶχαν ξεραθῇ καὶ μόνο τὰ δύο πού τὰ φύτεψα μαζί εἶχαν ἐπιβίαι. Αὐτὰ μεγάλωναν καθεὶς χρόνον καὶ μὲ ἐκανοποίησιν τὰ χαίρωνται, ὅπου, μὲ χρόνιά πρὸ ἀρχαίων ἑτῶν, στὴ συνηθισμένη ἐπισκεψή μου στὰ πεύκα σὴν τὰ παιδιὰ μου, δοκίμασα μεγάλη λύπη. Βρῆκα τὰ ἀπομεινάρια τῶν δύο πεύκων ἀπὸ πυρκαϊά.

Ἀπὸ τότε δὲν ξαναπῆγα ἐκεῖ. Τὸ δεύτερον περιστατικὸ συνέβη, σὲ μιὰ ἐκδρομὴ πρὸς τὸ Φρούριον Ἐλευθερῶν - Πόρτο Γερμενό. Καθὼς περάσαμε τὴν Ἐλευσίνα πορευόμενοι μὲ λεωφορεῖο τῆς γραμμῆς γιὰ Μάνδρα, τὸ ὄχημα σταμάτησε, ὁ ὁδηγὸς του κατέδρακε, καίταξε τὴν μηχανή καὶ μᾶς εἶπε ὅτι κάποιο ἐξάρτημα ἔχει φθαρῇ καὶ πρέπει νὰ ἀλλάγῃ. Ἐστάλη ὁ βοηθὸς του στὴ Μάνδρα, πού εἶναι πλησίον, νὰ φέρῃ τὸν μάλιστα καὶ τὸ ἀνταλλακτικόν. Ἐν τῇ μεταξύ οἱ ἐπαθῆτες κατέδρακαν καὶ δεσπορεύθησαν στοὺς πλησίον ἀ-

γρούς. Ἐγὼ μὲ τὸν Βασιλῆ, μπή-
καμε σ' ἓνα χωράφι μὲ ἐλαιό-
δενδρα καὶ καθήσαμε κάτω ἀπὸ
μιά ἐλιά, συνομιλοῦντες. Ὁ μά-
στορας διόρθωσε τὴ δλάβη καὶ
ἐπιστρέφοντας στὴν Μάνδρα, πέ-
ρασε ἀπὸ τὸ μέρος ποὺ καθόμα-
στε. Τότε ὁ Βασιλῆς, μὲ μιὰ κί-
νηση τοῦ χερσιῦ του, τὸν κάλεσε
νὰ μᾶς πλησιάσῃ. Ὁ μάστορας
ἤλθε καὶ ὁ Βασιλῆς τὸν ρωτᾷ:

Ἐ ρ. — Κὰ κοῦ γιέ;

Ἄ π. — Κὰ Μάνδρα, σύ;

Β α σ. — Κὰ Κρανίδι.—

Ἔτσι, ἔμαθα ἄθελά μου κι' ἐ-
γὼ Ἑλληνοαρθόκνίτικα! Θὰ ἦταν
ὅμως ἀσυγχώρητη παράλειψη, ἂν
δὲν ἔφερα στὴν μνήμη μᾶς τὸν
ἀφροσιωμένο στὸν Ὀμιλο, ἄξέχα-
στο καὶ σεμνὸ Λ. Παζέλον, ποὺ
μὲ τὸ ποίημά του ἐξυψώνει στὰ

πεδία τοῦ ἰδανικοῦ καὶ τῆς ρο-
μαντικῆς ἐνατένισης τὸν Ἀρχαιό-
φιλο.

Θὰ σὰς πῶ μόνον τὰ δύο τε-
λευταία ἀπὸ τὰ τέσσερα ἐξάσαι-
γά του μὲ τὰ ὁποῖα τραγουδαὶ
τὴν ζωογόνο φύση καὶ τὸν Ἀρ-
χαιόφιλο.

Βουνά, πέλαγα καὶ κάμπου
Σ' ἀποθέωσῃ χρυσή
Λάμπουν καὶ μαζί τους λάμπει
Στὴν ψυχὴ μᾶς περισσὴ
Ὅλο ἀγάπη κι' ὅλο εἰρήνη
Ἡ ἐγκάρδια ἀδελφσύνη.

Μαγικὲς πνοὲς ἀπλώνει
Πνεῦμα ἀρχαῖο, φωτεινὸ
Κ' ἡ πανώρια πλάση ὑψώνει
Τὴν ψυχὴ ὡς τὸν οὐρανόν.
Πᾶμε, ἐκεῖ, προβάλλουν ὅλα
Χαριτωπὰ κι' ἀκτινοδόλα.

ΚΩΣΤΗ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΥ

ΜΗΤΙΣ

Τὸ βιβλίον τῆς σοφίας

Β' ἔκδοσις, ἀναθεωρημένη, ΣΕΛΙΔΕΣ 320

Πωλεῖται δεμένον δρχ. 300

Εἰς τὰ γραφεῖα τοῦ ΙΛΙΣΟΥ

Ἀποστείλατε ταχὴν ἐπιταγὴν διὰ νὰ τὸ λάβετε
ταχυδρομικῶς εἰς τὴν διεύθυνσιν ποὺ θὰ ἀναγρά-
ψετε εἰς τὴν ἐπιταγὴν.

ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ

Υπό ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ΝΑΓΟΥ
 Απόσπασμα μελέτης (9 Μαΐου 1905)

Ὁ Πυθαγόρας ἐγεννήθη εἰς τὴν Σάμον τὸ ἔτος 595 π.Χ. Κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ ἐσώζετο ἀκόμη τὸ ἀπολεσθὲν κάλλος τῆς ἀνθρωπότητος, τὸ ἔλκον τὴν φύσιν τῶν Θεῶν πρὸς τὴν ἀνθρωπίνην. Ἡ μήτηρ τοῦ Πυθαΐς, ἀγνή τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν, ἦλθεν εἰς ἐπαφὴν πρὸς τὸν Θεὸν Ἀπόλλωνα καὶ ὁ Θεὸς αὐτὸς ἐπέδρασεν στὸν καρπὸν τῆς κοιλίας τῆς καὶ οὕτω, ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ Φωτός, ἐγεννήθη ὁ Πυθαγόρας. Νέος ἔτι ὁ Πυθαγόρας, ἔδειξε σημεῖα ὀργανικοῦ κάλλους καὶ πνεύματος ἰσχύος. Ἡ μητέρα τοῦ τὸν ὡδήγησε καὶ τὸν παρέδωσε εἰς τοὺς Λιδοσκάλους τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, οἱ ὅποιοι ἑκαλοῦντο σοφοί. Φερεκύδης καὶ Θαλῆς ὁ Μιλήσιος τὸ πρῶτον ἐδίδαξαν τὸν Πυθαγόρα. Ἀλλὰ ὁ Πυθαγόρας νεώτατος ἀκόμη, ἐγκατέλειπε τὴν Σάμον καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν Αἴγυπτον, ἐμνήθη εἰς τὰ ἐκεῖ μυστήρια. Ἐκεῖθεν, προσέφυγε εἰς τὰς διαφόρους Ἀ-

σπαστικάς χώρας, εἰς τὰς ὁποίας ἐξέμαθε τὴν ἱερὰν τοῦ ἱατροῦ τέχνην, διδασθεὶς αὐτὴν ὑπὸ τῶν Ἰνδῶν, οἱ ὅποιοι τὴν εἶχαν μεταδώσει εἰς τὰς χώρας αὐτάς μετὰ τῶν ὁποίων ἐπεκρινόνουν. Ὁχι βεβαίως αὐτὴν τὴν ὁποίαν ἐπαγγέλλονται οἱ ἱατροὶ τῆς σήμερον, ἀλλὰ ἐκείνην ἣ ὁποία ἔλκει τὴν γνῶσιν ἀπὸ τὴν ἱερῶν, ὡς τὴν καλοῦν οἱ μύσται τῆς Φύσεως, Ἀστρολογίαν.

Ὁ Πυθαγόρας, παραμείνας ἐπὶ μακρὸν χρόνον μετὰ τῶν Ἰνδῶν, ἐξέμαθε πάσας τὰς ἀποκρύφους ἐπιστήμας τῶν ἱερῶν τοῦ Βούδδα, καὶ ἐκεῖθεν ἀναχωρήσας, κατῆλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐνθα καὶ ἐμυήθη εἰς τὰ μυστήρια τῆς Ἑλευσίως καὶ εἰς τὰ εἰς Θήβας Καβεῖρια. Οἱ Ἱεροφάνται τῆς Ἑλευσίως ἐκάλουν αὐτὸν νὰ ἀναλάβῃ τὴν διεύθυνσιν των, διότι ἐξετίμησαν αὐτὸν καὶ εἰς τὸ πρόσωπόν του εἶδον Θεῖον ἄνδρα, πλὴν ὅμως ὁ Πυθαγόρας δὲν ἐδέχθη.

Ὁ Πυθαγόρας παραμείνων εἰς τὰς Θήβας, ἤλεγξε δημοσίᾳ τὴν πολιτείαν τῶν Καβερίων ὡς μὴ συνάδουσαν πρὸς τὰ Θεῖα μυστήριά των. Τοῦτο ἐκίνησε τὴν ὀργὴν των καὶ ἐβουλήθησαν νὰ τὸν φρονέουσιν ὁ Πυθαγόρας ὅμως, γνώστης τῶν ἀνθρωπίνων διανοημάτων, διέφυγε τὸν κίνδυνον. Ἀπελθὼν ἐκ τῶν Θηβῶν, διῆλθεν πάσας τὰς Ἑλληνικὰς χώρας, εἰς τὰς ὁποίας ἐθαυμάσθη ὡς Θεὸς ἄνθρω. Πρὸ παντός, ἐξετιμήθη εἰς τοὺς Δελφοὺς, ὅπου καὶ παρέσχεν μεγίστην συμβολὴν εἰς τοὺς ἱεροεἰς τοῦ ἐκεῖ χρηστηρίου, ὡς καὶ εἰς μίαν τῶν ἱερειῶν του, τὴν ὁποίαν προταρεσκεύασε νὰ ἔρχεται εἰς ἐπαφὴν μετὰ τοῦ Θεοῦ Ἀπόλλωνος. Παντοῦ ἐξέπληττε, διότι καὶ τὸ κάλλος τῆς μορφῆς του καὶ ἡ ἰσχὺς τοῦ πνεύματός του ἐπεβάλλοντο εἰς πάντας. Ἐδίδασκε παντοῦ τὸν τρόπον τοῦ ζῆν καὶ θεοράπευε πάσχοντας.

Τοῦτο ἀρεκοῦσε γὰ νομίζουσιν οἱ ἄνθρωποι αὐτὸν Θεόν. Διὰ ὠρισμένων ἐκπληκτικῶν ἱκανοτήτων του ἐξέπληττε τὰ πνεύματα, ὅχι μόνον τῶν κοινῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ καὶ τῶν σοφῶν. Ἐδίδασκε εἰς αὐτοὺς ἀπὸ ὅπου διήρχετο, τὴν μουσικὴν καὶ τὴν μαθηματικὴν. Ἐδίδε μαθηματικούς δοκιμοὺς καὶ ἔλυε μέγιστα προβλήματα, μόνον μὲ τὴν βοήθειαν τῶν ἀριθμῶν. Οἱ γνωρίζοντες τὰ Ὀρφικά μυστήρια διέκριναν εἰς τὸ πρόσωπόν του τὸν Θεῖον Ὁρφέα. Ἠλεγχε τὴν ἀγωγὴν τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων, οἱ ὅποιοι δὲν ἐπορεύοντο ὡς ἡ Φύσις ὑπαγορεύει, καὶ ὑπεδείκνυε τὸν τρόπον τοῦ βασιλεῦειν καὶ πολιτεῦσθαι εἰς τοὺς ἀρχοντας τῶν πόλεων. Ἐδίδε στοιχεῖα πρὸς σύνθεσιν ἀρμονικῆς κοινωνίας καὶ ὑπηγόρευε τὴν ἐκμάθησιν τῆς μουσικῆς, ὡς μέσον καταδεικνύοντος διὰ τῆς ἀρμονίας τῆς τὸν τρόπον τῆς συνθέσεως τῆς κοινωνίας. Ἐπεδείκνυε τὰ φυτὰ καὶ ἐδίδασκε τὴν ἐπιρροὴν ἐκάστου ἐπὶ τῶν εἰς τὰ ἀνθρώπινα σώματα ἀναφυομένων νόσων.

Ἦτο περιβεβλημένος τὴν ἱερὰν τῶν φιλοσόφων λευκὴν τῆβεννον καὶ στεφανομένος μὲ στέφανον κατεσκευασμένον ἐκ χρυσοῦ καὶ ποικιλμένον ὑπὸ ἱερῶν λίθων. Ἡ ὄψις του ἦτο μεγαλοπρεπής,

ἐπιβάλλουσα θεία. Οὐδείς ἀντετάσσεται εἰς τὸ βλέμμα του, ἀλλὰ πάντες ἐφώνουν «Αὐτός Ἴφρα». Εἰς τὴν διάβασίν του ἐκάμπτοντο πάντες οἱ Τύρριοι καὶ κυρφίως τὸν ἐμίσουν διὰ τὴν ὑπεροχὴν του. Οὗτος ἐννοῶν τὰς σχέσεις των, ἔλεγεν, «Οἱ ἐμὲ βλέποντες ὥς ἴδουν ἑαυτοὺς καὶ ὥς κρίνουν τὰς πράξεις των, παραβάλλοντες αὐτὰς πρὸς τὰς ἡμετέρας».

Ὁ Θεὸς σοφός, μέχρι τῆς ἐν Ἀθήναις καὶ Θήβαις διαμονῆς των, ἐδεικνύετο ἄσημος. Μόνον οἱ ἱεροφάνται βαθέως εἶχον γνωρίσει αὐτόν. Ὅταν δὲ ἔλαβε τὴν πρὸς τὴν τότε Μεγάλῃν Ἑλλάδα ἄγουσαν, ἤρξατο νὰ ἐκδηλοῖ τὰς δυνάμεις του καὶ τοῦτο, διότι πρὸς τὰ ἐκεῖ ἔβλεπε ὡς κατὰλληλον τόπον καὶ περισσότερον ἀναγκαῖον νὰ διδάξῃ τὰς ἱερὰς αὐτοῦ ιδέας. Κατὰ τὴν ἐκ Θηβῶν ἀναχώρησίν του ἡ φήμη του προέτρεχε τὼν πόλεων, τὰς ὁποίας ἐπεσέπτετο καὶ τοῦ προπαρεσεχίζετο ὑποδοχὴν. Μέχρι τῆς εἰς Κρότωνα ἀφίξεώς του, δὲν ἐδίδασκε δημοσίᾳ, ἀλλὰ κατ' ἰδίαν μόνον εἰς τοὺς συναντιστρεφομένους δὲ μετ' Αὐτὸν ὑπεδείκνυε τὰς Θείας του δυνάμεις. Εἰς πολλοὺς προέλεγε τὰ μέλλοντα εἰς αὐτοὺς νὰ συμβοῦν καὶ τοὺς ὑπεδείκνυε ποιοὶ ἦσαν εἰς προγενεστέραν ζωὴν των.

Ἐδίδασκεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὐχὶ ἅπας ἐμφανίζεται ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ μορφῇ καὶ ὅτι ὁ ἴδιος 440 φορὲς εἶχεν ἀλλάξει μορφήν ἐν τῇ Φύσει. Ἐδίδασκεν εἰς πάντας τὸ «ἀντιστεπονθῆς» καὶ λαμβάνων ὡς ἀρχὴν αὐτό, ὑπεδείκνυε ποία ἔπρεπε νὰ εἶναι ἡ δικαιοσύνη μετὰ τῶν ἀνθρώπων. Ἀπεκάλει τοὺς Θεοὺς δικαίους καὶ ὡς οὐδέποτε καταχρωμένους τὰς δυνάμεις των, ἐννοοῦντες οὕτω τοῦτον ἢ ἐκείνον τὸν ἄνθρωπον. Ἐλεγεν, «τόσον ἡ κακία ἐσκοτίσεν τὸν ἀνθρώπινον νοῦν, ὥστε μόνον ὁ Θάνατος δύναιται νὰ εὐεργετήσῃ τὴν ψυχὴν του». Ἀπεκάλει τὴν ἱατρικὴν Ἱερὰν Τέχνην διδασκόμενῃ ὑπὸ τῶν Θεῶν μόνον εἰς τοὺς σοφοὺς, διότι αὐτοὶ δὲν καταχρῶνται τῆς γνώσεως.

Ὁ Πυθαγόρας μετεχειρίζετο ὡς τροφὴν σπέρματα καὶ καιρούς καὶ ὠρισμένα εἶδη εἰς ἐκάστην ἐποχὴν. Συνεβοῦλενε νὰ προσφέρουν θυσίας πρὸς τοὺς Θεοὺς καὶ μόνον τῶν θυμάτων νὰ ἀπώνονται τῆς σαρκικῆς τροφῆς. «Χωρίζει, ἔλεγε, τὴν ψυχὴν ἀπὸ τὸν νοῦν καὶ ὁλόκληρον τὴν ὑπόστασιν ἀπὸ τὴν φύσιν ἢ βρωαῖς σαρκῶν ζώων». Ἐδίδασκε νὰ περιβάλλονται μετὰ λυὰ ἐνδύματα οἱ ἄνθρωποι καὶ νὰ ἀφίνουν τοὺς ὀργανισμούς των γυμνοὺς, ὥστε νὰ περιβάλλουν αὐτοὺς αἱ ἐπιρροαὶ τῆς Φύσεως. Τὸ μιλίων ἐνδυμα εἶναι ἀρνητικὸς ἀγωγὸς τῶν ἐπιρροῶν καὶ συντρέχει εἰς τὸ νὰ μὴ συναντῶται ἡ θερμότης τοῦ ὀργανισμοῦ μετὰ τὴν θερμότητα τῆς Φύσεως. Ἐδίδασκε τὴν λατρείαν πρὸς τὸν Ἥλιον, ὡς μόνην πηγὴν, ἐκ τῆς ὁποίας ἡ ψυχὴ ἀντλεῖ δυνάμεις διὰ τοῦ ὀργανισμοῦ της. τὰ δὲ ὑπὸ τῆς θείας τοῦ Ἥλιου ἐπιρροῆς γινόμενα φαινὰ εἶναι τὰ καταληλότερα πρὸς ἴσιν τῶν ἀσθενῶν.

Τὸν Πυθαγόρα, ἀφικθέντα εἰς Κρότωνα, τὸν ὑπεδέχθησαν καὶ τοῦ παρηξίαν πάντα τὰ μέσα νὰ ἰδρύσῃ σχολήν. Κατὰ πρῶτον, συνέ-

στησεν Σύλλογον ἢ Φιλοσόφων ἐνδιαίτημα, ὥς ὁ ἴδιος ἀπεκάλει τὴν σχολὴν του εἰς τὴν ὁποίαν ἐφοίτων νέοι καὶ νέαι. Ἡ εἰς τὴν Σχολὴν αὐτὴν διδασκαλία του ὑπῆρξεν γονιμοτάτη καὶ ἡ φήμη του διεσπάρη εἰς πᾶσας τὰς Ἑλληνίδας πόλεις. Ἐδίδασκεν τὴν κοινωνικὴν ἀγωγὴν, τὸν τρόπον τῆς ἐρεύνης τῶν φυσικῶν λειτουργιῶν, τὴν μουσικὴν, τὴν ἀριθμητικὴν καὶ πρὸ παντὸς τὴν συγκρότησιν κοινωνίας ἐν ἀρμονίᾳ βιούσης. Ἡκοῦντο αὐτοῦ ὥς ἐὰν ἦτο Θεός. Τὸ ἐπιβάλλον τοῦ ὕφους του καὶ ὁ ἔξοχος χαρακτήρ του ἐμάγευε πάντα ἀκροατὴν του. Ἡ διδασκαλία του ἦτο σύντομος, σαφής, εὐ-πρόσδεκτος εἰς πάντας. Ὀμιλῶν περὶ τοῦ βίου, τὸν ὁποῖον ἔπρεπε γὰρ διάγειν οἱ ἄνθρωποι, παρέβαλλεν αὐτὸν πρὸς τὴν συνεργασίαν τοῦ Οὐρανοῦ διὰ τῶν ἐπιρροῶν του πρὸς τὴν Γῆν, τῆς ὁποίας ἀποτέλεσμα εἶναι ἡ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς μορφῆς, ἡ ἔχουσα κάλλος Νύμφης, τὴν ὁποίαν ἐρῶσιν οἱ Θεοί. Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς συνεργασίας εἰς τὴν κοινωνίαν τῶν ἀνθρώπων, ἔλεγε, «πρέπει νὰ εἶναι φῶτισις διανοητικὴ, σωματικὴ διάπλασις καὶ ψυχικὴ ἐκπαίδευσις, ἡ ὁποία πρὸ παντὸς πρέπει νὰ τὴν προσηλώνει πρὸς τὰ ἔργα τῶν Θεῶν». Ἡ ἐκπαίδευσις εἰς τὴν μουσικὴν, τῆς ὁποίας εἰσήγαγε τὰ στοιχεῖα καὶ εἰς τὴν ἀριθμητικὴν, εἶναι ἐφόδιον τῆς ψυχῆς, τὸ ὁποῖον καλλύνει τὴν μορφὴν τῆς καὶ προλαίανει τὴν δόδν τῆς εἰς τὸ Φῶς, τὸ ὁποῖον, ἔλεγε, «οἱ Θεοὶ δωροῦν εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ὅπως καταστοῦν ἡμεροὶ, γενναῖοι, εὐπροσήγοροι λάτραι τοῦ Ἥλιου καὶ τῆς Φύσεως καὶ γινῶσται τῶν λειτουργιῶν τῶν Οὐρανίων σωματών», περὶ τῶν ὁποίων ὁσαύτως ἐδίδασκεν καταδεικνύων τὸν δρόμον, τὸν ὁποῖον ἕκαστος ἔχει εἰς τὸ Ἄπειρον.

Διὰ τῶν ἀριθμητικῶν πράξεων, πλεῖσται τῶν ὁποίων ὑπῆρξαν ἰδιαιῆ του κατασκευαί, καταδείκνυε τὰ λύσεις προβλημάτων τῆς κινήσεως τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τῆς παραγωγῆς τῶν φαινομένων, τὰ ὁποῖα ἦτο ἀδύνατον ἄλλως νὰ κατανοήσῃ ὁ νοῦς τῶν ἀκροατῶν του. Αἱ προλήψεις, διότι κάποτε ὑπῆρξαν προλήψεις πρὸ τῶν ἐξηγήσεων τὰς ὁποίας ἔδιδεν ὁ μέγας Σοφός, ἐπεχώρουν καὶ ὁ νοῦς προσηλοῦτο εἰς τὴν γνῶσιν. Ἐδίδασκε τὸν σεβασμὸν πρὸς τὰς βουλὰς τῶν Θεῶν, αἱ ὁποῖαι ἐξωτερικεύοντο διὰ τῶν Μαντεῶν, καὶ ἀπεκάλει τὰ Μαντεῖα ὡς τὰ μόνα ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς Γῆς μέρη, εἰς τὰ ὁποῖα διαιτῶντο οἱ Θεοί. Πρὸ τῆς ἰδρύσεως τῶν μεγάλων αὐτοῦ μυστηρίων εἰς τὸν Κρότωνα, περιώδευσε καὶ πάλιν, ἐπισκεφθεὶς τὰ διάφορα Μαντεῖα τῶν Ἑλληνικῶν χωρῶν, πρὸς τὰς ὁποίας ἐδώρησεν συγγραφὰς τελετῶν καὶ ἐπικλησέων διὰ τὰ ἱερά των.

Αἱ ἱέρειαι, ὅταν ἔφθανε, τὸν προσεφώνουν διὰ τῶν λέξεων, «Ὡς εὖ παρέστης υἱὲ τοῦ Ἀπόλλωνος». Ἐπιστρέψας εἰς Κρότωνα ἐνιμφρεύθη τὴν παρθένον καὶ ἑξαισίαν τὸ κάλλος Θεανώ. Ἡ νύμφη Θεανώ ἠράσθη τοῦ Πυθαγόρα, τὸ δὲ ψυχικὸν τῆς κάλλος ἔπεισε τὸν Θεῖον ἄνδρα νὰ τὴν λάβῃ σύζυγον, τῶν Θεῶν ἐπιτρεψάντων νὰ ἔλθῃ εἰς γάμον. Μετὰ τὸν γάμον του, κατέστη Θεϊότατος. Ὁ ἔως τῆς Θεανούς ἀνύψωσε τὸν Πυθαγόρα, καὶ κατόπιν τῶν συμ-

βουλῶν, τὰς ὁποίας ἔλαβεν ἐκ τῶν Μαντείων τὰ ὅποια ἐπεσκέφθη, ἰδρυσεν τὰ Πυθαγόρεια μυστήρια. Ταῦτα ἀπετελοῦντο ἐξ ἑννέα βαθμῶν, εἰς ἑνδειξιν τοῦ μεγάλου σεβασμοῦ, τὸν ὁποῖον εἶχε πρὸς τὰς ἑννέα (9) ἀριθμητικὰς Μονάδας, αἱ ὁποῖαι ἔλεγεν ὅτι ἐξεπρὸς-σώπουεν ἑννέα βάσεις, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐθεμελιώθη τὸ Σύμπαν. Ἡ κλίσις του πρὸς τὰς ἀριθμητικὰς καὶ ἐν γένει μαθηματικὰς πράξεις, τὸν ἡγαγε εἰς τὸ νὰ εὔρη ὅτι τὸ Σύμπαν εἶναι συγκροτημέ- νον ἀπὸ ἀριθμούς, ἕκαστος τῶν ὁποίων ἐξεπρὸσώπει εἰς αὐτὸ τὰς ποιότητας τῶν μορφῶν του.

Οἱ ἀριθμοί, ἔλεγεν, «δὲν εἶναι πράξεις δεικνύνουσαι τὴν ποσό- τητα τῶν μορφῶν τοῦ Σύμπαντος, ἀλλὰ τὴν ποιότητα, ἡ δὲ ποιό- της ἐνδείκνυται ἐκ τῆς ποιότητος τῶν μορφῶν, αἱ ποιότητες δὲ καταδεικνύουν τὴν βαθμιαίαν αὐτοῦ διαμόρφωσιν».

Τὰ μυστήριά του διηροῦντο εἰς τρεῖς κατηγορίας: Εἰς τὰ ἀ- φορῶντα εἰς τὴν διαμόρφωσιν τοῦ ἀνθρώπου καὶ καταδεικνύοντα τὴν προέλευσιν αὐτοῦ, εἰς τὰ διδάσκοντα τὰς δυνάμεις, αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦν τὰς μορφὰς τῆς Φύσεως καὶ τὰς ποικιλίας τῶν ὀργάνων τῶν διαφόρων μορφῶν καὶ εἰς τὰ μεγάλα καὶ ἱερά, τὰ ὅποια οὐδὲ λέξιν ἐπέτρεπον εἰς τοὺς μύστας αὐτῶν νὰ εἴπουν κἄν περὶ τῆς ὑπάρξεώς των. Εἰς τὴν πρώτην τριάδα, ἐμμοῦντο ἄνδρες καὶ γυ- ναῖκες καὶ ὑπεβάλλοντο εἰς πενταετὴ σιγὴν. Εἰς τὴν δευτέραν μό- νον ἐξαγνισμένοι τὸ σῶμα καὶ τὸν νοῦν καὶ καθάριοι ἐργασιμῶν τὴν ψυχὴν καὶ εἰς τὴν τρίτην φωτισμένοι καὶ ὑπὸ τῶν Θεῶν ἐμ- πνευσμένοι νέοι ὥς καὶ ἄγναι παρθένοι, ἔχουσαι ψυχικὸν κάλλος ὅμοιον μὲ τὴν Θεανώ. Οἱ τέλει μεμνημένοι ἦσαν ἡρεμοὶ τὴν ὄψιν, γενναῖοι τὸ ἦθος, ἀπασφράκτοντες τὸ κάλλος, οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐ- τῶν ἐξέπεμπαν αἴγλην φωτεινὴν, ἱερὴν νὰ διεσόδει καὶ εἰς τὰ ἔγκατα τῶν σκεῦων τῶν ἀνθρώπων.

Ὁ βίος τῶν Πυθαγορείων μυστῶν εἶναι μοναδικὸν παράδει- γμα εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἀνθρωπότητος. Ἀπετέλουν ἰδίαν κοινωνί- αν καὶ ἐπαρουσιάζοντο ὥς μία ψυχὴ ἡρεμὸς, γαληνιαία καὶ γεν- ναιόφρων εἰς αἰσθήματα. Λέν εἶχαν ἢ μίαν θέλησιν. Ἡ ἀδελφότης, τὴν ὁποίαν ἐννοοῦν οἱ σοφοὶ τῆς ἐποχῆς μας, δὲν εἶναι ἢ κοινὴ τις λέξις ἐναντι τοῦ συνδέσμου τῶν ψυχῶν τῶν Πυθαγορείων. Ἡ πρὸς τὴν κοινωνίαν ἐπίδρασις τῶν κατέρριπτε πάντα ἐγωισμὸν καὶ παρί- στανε τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους ὥς στερημένους αἰσθήσεων καὶ αἰ- σθημάτων. Ἦσαν ἄψαχοι, ἄνευ ὑποκρισίας, ἄνευ συμφέροντος. Συμ- φέρον τῶν ἦτο τὸ συμφέρον πάσης τῆς κοινωνίας. Εἰς τὴν διάδο- σίν των πάντες ὑπεχώρουν καὶ ἀνεγνώριζαν αὐτοὺς ὥς ψυχικῶς ἀνωτέρους. Ἐνδεδυμένοι ἀπλά, εὐγροαιμοὶ τὸ σῶμα καὶ ἐξαίσιοι τὴν μορφήν, λιτότατοι τὴν δίαιτα καὶ πάντες ἐργατικώτατοι, ἐκαλ- λέργουν τὴν γῆν καὶ ἀφιεροῦντο εἰς τὸν πλουτισμὸν τῆς μορφῆς αὐτῆς. Ἡ Μουσικὴ ἦτο ἐπίσης ἐργον των καὶ μέλποντες ἐπλήρουν χαρὰς καὶ τὴν Φύσιν καὶ τοὺς ἀνθρώπους. Νέοι καὶ νέα, περιπα- τῶντες ὁμοῦ μὲ γλυκύτατο μεδίωμα εἰς τὰ χεῖλη των, ἐξέπληττον

πάντα ἐρχόμενον ἐκ ξένης εἰς τὸν Κρότωνα πόλεως. Ἀπετέλουν μίαν οἰκογένειαν καὶ θοιπῶντο ὁμοῦ, ἀναλόγως τῶν θαθμῶν εἰς τοὺς ὁποίους ἀνῆκον, ὁ δὲ Πυθαγόρας, πρὸ τῆς τοιαύτης χορείας, παρίστατο ὡς ἄλλος Ζεὺς ἐν Ὀλύμπῳ.

Ἡ κακία ὅμως τῶν μικρῶν ἀνθρωπίνων ψυχῶν ἐφθόνησε αὐτούς. Γενομένης στάσεως εἰς τὸν Κρότωνα, κατ' αὐτὴν οἱ Πυθαγόρειοι Νεοὶ ἐνεπρήσθησαν καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν μαθητῶν του ἔπεσαν φρονευθέντες ὑπὸ τῆς ἀγρίας μορφῆς τῶν σπασιστῶν. Ὁ ●εῖος Πυθαγόρας, γνωρίζων τὸ τέλος του, ἀνέμενε αὐτὸ παρῶς καὶ ἐδέχθη τὸν θάνατον μὲ μευδίαμα, συγχωρῶν τοὺς φρονεῖς του, ὅταν ἐδέχθῃ τὴν θανατηφόρον ἐπίθεσιν, καὶ ἔπαισε πληγεῖς ὑπὸ δηλητηριώδους βέλους. Ἀλλὰ κατὰ τὴν στιγμὴν τοῦ θανάτου του, ἐνεφανίσθη εἰς τὸ Μεταπόντιον, ἀποχαιρετήσας ἐκεῖ προσφιλεῖς του μαθητάς. Τὸ γεγονός αὐτὸ συνετέλεσε εἰς τὸ νὰ νομίζουσιν αὐτὸν ζῶντα ἐπὶ μακρὸν χρόνον οἱ διασκορπισθέντες κατόπιν τῆς εἰς τὸν Κρότωνα γενομένης στάσεως μαθηταὶ του.

Ὁ Πυθαγόρας ἐγκατέλειπεν οὐχὶ ὀλίγας συγγραφάς, ἀλλὰ τῶν μαθητῶν του διασκορπισθέντων, πλείστοι ἐξ αὐτῶν κατεστράφησαν εἰς Κρότωνα, ἄλλαι δὲ παρεφθόρησαν, συντελέσαντος εἰς αὐτὸ καὶ τοῦ χρόνου. Μετὰ τὸν θάνατόν του, οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἱδρυσαν Πυθαγορείους σχολὰς εἰς διαφόρους πόλεις. Εἰς τὸν Τάραντα, μία τοιαύτη σχολὴ ἐπὶ μακρὸν λειτουργήσασα, ἐπέφερε καὶ πάλιν ἐπίδοσιν τῶν Πυθαγορείων ἐπὶ τῆς κοινωνίας. Αἱ εἰς τὸν Κρότωνα ὅμως καταστραφεῖσαι συγγραφαὶ περὶ τῶν τελετῶν τοῦ Πυθαγόρα, δὲν κατέστη δυνατόν νὰ ἀνακτήρωθῶν ὑπὸ τῶν μαθητῶν του.

Ἐντεῦθεν, θαυμασίως ἐπῆλθεν ἐξαφάνις τῶν μεγάλων ιδεῶν, παρ' ὅλον ὅτι ἐπὶ πολὺν χρόνον αἱ ἀρχαὶ τῶν Πυθαγορείων ἦσαν τὸ ὑπόδειγμα τῆς κοινωνικῆς ἀρετῆς. Πάντες, καὶ αὐτῶν τῶν Στωικῶν μὴ ἐξαίρουμένων, ὁμίλουσιν περὶ τοῦ Πυθαγορείου συστήματος ὡς περὶ Θείου κοινωνικοῦ συστήματος, δυναμένου νὰ καταστήσῃ τὸν ἀνθρώπον ἐνάρετον, διεφώνουν ὅμως ὡς πρὸς τὰς βελτιώρας ἐννοίας τῶν Πυθαγορείων καὶ ἐντεῦθεν ἡ σύγχυσις περὶ τῶν πραγματικῶν τοῦ Πυθαγόρου ιδεῶν. Βραδύτερον, συγγραφαὶ τινὲς αὐτοῦ περιελθοῦσαι εἰς γνώσιν ἄλλων μικρῶν μυστηρίων, ἀναγένηναι καὶ πάλιν τὸν πόθον τῆς ἐκ νέου συστάσεως Πυθαγορείων σχολῶν, ἀλλὰ ἐπεὶ αἱ συγγραφαὶ αὐταὶ δὲν ἦσαν πλήρεις, οἱ πειρασθέντες δὲν κατώρθωσαν νὰ φέρουν εἰς πέρας τὸ ἔργον των. Μεταξὺ τῶν Πυθαγορείων διεκρίθησαν πλείστοι, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ Λαμὴ καὶ ὁ υἱὸς του Τηλαύγης.

Ο ΙΗΣΟΥΣ ΕΙΠΕ...

ΕΚ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ

Β' 16-17. Οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἰδόντες αὐτὸν ἐσθλόντα μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν, ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· τί ὅτι μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει καὶ πίνει; καὶ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· οὐ χρεῖαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ· ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες· οὐκ ἦλθον καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν.

Β' 21-22. Οὐδεὶς ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνάφου ἐπιρράπτει ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· εἰ δὲ μήγε, αἰρεῖ τὸ πλήρωμα αὐτοῦ, τὸ καινὸν τοῦ παλαιοῦ, καὶ χειρὸν σχίσμα γίνεται, καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μή, ρήσσει ὁ οἶνος ὁ νέος τοὺς ἀσκοὺς, καὶ ὁ οἶνος ἐκχεῖται καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται· ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς βλητέον.

Β' 23-28. Καὶ ἐγένετο παραπορευέσθαι αὐτὸν ἐν τοῖς σάββασι διὰ τῶν σπορίμων καὶ ἤρξαντο οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὁδὸν ποιεῖν τίλλοντες τοὺς στάχυας, καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἔλεγον αὐτῷ· ἰδε· τί ποιῶσιν ἐν τοῖς σάββασις ὃ οὐκ ἔξεστι, καὶ αὐτὸς ἔλεγεν αὐτοῖς· οὐδέποτε ἀνέγνωτε τί ἐποίησε Δαβὶδ ὅτε χρεῖαν ἔσχε καὶ ἐπεινάσεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ ἐπὶ Ἀβιάθαρ ἀρχιερέως καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν, οὓς οὐκ ἔξεστι φαγεῖν εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσι, καὶ ἔδωκε καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ οὖον; καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· τὸ σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐγένετο, οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ σάββατον, ὥστε κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.

Γ' 32-35. Ἐκάθητο περὶ αὐτὸν ὄχλος· εἶπον δὲ αὐτῷ· ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἔξω ζητοῦσί σε, καὶ ἀπεκρίθη αὐτοῖς λέγων· τίς ἐστιν ἡ μήτηρ μου ἢ οἱ ἀδελφοί μου; καὶ περιβλεψάμενος κύκλῳ τοὺς περὶ αὐτὸν καθημένους, λέγει· ἰδε ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου· ὅς γάρ ἂν ποιῇ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, οὗτος ἀδελφός μου καὶ ἀδελφὴ μου καὶ μήτηρ ἐστί.

ΣΤ' 2-6. Γενομένου σαββάτου ἤρξατο ἐν τῇ συναγωγῇ διδάσκειν· καὶ πολλοὶ ἀκούοντες, ἐξεπλήσσοντο λέγοντες· πόθεν τούτῳ ταῦτα; καὶ τίς ἡ σοφία ἡ δοθεῖσα αὐτῷ, καὶ δυνάμεις τοιαῦται διὰ τῶν χειρῶν αὐτοῦ γίνονται; οὐχ οὕτως ἐστιν ὁ τέκτων, ὁ υἱὸς τῆς Μαρίας, ἀδελφὸς δὲ Ἰακώβου καὶ Ἰωσὴ καὶ Ἰούδα καὶ Σί-

μνος: καὶ οὐκ εἰσὶν αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ ὧδε πρὸς ἡμᾶς; καὶ ἐσκαι-
δαλίζοντο ἐν αὐτῷ. ἔλεγε δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ὅτι οὐκ ἔστι προφή-
της ἄτιμος εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ καὶ ἐν τοῖς συγγενέσι καὶ
ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. καὶ οὐκ ἠδύνατο ἐκεῖ οὐδεμίαν δύναμιν ποιῆσαι,
εἰ μὴ ὀλίγοις ἀρρώστοις ἐπιθεῖς τὰς χεῖρας ἐθεράπευσεν· καὶ ἐθαύ-
μαζε διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.

Ζ' 14 - 15. Καὶ προσκαλεσάμενος πάντα τὸν ὄχλον ἔλεγεν αὐτοῖς·
ἀκούετε μου πάντες καὶ συνίετε. οὐδέν ἐστιν ἔξωθεν τοῦ ἀνθρώ-
που εἰσπορευνόμενον εἰς αὐτὸν ὃ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι, ἀλλὰ τὰ
ἐκπορευόμενα ἐστὶ τὰ κοινούμενα τὸν ἀνθρώπον.

Η' 34 - 37. Προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον σὺν τοῖς μαθηταῖς
αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖς· ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἀκολουθεῖν, ἀπαρνησά-
σθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθεῖτω μοι. ὃς
γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν
ἀπολέσῃ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου, οὗτος
σώσει αὐτήν. τί γὰρ ὠφελήσεται ἄνθρωπον ἂν κερδήσῃ τὸν κόσμον
ὅλον, καὶ ζημιωθῇ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλ-
λαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ;

Θ' 35 - 37. Καθίσας ἐφώνησε τοὺς δώδεκα καὶ λέγει αὐ-
τοῖς· εἰ τις θέλει πρῶτος εἶναι, ἔσται πάντων ἔσχατος καὶ πάντων
διάκονος. καὶ λαβὼν παιδίον ἕστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ
ἐναγκαλισάμενος αὐτὸ εἶπεν αὐτοῖς· ὃς ἂν ἐν τῶν τοιοῦτων παι-
δίων δέξηται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὃς ἂν ἐμὲ
δέξηται, οὐκ ἐμὲ δέχεται, ἀλλὰ τὸν ἀποστελλάντά με.

Ι' 14 - 16. Ἄφετε τὰ παιδιά ἔρχεσθαι πρὸς με, καὶ μὴ κω-
λύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιοῦτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, ὃς ἂν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ὡς παιδίον,
οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν. καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτὰ κατηνύόγει
τιθεὶς τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτά.

Ι' 17 - 25. Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ εἰς ὁδὸν προσδραμὼν
εἰς καὶ γονυπετήσας αὐτὸν ἐπηρώτα αὐτόν· διδάσκαλε ἀγαθέ, τί
ποιήσω ἵνα ζῶην αἰώνιον κληρονομήσω; ὃ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐ-
τῷ· τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθός· εἰμὶ εἰς ὁ Θεός, τὰς ἐν-
τολάς οἶδας· μὴ μοιχεύσης, μὴ φονεύσης, μὴ κλέψῃς, μὴ ψευ-
δομαρτυρήσης, μὴ ἀποστερήσης, τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μη-
τέρα, ὃ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ· διδάσκαλε, ταῦτα πάντα ἐφύλα-
ξάμην ἐκ νεότητός μου. ὃ δὲ Ἰησοῦς ἐμβλέψας αὐτῷ ἠγάπησεν αὐ-
τόν καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἔν σε ὑστερεῖ· εἰ θέλεις τέλειος εἶναι, ὑπάγε,
ὅσα ἔχεις πώλησον καὶ δὸς πτωχοῖς, καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρα-
νῷ, καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι, ἄρας τὸν σταυρὸν σου. ὃ δὲ στυγνά-

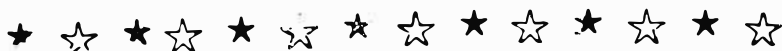
σας ἐπὶ τῷ λόγῳ ἀπῆλθε λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά, καὶ περιβεβύμενος ὁ Ἰησοῦς λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελεύσονται! οἱ δὲ μαθηταὶ ἐθαμβοῦντο ἐπὶ τοῖς λόγοις αὐτοῦ, ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν ἀποκριθεὶς λέγει αὐτοῖς· τέκνα, πῶς δύσκολόν ἐστι τοὺς πεποιοτάς ἐπὶ χρήμασιν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν· εὐκοπώτερόν ἐστι ζάμηλον διὰ τρυφαιᾶς ραφίδος εἰσελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν.

IB' 13 - 17. Ἀποστέλλουσι πρὸς αὐτὸν τινὰς τῶν Φαρισαίων καὶ τῶν Ὑρροδιανῶν ἵνα αὐτὸν ἀγρεύσωσι λόγῳ, οἱ δὲ ἐλθόντες λέγουσιν αὐτῷ· διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ καὶ οὐ μέλει σοὶ περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ διδάσχεις. εἶπον οὖν ἡμῖν· ἔξεστι δοῦναι κῆρσον Καίσαρι ἢ οὐ; δώμεν ἢ μὴ δώμεν; ὁ δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὴν ὑπόκρισιν εἶπεν αὐτοῖς· τί με πειράζετε; φέρετέ μοι δηνάριον ἵνα ἴδω. οἱ δὲ ἤνεγκαν, καὶ λέγει αὐτοῖς· τίνος ἡ εἰκὼν αὐτῆ καὶ ἡ ἐπιγραφή; οἱ δὲ εἶπον· Καίσαρος. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ἀπόδοτε τὰ Καίσαρος Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ, καὶ ἐθαύμασαν ἐπ' αὐτῷ.

IB' 28 - 34. Καὶ προσελθὼν εἰς τὸν γραμματέων, ἀκούσας αὐτῶν συζητούντων, ἰδὼν ὅτι καλῶς αὐτοῖς ἀπεκρίθη, ἐπηρώτησεν αὐτόν· ποία ἐστὶ πρώτη πάντων ἐντολή; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη αὐτῷ ὅτι πρώτη πάντων ἐντολή ἄκουε, Ἰσραήλ, Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν Κύριος εἷς ἐστι· καὶ ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου, αὕτη πρώτη ἐντολή. Καὶ δευτέρα ὁμοία, αὕτη· ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν, μεῖζον τούτων ἄλλη ἐντολή οὐκ ἔστι, καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ γραμματεὺς· καλῶς, διδάσκαλε, ἐπ' ἀληθείας εἶπας ὅτι εἷς ἐστι καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος πλην αὐτοῦ· καὶ τὸ ἀγαπᾶν αὐτὸν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας καὶ ἐξ ὅλης τῆς συνέσεως καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος, καὶ τὸ ἀγαπᾶν τὸν πλησίον ὡς ἑαυτὸν πλείον ἐστι πάντων τῶν ὁλοκαυτωμάτων καὶ θησιῶν, καὶ ὁ Ἰησοῦς ἰδὼν ὅτι ρυνεχῶς ἀπεκρίθη, εἶπεν αὐτῷ· οὐ μακρὰν εἶ ἀπὸ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, καὶ οὐδεὶς οὐκέτι ἐτόλμα αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.

Ἐπιλογή: Κωστής Μελισσαρόπουλος

(συνεχίζεται)

Ποιός εϋδύνεται γιὰ τὸν ἄνθρωπο;

Τοῦ ὀρθοδόξου ἱεροκήρυκος Ζανοῦ ΓΟΥΤΟΥΤΑ
Detroit Michigan, Η.Π.Α.

Στὸ ἐρώτημα: — Ποιός εϋδύνεται γιὰ τὴν διαγωγὴ τοῦ ἀνθρώπου; — ὁ γνωστός Ἀμερικανὸς συγγραφέας Χάμινγκουαϊν (Βραβείον Νόμπελ 1962), δίδει τὴν ἀπάντησιν πού συμπορεύεται μὲ τοῦ Ἡρακλείτου: «Ὁ χαρακτήρας τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἡ μοῖρα του».

Εἶναι ἐπαληθευμένο τὸ γεγονός ὅτι πολλὰς ἱστορίας ὅτι ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου πού εἶναι κατὰλληλῃ γιὰ τὸ μεγάλο καλὸ, εἶναι κατὰλληλῃ καὶ γιὰ τὸ μεγάλο κακόν. Βέβαια, ὅχι: στὸν ἴδιον βαθμὸν σὲ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους.

Τὸ ἀρχαῖον ἐλληνικὸν πνεῦμα ἔχει ρίξει ἀρχαῖον φῶς στοὺς χαρακτήρας τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὁ ἀπόστολος Παῦλος, σάν σύγχρονος ψυχολόγος, μᾶς ὁμιλεῖ γιὰ τὸν ἀντιφατικὸν ἑαυτὸ μας (Ρωμ. 7).

Τότε, γιατί τὸ Κράτος τιμωρεῖ τοὺς «κακοὺς ἀνθρώπους», ἀφοῦ διευθύνονται ἀπὸ ἀνεξέλεγκτες ἐσωτερικὲς δυνάμεις καὶ πρέπει μάλλον νὰ τοὺς λυπούμεθα;

Ἀσφαλῶς, ἡ τιμωρία εἶναι πρὸς ἐκφοβισμόν τῶν «κακῶν» καὶ προστασίαν τῆς κοινωνίας, ἀλλέως, πού θὰ στηριχθοῦμε γιὰ τὴν ἀσφάλειά μας;

Ἄν καὶ πολλοὶ μὲ σκεπτικισμό ἐρωτοῦν: τί εἶναι καλὸ καὶ τί εἶναι κακόν;

Δὲν ἀναγνωρίζουν ὅτι, χωρὶς τὰς Δέκα Ἐντολὰς καὶ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἴμεθα πολὺ ἐπικίνδυνοι ὅ ἕνας γιὰ τὸν ἄλλον.

Διότι, συνήθως προτιμᾶμε τὸ «θέλω» καὶ ὅχι τὸ «πρέπει» καὶ σκοπὸς τοῦ Σχολείου καὶ τῆς Ἐκκλησίας εἶναι νὰ μᾶς γυμνάξουν νὰ περὶαρχοῦμε τὸ «θέλω» στὸ «πρέπει».

Προλήψεις και Δεισιδαιμονίες

Υπό Γιώργου ΣΙΕΤΤΟΥ

1. — Ο ριζικός προλήψιος :

Ο όρος «πρόληψη» ανήκει στον Έπικουρο. Έκτοτε όμως, πολλοί ασχολήθηκαν και δεκάδες όροι μείδθηκαν τόσο στη φιλοσοφία και ψυχολογία, όσο και στη λογογραφία.

Απ' αυτούς διάλεξα δύο που δόθηκαν από τους κορυφαίους λογογράφους μας Νικόλαο Πολίτη και Δημήτριο Λουκάτο.

Πρόληψη, λέει ο Πολίτης, «ονομαζόμεν ιδέαν πεπλανημένην, προς την οποίαν αναγκάζονται να κανονίζωσι τὰς πράξεις των και αυτοί οι αναγνωρίζοντες, ότι έναντιούται προς τον ὀρθόν λό-

γον». Για κάμποσο καιρό, οι πιο πολλοί άνθρωποι θεωρούσαν αυτή την ιδέα ως αληθινή και τότε είναι κοινωνικός θεσμός, θρησκευτική δοξασία ή πλάνη, δεν είναι όμως πρόληψη. 'Αλλ' όταν εκλείπει ή πίστη για την ὀρθότητά της, όταν μόνο λίγοι απομείνουν οι ειλικρινείς και από χρηστοῦ συνειδότος προσηλωμένοι σ' αυτή, οι δὲ περισσότεροι δὲν ἔχουν οὔτε τὴν θέλησιν οὔτε τὴ δύναμιν, νὰ τὴν καταπολεμήσουν ὡς ψευδή, τότε ἡ πλάνη μεταβάλλεται: σὲ πρόληψη.

Π ρ ο λ ῆ ψ ε ι ς, σύμφωνα με τὸν ὀρισμὸ που δίνει ὁ καθηγητὴς τῆς Λογογραφίας Δημι.

Λουκάτος, είναι •ί προκαταλήψεις πού έχει από παράδοση σχηματίσει ὁ λαός γιά τίς κακές ἐπιδράσεις ὀρισμένων ἐνεργειῶν ἢ συμπτώσεων καί γιά τήν ἀνάγκη ἀποφυγῆς τους.

Ἐκτρέφουν τίς προλήψεις:

- ἡ ἀμάθεια
- οἱ συμπτώσεις
- ἡ κακή ἀγωγή
- τὰ ἥθη καί τὰ ἔθιμα
- οἱ ἔξεις
- τὸ μὴ αὐτεξούσιο τοῦ λογισμοῦ καί προπαντός,
- ἡ ἀδυναμία τοῦ χαρακτήρα.

Οἱ προλήψεις ἀποτελοῦν ἐμπόδια - φραγμούς, πού ἀνακόπτουν τήν πρόοδο καί πολλοὶ λίγοι εἶναι ἐκεῖνοι, πού ἔχουν τήν ψυχικὴ δύναμη νὰ τοὺς ξεπεράσουν. Λένε λόγου χάρι, γιά τὸν Αἴσωπο, ὅτι κάποτε πού τὸ ἀφεντικό του τὸν ἔστειλε στὸ λουτρό νὰ δεῖ ἂν ἦταν πολλοὶ ἄνθρωποι ἐκεῖ, ἂν καί εἶδε ὀλάκερο πληθός, ὅταν γύρισε στὸν ἀφέντη του τοῦ εἶπε πὼς μόνο ἓναν ἄνθρωπο ὀρήκε, γιατί στὴν εἴσοδο τοῦ λουτροῦ ὑπῆρχε μιὰ πέτρα, πάνω στήν ὁποία σκόνταφταν ὅλοι, ὅσοι μπαίνονόχαιναν, ἓνας δὲ μόνον φρόντισε νὰ μετακινήσει τὴν πέτρα, ἐνῶ ὅσοι οἱ ἄλλοι φοβόνταν νὰ τὴ μετακινήσουν.

2.— Κατ' ἡγορίεσ προλήψεις:

Ἡ πρόληψη, λέει ὁ Πολίτης, εἶναι: «πολυκέφαλον τέρας δυσανταχώνιστον, ἐπιφαινόμενον ἐν πάσῃ περιστάσει τοῦ θείου καί τὰ πάντα διαφθεῖρον», γιατί ὑπάρχουν προλήψεις θρησκευτικές ἢ θιτικές, κοινωνικές

νικές καί πολιτικές.

3.— Ὅρισμός δεισιδαιμονίας:

Δεισιδαιμονία εἶναι ἡ δοξασία γιά τήν ἐχθρική παρουσία καί ἐπενέργεια τῶν δαιμόνων καί τῶν δαιμονικῶν, ὁ ἀπὸ τῶν δαιμόνων φόβος.

Ἡ λέξη δεισιδαιμονία εἶναι σύνθετη καί παράγεται ἀπ' τὴ ρίζα «δεῖδ» τοῦ ρήματος δεῖδω, πού θὰ πεῖ φοδᾶμαι καί ἀπ' τὴ λέξη «δαίμων». Ἐπομένως, ἡ λέξη δεισιδαιμονία σημαίνει: φοδᾶμαι τοὺς δαίμονες. Ἐπειδὴ δὲ κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἡ λέξη δαίμων σημαίνει τὸ Θεό, ἡ δεισιδαιμονία δὲν εἶχε τὴ σημερινὴ κακὴ σημασία, ἀλλὰ σήμαινε τὴ θεοσέβεια.

Ἡ ἔννοια αὐτοῦ τοῦ ὅρου διατηρήθηκε ὡς τίς ἀρχές τοῦ Γ' μ. Χ. αἰῶνα. Ὁ Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς μεταχειρίζεται τὸ ρήμα «δεισιδαιμονῶ» (Προτρεπτικός πρὸς Ἑλλήνας I, 103) ἀντὶ τοῦ λατρεύω.

Ἐπίσης, στίς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων (ΙΖ' 22) πού γράφτηκαν στίς ἀρχές τοῦ Γ' μ.Χ. αἰῶνα, ὁ Ἀπόστολος Παῦλος μιλώντας πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, τοὺς ἀποκαλεῖ «θεοσεβεστάτους» ἀντὶ «θεοσεβεστάτους».

Ἡ δὲ ὁμῶς, ἀπ' τὰ τέλη τῆς Δ' π.Χ. ἑκατονταετηρίδας, παράλληλα μὲ τούτῃ τὴ σημασία τοῦ ὅρου, συνυπάρχει καί μιὰ ἄλλη, ἡ ὁποία πλησιάζει τὴ δεισιδαιμονία, ὅπως τὴν ἐννοοῦμε σήμερα.

Σύμφωνα μὲ τὴ δεύτερη ση-

μασία τοῦ ὄρου, ἡ δεισιδαίμωνία θεωρεῖται: θρησκευτική δοξασία, πού εἶναι: θεμελιωμένη ἐξω τῆς κοινῶς παραδεδεγμένης πίστεως. Τῇ σημασίᾳ τούτῃ, τῇ συναντῆμε στό «περὶ δεισιδαίμονίας» κεφάλαιο τῶν «χαρακτήρων» τοῦ Θεόφραστου.

Ἡ μετάπτωση αὐτῇ ἐξηγείται ὡς ἑξῆς:

Ὁ σεβασμὸς πρὸς τοὺς θεοὺς, ὅπως συμβαίνει: ἀκόμα καὶ σήμερα, ἐννοεῖται ὡς μιὰ κάποια μορφή φ ό ο υ, λ.χ. εἶναι: θεοφοβούμενος, λάμε ἐμεῖς οἱ Νεοέλληνες.

Ὁ φόβος ὅμως αὐτὸς μὲ τὴν πάροδο τοῦ χρόνου ἔγινε τέτοιος, ὥστε πίσω ἀπ' τὴν ἐννοια τοῦ Θεοῦ νὰ κρύβεται κάτι τὸ φοβερό γιὰ τοὺς θνητούς, ἔτσι πού νὰ νομίζονται: οἱ θεοὶ πρόξενoi ὅλων τῶν δυστυχιῶν τοῦ ἀνθρώπου, ὄντα ὑπερφυσικά, πού πρέπει νὰ ἐξευμενιστοῦν μὲ κάθε τρόπο.

Ὁ δεισιδαίμων φοβάται μήπως κάνει ἢ μήπως παραλείψει: νὰ κάνει κάτι καὶ ἐπισύρει τὴν ὀργὴ Θεῶν ἀγνώστων στὴ θρησκεία, πού πιστεύει.

Μὲ τὴν πίστη προπαντός, ὅτι ἐμμένει: στὰ δόγματα τῆς ἰδίας αὐτοῦ θρησκείας, ἐκτελεῖ χωρὶς νὰ γνωρίζει, τὰ παραγγέλματα μιᾶς θρησκείας πού ἐξέλιπε, καὶ τοῦτα ἀτελεῖ, διεστραμμένα καὶ παραμορφωμένα.

Ἔτσι, σιγά - σιγά ἡ λέξι ἑξήρυξε ἀπ' τὴν ἀρχικὴ τῆς ἐννοια καὶ κατάντησε νὰ σημαίνει: «θρησκευόληπτος» καὶ «δαίμονόφοβος». Μὲ τὴ διατύπωση ἐνός συγκεχυμένου καὶ ἀνεπίδεκτου ἐλαστικότητος ὀρισμοῦ τῆς δεισιδαί-

μονίας, σὰν φαινομένου τοῦ βίου τῶν λαῶν, ἀνέκαθεν ὑπῆρξαν διχωνίες καὶ καθένας, ξεκινώντας ἀπ' τὴ δική του φιλοσοφικὴ σκοπιά, διατύπωσε δικό του ὄρισμό.

Ὁ Πλούταρχος, στό «περὶ δεισιδαίμονίας» βιβλίον του, καθορίζει τὴ δεισιδαίμονία ὡς «πάθος ἐκ ψευδοῦς λόγου γεννώμενον»: προτιμᾷ δὲ τὸν ἄθεο ἀπὸ τὸν δεισιδαίμονα, γιατί ὁ μὲν ἄθεος ἀρνιέται: ὁλοκληρωτικὰ τὸν Θεό, ὁ δὲ δεισιδαίμονας τοῦ προσδίδει: ἀπρεπεῖς ιδιότητες.

Καὶ τῆς δεισιδαίμονίας δόθηκαν πολλοὶ ὀρισμοί.

Πρὸ κοντὰ στίς σημερινές ἀντιλήψεις γιὰ τὴ δεισιδαίμονία, εἶναι: ὁ ὀρισμὸς τοῦ Καντίου. «Δεισιδαίμονία», λέγει: ὁ Κάντιος, εἶναι: ἡ κλίσις πρὸς θεμελιωσιν πίστεως ἐπὶ ζητημάτων μὴ διασαφηθέντων ἔτι ὑπὸ τῶν φυσιολογικῶν νόμων» (Steit D., Fakyitatan A., 112).

Τὸ κράτος τῆς δεισιδαίμονίας εἶναι: εὐρύτατο καὶ ἀπέραντο. Ἐξικνεῖται: στὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης. Λαοί, ἄγριοι καὶ πολιτισμένοι, ὑπακούνε: στὰ κελεύσθαι τῆς ἢ διαφορά εἶναι: μόνον ποιοτική.

Στοὺς ἄγριους λαούς, ἡ δεισιδαίμονία διατηρεῖ τὴν συγγὴ καὶ ἀποτρόπαια ὀψη τῆς: ἐνῶ στοὺς πολιτισμένους ἔχει: χαρακτηριστὰ ἡπιότερο καὶ ἐξ ἐκείνου: πρὸς ἀκρίβεια. Λ.χ.:

Ὁ ἄγριος τῆς Νέας Ζηλανδίας τρώει: τὸ ἀριστερὸ μᾶτι τοῦ νικημένου ἀντιπάλου του, πιστεύοντας ὅτι παίρνει: μαζί καὶ τὴ δύναμή του, ἐνῶ στὴν Ἑλλάδα οἱ μινιάδες δὲν δίνουν: στὰ παιδιὰ τους νὰ φᾶνε μυαλὸ κοκκό-

ρου γιά νά μὴ γίνουν κοκκωρό-
μυαλα, ἢ δὲν τ' ἀφήνουν νά φά-
νε πρόβεια γλώσσα γιά νά μὴ
γίνουν δικηγόροι.

Ἄλλο παράδειγμα: Οἱ Ἄν-
ναμίτες Σεδάγκ ὅταν χτίζουν
σπίτι, ἀνοίγουν ἓνα θαθὺ λάκκο
καὶ ρίχνουν μέσα ζωντανὸ ἓνα
δοῦλο, ἔπειτα πάνω σ' αὐτὸ τὸ
ζωντανὸ θύμα δάξουν τὸ πρῶτο
θεμέλιο παλῶναι τοῦ σπιτιοῦ, πι-
στεύοντας ὅτι θὰ στεργιώσει τὸ
σπίτι. Τὸ ἴδιο πιστεύουμε κι' ἐ-
μεῖς· μόνον πού, δὲ χτίζουμε πιά
τοῦ πρωτομάστορα τῇ γυναίκα,
ὅπως ἀναφέρει τὸ δημοτικὸ τρα-
γοῦδι, γιά τὸ περίφημο γεφύρι
τῆς Ἄρτας, ἀλλὰ σφάζουμε στὰ
θεμέλια τοῦ σπιτιοῦ ἓναν κόκκο-
ρα ἢ κριάρι, ἢ καὶ σκυλί ἀκό-
μη, γιά νά στοιχειώσι τὸ σπίτι.

4.— Π ἦ γ ἔ ς τ ἦ ς δ ε ι σ ι δ α ι μ ο ν ι ᾶ ς :

Ἡ ἀρχαῖα ἐμφάνιση τῶν δει-
σιδαίμωνων ἀντιλήψεων ὁφείλεται
στὴν προσπάθεια τοῦ ἀνθρώπου
ἀπ' ἐνὸς μὲν νά ἐξηγήσει, νά
ἀναλύσει καὶ νά ταξινομήσει τὰ
φαινόμενα τῆς φύσεως, ἀπ' ἐτέ-
ρου δὲ νά ρυθμίσει τίς πράξεις
τοῦ σύμφωνα μὲ τὰ δεδομένα.

Ὁ ἀρχέγονος ἄνθρωπος, πα-
ρόλο πού χρησιμοποίησε ὅλη τὴν
πενιχρὴ πείρα του κι' ἐξάντλησε
ὅλη τὴν κριτικὴ του δύναμη δὲ
μύθευσε νά ἐξηγήσει ὁρισμένα
φαινόμενα τῆς φύσεως, λ.χ. δια-
δοχὴ ἡμέρας καὶ νύχτας, ἀστρα-
πὲς καὶ βροντὲς κ.λ.π. καὶ τοῦ
ὀργανισμοῦ του, π.χ. ἀσθένειες,
ὄνειρα, θάνατος κ.λ.π. Ἡ τά-
ση του δὲ αὐτὴ νά θεμελιώσει
δοξασιεὶς γιά ζητήματα πού εἴ-
ναι ἀνώτερα ἀπ' τὴ νοητικὴ δύ-

ναμὴ τοῦ ἀνθρώπου ὑπῆρξαν ἡ
πρωταρχικὴ πηγὴ τῶν δεισιδαί-
μωνιων.

Ἀργότερα ἐπέδρασαν στὴ δι-
αμόρφωσή τους πολλοὶ καὶ διά-
φοροι παράγοντες.

Ἄν ἐξετάσουμε μὲ κάθε ἐπι-
μέλεια τὴν πληθώρα τῶν δεισι-
δαίμωνιων, θ' ἀντιληφθοῦμε ὅτι
εἶναι λαογραφικὰ ὑπολείμματα,
ἢ ἐπιδιιώσεις εἴτε παμπάλαιων
καὶ ἐντελῶς πρωτογόνων μαγι-
κῶν κυρίως δοξασιῶν καὶ ἐθί-
μων, εἴτε λείψανα παλαιστάτων
ἀστρολογικῶν δοξασιῶν ἢ καὶ
λατρευτικῶν ἐθίμων. Καὶ γιά νά
μεταχειρισθῶ τὰ λόγια τοῦ Πο-
λίτη, «εἶναι συντρίμματα δοξα-
σιῶν λησιμονημένων», ἀμυδρὰ ζώ-
πυρα ἐκ τῆς φωταυγοῦς ἐστίας
καταλυθεσῶν θρησκείων τῶν πα-
ρωχημένων χρόνων.

Γι' αὐτὸ ἀκριβῶς ἐνῶ μάταια
ψάχνουμε νά βροῦμε τὴ δικαιο-
λογητικὴ βάση τῶν δεισιδαίμο-
νιων στὶς ἰδέες πού ἐπικρατοῦν
σήμερα, τὴ βρῶσκουμε στὴ λα-
τρεία τῶν προγόνων μας, ἢ ἄλ-
λων παλαιότερων λαῶν καὶ μὲ
τὴν βοήθεια τῶν δοξασιῶν αὐτῶν
«περὶ θεῶν», ἐξηγοῦμε μὲ εὐχέ-
ρεια τὰ παράδοξα καὶ ἀκατόλη-
πτα καλεύσματα τῆς δεισιδαίμο-
νίας. Γιατί ἡ γνώση, πού ἀπο-
κτοῦμε ἀπὸ ἄλλες πηγές, γιά
τίς θρησκείες πού ἐξέλιπταν, μᾶς
βοηθᾶνε νά ἀποκταστήσουμε τὴ
συνοχὴ τῶν λειψάνων τους, πού
διασώθηκαν στὶς δεισιδαίμονιες
καὶ στὸ νά προσθέσουμε τοὺς κρί-
κους πού ἔλειπαν ἀπ' τὴ σπασιμέ-
νη ἀλυσίδα πού μᾶς συνδέει μὲ
τὸν ἀρχαῖο κόσμον.

Ἀρκοῦμαι νά ἀναφέρω λιγα
παραδείγματα, πού δεδαίμωνουν

αυτή τή σχέση.

Είναι γνωστός σέ όλους ο Μάρτης, όπως λένε σ' όλη τήν Έλλάδα τίς κόκκινες ή χρυσάφινες ή κίτρινες κλωστές, πού δένουν οί μανάδες στά χέρια τών παιδιών τους, γιά νά μὴν τά κάψει οί πρωτομαρτιάτικοι ήλιος. Ή ίδια συνήθεια, όπως μᾶς πληροφορεῖ σέ μία όμιλία του ο Χρυσόστομος, υπήρχε καί στόν Ε΄ αἰώνα μ.Χ. Επισης, ἀπό μία όμιλία τοῦ Χρυσόστομου, στήν όποία ο άγιος πατέρας καυτηριάζει αὐτή τήν συνήθεια, προκύπτει ότι αὐτή ήταν πολύ καλή. Καί, πραγματικά ήταν λείψανό τής αρχαίας Έλληνικῆς λατρείας, γιὰτί τή συναντάμε στά Έλευσίνια μυστήρια. Ο μάρτης είναι ή κρόκη, πού φορούσαν οί μύστες στό δεξιό χέρι καί πόδι, αποδίδοντας σ' αὐτή κάποια, άγνωστη σ' έμᾶς, συμβολική σημασία.

Άλλο παράδειγμα: Ή άπαγόρευση τής τελέσεως τών γάμων τό Μάη μὴνα είναι κοινή όχι μόνο οί Έλληνες, αλλά καί όλοι οί άλλοι Εὐρωπαϊκοί λαοί θεωροῦν δυσσεύνη τήν τέλεση τών μαγικών γάμων.

Πολλές έκδοχές κυκλοφοροῦν γιά τό δικαιολογητικό λόγο αὐτῆς τής δεισιδαιμονίας, αλλά καμιά δέν φαίνεται πειστική. Μερικοί λένε, ότι τό Μάη γιορτάζει ή άγία Μαύρα καί άρα ότι κανείς κανείς αὐτό τό μήνα, θά είναι κακά καί μαύρα.

Ή δικαιολογία αὐτή θά μπορούσε νά είναι άληθινή μόνο γιά τούς όρθόδοξους. Άλλοι λένε, πώς ο Μάης είναι ο μήνας πού ζευγαρώνουν τά γαϊδούρια. «Νά

ήμουν τό Μάη γαϊδάρω», λέει: μία παροιμία, «τό θεριστή κριάρι καί όλο τό χρόνο κόκκαρος καί γάτος τό Γενάρη». Συνεπώς, άποφεύγουν όλοι νά παντρευτοῦν αὐτό τό μήνα γιά νά μὴν κακοχαρκατηριστοῦν παρομοιαζόμενοι μέ τά γαϊδούρια. Άλλά είναι φανερό, ότι αὐτή ή δικαιολογία λέγεται γάρν άστεϊότητος.

Τήν άληθινή έρμηνεία τής δεισιδαιμονίας μᾶς τή δίνει ή λατρεία τών αρχαίων Ρωμαίων. Τό Μάη μὴνα γιορτάζαν οί Ρωμαίοι τά Λεμουράλια, γιορτή, πού ήταν άφιερωμένη, στοῦς καταχθόνιους δαίμονες. Γι' αὐτό άπό ός, οί μέρες τοῦ Μάη έθεωροῦνταν άποράδες καί ήταν άπαγορευμένοι οί γάμοι, γιά νά μὴν δυστηγήσουν έκείνοι πού θά παντρευόταν.

Είναι άνάγκη νά πούμε πώς σύμφωνα μέ τόν νόμο τής επιδιώσεως, διατηροῦνται στό παρόν, άπλώς καί μόνο γιὰτί υπήρξαν πρίν καί όχι γιά κανένα άλλο λόγο. πολλά έχνη τοῦ παρελθόντος.

Υποδοχθόν δε καί άλλα αἷτια στό νά γίνει ή διατήρηση αὐτῆς πιά διαρκῆς καί κάθε φορά ένα άπομεινάρι τοῦ παρελθόντος παρουσιάζεται καί μέ μία καινούργια μορφή.

Τά αἷτια αὐτά είναι κυρίως ψυχολογικά. Τά κυριώτατα άπ' αὐτά είναι:

—Α: η γ ή σε: ε διαφορές.

—Η μ α ν τ: κ ή καί ή

—Μ κ γ ε: α.

Οί μαγικές όδηγίες γιά έξι-λαχμό ή δέσμευση τών υπερανθρώπων δυνάμεων, καθώς καί οί όδηγίες γιά τήν επήρεια τών ου-

ρανίων σωμάτων στις τύχες των ανθρώπων, περιέχονται στα μαγικά βιβλία. Τα περισσότερα απ' αυτά που περιγράφηκαν μέχρι σήμερα τέτοια Έλληνικά βιβλία γράφτηκαν τον Γ' και Δ' αιώνα μ. Χ., βρέθηκαν δε στην Αίγυπτο, σε παπύρους.

Απ' αυτά έχουν την αρχή τους και οι πολύ γνωστές στο λαό μας Σολομωνικές και τα Ίατροσόφια.

Απ' αυτά δε τα βιβλία πηγάζουν οι περισσότερες δεισιδαιμονίες του Έλληνικού λαού. Σ' αυτά βρίσκουμε και την εξήγηση δεισιδαιμονιών γιατί, άλλες μὲν απ' αυτές γίνεται φανερό ότι προήλθαν από την υποτιθέμενη επήρεια των άστέρων στον ανθρώπινο βίο. Άλλες δε απ' τη σχέση του διαδόλου με τον άνθρωπο κι άλλες είναι στρεβλωμένες, ή με την πάροδο του χρόνου παραφθοράς παραγγέλματα της αρχαίας θρησκείας. Οι δε υπόλοιπες δημιουργήθηκαν στα μεταγενέστερα χρόνια με τους ίδιους κανόνες, που γίνονταν οι δεισιδαιμονίες και στους αρχαίους.

Απ' τους κανόνες αυτούς, θα αναφέρω μόνο τον κανόνα της άναλογίας, από τον οποίο χρυσάμε ένα πολύ μεγάλο αριθμό δεισιδαιμονιών. Ο δεισιδαίμων υποθέτει πως υπάρχει κάποια σχέση μυστηριώδους και συγγένειας ανάμεσα στα ίδια πράγματα και σύμφωνα με την ανυπαρκτή αυτή σχέση κανονίζει τις

πράξεις του.

Συνηθέστατα, ή όμοιότητα παρατηρείται μόνον στα όνόντα, κι έτσι δημιουργούνται δεισιδαιμονίες από λογοπαγνία, π.χ.:

— Ο Σεπτέμβρης μήνας, κοινώς τρυγητής, ονομαζόμενος, νομίζεται στην Κέρκυρα άκατάλληλος για γάμους, γιατί τρυγάει και θερίζει το άντρόγυνο.

— Στην Σύμη δὲν παντρεύονται το Σάββατα της Τυρινής για να μην τυραννιούνται. Φαίνεται δηλαδή καθαρά πως κι αυτή και άλλες δεισιδαιμονίες γεννήθηκαν απ' την κομική παρατυμολογία των ονομάτων.

Έτσι δημιουργήθηκε μιά ανεξάντλητη πηγή δεισιδαιμονιών, που δὲν υπάρχει έλπίδα να εξαλειφθούν ολοσχερώς απ' το ανθρώπινο γένος. Μοιάζουν με το χιόνι του Χελμού, το οποίο, όπως λέει ένα δημοτικό τραγούδι:

ὥ σ π ο υ ν ἄ λ ε ι ὡ σ ε ι
τὸ παλιὸ
καὶ ν ο ύ ρ γ ι ο τὸ
πλακώνει.

Στην δικαιώνιση των παραδεδομένων δεισιδαιμονιών, δὲν συνέβαλε λίγο και ή εκμετάλλευση των επιστημονικών έφευρέσεων από παλαιούς έφευρέτες.

Είναι γνωστό ότι τα πολύ παλιά χρόνια οι ιέρεις της Άρτέμιδας χρησιμοποιούσαν στρώματα άσβέστου κάτω απ' τα πόδια τους, έτσι ώστε να περπατᾶνε πάνω σ' αναμμένα κάρβουνα.

Τὸ Βατικανό, τροφοδοτοῦσε σκόπιμα την δεισιδαιμονία για

τὴν κόλασιν, τὸν Παράδεισο καὶ τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν καὶ γέμισε τὰ θησαυροφυλάκιά του με ἄφροντα χρήματα, χορηγώντας τὰ περίφημα συγχωροχάρτια.

5.— **Κ α τ α π ο λ έ μ η σ η**
δ ε ι σ ι δ α ι μ ο ν ι ε ς :

Πολλοὶ ὅμως ἦταν ἐκεῖνοι ποὺ προσπάθησαν νὰ καταπολεμήσουν τὴν δεισιδαίμονιάν των λαῶν.

Ἀπ' αὐτοὺς ἀναφέρουμε τὸν Ἡράκλειτο, τὸν Ξενοφάνη καὶ τὸν Θεόφραστο, ποὺ ἔγραψε ξεχωριστὸ κεφάλαιο στοὺς «Χαρακτῆρες» του, στὸ ὁποῖο δίνει τὴν εἰκόνα τοῦ δεισιδαίμονα. Ἐπίσης, ὁ Πλούταρχος ἔγραψε εἰδικὸ βιβλίο γιὰ τὴν δεισιδαίμονιάν.

Παρ' ὅλα αὐτὰ ὅμως, οἱ ἀπλοῖοι ἄνθρωποι δὲν μπόρεσαν νὰ ἀπαλλαγοῦν ἀπὸ τοὺς ἀδικαιολόγητους φόβους καὶ τὶς προλήψεις.

6.— **Ὁ ρ ό λ ο ς τ ῶ ν δ ε ι σ ι δ α ι μ ο ν ι ῶ ν σ τ ῆ ν ζ ω ῇ τ ῶ ν ἄ ν θ ρ ῶ π ω ν.**

Υπάρχουν, λέει, ὁ Κρίσιμαριούρι, τρία ἁμαρτήματα, ποὺ προξενοῦν περισσότερο κακὸ ἀπ' ὅλα τ' ἄλλα στὸν κόσμον.

Ἡ κ α κ ο λ ο γ ί α, ἡ σ κ λ η ρ ό τ η τ α καὶ ἡ δ ε ι σ ι δ α ι μ ο ν ι ε ς. Γιατί εἶναι ἁμαρτήματα κατὰ τῆς ἀγάπης. Ὁ ἄνθρωπος ποὺ θέλει νὰ γεμίσει τὴν καρδιά του με τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ, πρέπει νὰ προφυλάγεται ἀδιάκοπα ἀπ' αὐτὰ τὰ τρία ἁμαρτήματα.

Ἡ δεισιδαίμονιάν ἔχει προκαλέσει φρικιαστικὰ σκληρότητες.

Πολλὰ ἐγκλήματα ἔκαναν οἱ ἄνθρωποι ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ τῆς Ἀγάπης, με κίνητρο αὐτὸν τὸν ἐφιάλτη τῆς δεισιδαίμονιας.

Νὰ εἶται ἐπομένως πολὺ προσεκτικὸς, γιὰ νὰ μὴ μείνει σὲ σένα τὸ ἐλάχιστο ἔχνος δεισιδαίμονιας.

Τὸ μεγαλύτερο κακὸ ποὺ προκαλεῖ ἡ δεισιδαίμονιάν εἶναι ὅτι δεσμεύει τὴν ἐλευθερίαν τῆς βουλήσεως, ἐπισκοπίζει τὴν διάνοιαν τοῦ ἀνθρώπου, τὸν κάνει διαρκῶς νὰ φοβάται ἀπὸ ἀνύπαρκτους κινδύνους καὶ τὸν ἐξαναγκάζει πολλὰς φορές σὲ ἔργα ἀσκόπα καὶ ἐπιβλαβή.

Ὁ Ἐλευθεροτεκτονισμὸς, ποὺ εἶδε κατὰ τὸ 18ο αἶμα, νὰ ἀκημάξει ἡ δεισιδαίμονιάν στὰ διάφορα συστήματά του, τὴν καταπολεμεῖ ἐντονα.

Ἡ δεισιδαίμονιάν γιὰ τοὺς τέκτονες θεωρεῖται ὡς ἐλλειπὴς γνώση, ἡ ὁποία μπορεῖ νὰ ὁδηγήσει σὲ ἐσφαλμένα πορίσματα καὶ σ' ἐσφαλμένους ἐνέργειες ἠθικῆς ἢ κοινωνικῆς φύσεως.

Ἦν αὕτη τὴν ἔννοια, ὁ Ἐλευθεροτεκτονισμὸς εἶναι ἄσπονδος ἐχθρὸς τῆς δεισιδαίμονιας, γιατί τὴν ἀληθινὴ ἔννοια τῆς ἐργασίας του κρέπει νὰ τὴν ἀναζητεῖ διαρκῶς στὴν προσπάθειαν γιὰ τὴν ὕψιστην τελειοποίησιν τῆς ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως καὶ γνώσεως.

Αὐτὸ προκύπτει ἄλλωστε ἀπὸ τὰ τυπικὰ του, ἐπισφράγισμα τῶν ὁπείων αποτελοῦν τὰ λόγια τοῦ μεγάλου Τέκτονα Μότσαρτ στὸ μαγεμένο αὐλὸ, πὼς «στὸ τέλος οἱ γνωστικοὶ θὰ νικήσουν καὶ προλήψεις θὰ ἐξαφανιστοῦν».

ΠΟΙΗΤΙΚΗ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ ΙΔΙΣΟΥ

Ἀγρύπνια

Μέσα στῆς νύχτας τὸ πυκνὸ σκοτάδι
τὰ μάτια σου ὀρθάνοιχτα πρέπει νὰ μίμεις νὰ κρατᾷς
ἂν στὰ θαυμάσια δρώμενα θές νὰ μετέχεις.
Κι ἂν στήν ἀρχὴ δὲ βλέπεις τίποτα ξμπρὸς σου
σὲ λίγο ἀμυδρὰ θὰ συνηθίσεις νὰ διακρίνεις.
Γύρω σου οἱ ἄνθρωποι, γιὰ δέξ, πόσο βαθιὰ κοιμοῦνται.
Μὴ τοὺς ξυπνήσεις, δὲν ἦρθ' ἡ ὥρα τοὺς νὰ καταλάβουν.
Ὅσόσο, ἐσὺ προετοιμάσων, μυστήριο ἀνεξιχνίαστο νὰ δεῖς.
Πρόσεξε, τὴν ἐξαίσια ὀπτασία ἀπ' τὰ μάτια σου μὴ χάσεις
γιατὶ τὸ ἴδιο ὄραμα ποτὲ σου δὲ θὰ ξαναδεῖς.

Κοίτα! Σὲ σένα γνέφει γελαστὴ ἡ νεράιδα!
Σὲ ἀναγνώρισε! Μέσα στοὺς λίγους ἐλλεκτοὺς σὲ συγκιτᾷξε.
Τὸ μῆνυμά της εἶν' ἀπλὸ γι' αὐτοὺς ποὺ ξέραν νὰ διαβάζουν.
Μέσα στὰ βάθη τῆς ψυχῆς σου φύλαξέ το.

Χάθηκε ἔξαφνα, ὅπως ἦρθε, ἡ οὐράνια ὀπτασία!
Μέσα στῆς νύχτας τὸ πυκνὸ σκοτάδι
οἱ ἄνθρωποι βαθιὰ κοιμοῦνται ἀκόμη...
Μὴν ἀπελπίζεσαι!
Νὰ ξέρεις πὼς μετὰ τὸ πῶς πυκνὸ σκοτάδι ξημερώνει..

20.10.80

Βάνα Βαβέτση

ΑΘΗΝΑΓΟΡΑΣ

Στήν κλίνη τῆς Ζωῆς ὁ Θάνατος
ἀθάνατον τὴν Μνήμη ἀγιάζει.

Τὸ Σῶμα σιωπηλὸ σὰ δωριζὲ κολώνα
τῶν Ἐκκλησιῶν τὰ μῦθρα δέχεται τὰ Θεῖα
καὶ γίνεται ὁ πηλὸς Ναὸς Ὁρθοδοξίας.

Ἡ τελευταία προσευχὴ ἀγάπης μῆνυμα.
Εὐχὴ ἐνότητος ἢ ἔσχατη ἢ χρῆσις.
Τὸ ὕστερο βλέμμα ἱερσία ἀδελφοσύνης
Ἑλλήνων καὶ Τούρκων ποὺ αἰῶνες μαζί
ὕφαινον ὄραμα Κοινότητος εὐτυχισμένης
σηκώνοντας ψηλὰ στὰ τεῖχη τοῦ Βυζαντίου
μὲ γνώμονα καὶ διαβήτη τόξο γιὰ νὰ στηθεῖ
εἰρήνη ἢ Ἀλήθεια καὶ ὁ Λόγος ὁδηγός.

Τῶν Πατέρων ὁ ταπεινὸς διάκονος
ὁ Μέγας τῶν πιστῶν ὁ Πατριάρχης
καὶ ἀδελφὸς σεβάσιμος τῶν ἀλλοφύλων
ὁδεῖται. Πνεῦμα φωτεινὸ, στὸν λαμπρὸ Παράδεισο
ὅπου οἱ εἰρηνοποιοὶ ὑμνολογοῦν τὴν Δόξα
Ἐκείνου ποὺ ᾄδωσε Ἀγάπη στὴν καρδιά μας.

Τοῦ Κόσμου οἱ φωνὲς πιερὲς καμπάνες
τῆς γῆς θρηνολογοῦνε τὴν ὁρφάνια.
Στὰ οὐράνια, θρήνημος Χερουβικὸς ἢ Ἀρετὴ.
Οἱ αἶνοι τῶν ἁγίων Εὐδοξίας ἄγγελμα:

Ψυχὴ ἀπὸ Ἀγάπης ζυωμένη
πνεῦμα στὴ γῇ θὰ κατεβαίνει
τὴν Οἰκουμένη σὸ φῶς νὰ ὁδηγεῖ...

ΝΙΚΟΣ Α. ΤΕΝΤΑΣ

Θεσσαλονίκη 1972

Λέει ἡ ψυχὴ στὸ φῶς :

Φῶς λατρευτὸ π' ἀνάλαφρα χαϊδεύεις τὶς ψυχές
πόσο πολὺ σὲ λαχταρῶ νὰ ῥθεῖς, νὰ ῥθεῖς, νὰ ῥθεῖς...

Αἰῶνες ἐγὼ πάλεψα Ἑσένα ἀναζητώντας
Ξεσκόστηκα, ματώθηκα, μοῦ κόπηκε ἡ πνοή,
Γιατὶ λάθος σὲ γύρινα, φρικτὰ παραπατώντας
Στὴν σκοτεινιά, σ' ἐμπάθαι, στὴν κοίφια ἡδονή.

Τώρα, μᾶς καὶ φωτίστηκε ὁ δύσκολός μου ὁ δρόμος
ἀπ' τοῦ Λαοκάλου τὸν πυρσὸ καὶ μπόρεσα νὰ δῶ
Τ' ἀγάθια ποὺ μὲ ξέσχιζαν καὶ μ' ἐπνιγεν ὁ Πόνος
Σὲ Σένα δέομαι, ὦ Φῶς, γονατισμένη ἐδῶ.

Ἦλα νὰ διώξης τὶς σκιές ἀπὸ τὰ νύχια μου,
Τοὺς φόβους, τὴν ἀπελπισιά, τὴ σκοτεινὴ κακία
Ἦλα νὰ γιάνης τὶς πληγές μέσα στὰ σωθικά μου
Ἑσένα ἐγὼ ἀποζητῶ μὲ θεϊκὰ μανία!

Κάνε ν' ἀνθίσῃ μέσα μου ὁ σπόρος ὁ καλός
Καρποὶ νὰ γίνουν ὄφρηται ὅλα τὰ αἰσθήματά μου
Λέξου νὰ στολισθῇ μ' αὐτὰ ὁ ἄγνός Σου ὁ βομὸς
Κι' ἐγὼ Σὲ νὰ ὑπηρετῶ σ' ὅλα τὰ βήματά μου.

Τὴν ὥρα ποὺ γεννιέσαι Ἑσὸ ἀνοίγουν οἱ Οὐρανοὶ
Ὅλη ἡ πλάση χαίρεται, σκιρτᾷ στὸ ἄγγιγμά Σου
Ζῶα, πτηνὰ καὶ λούλουδα, ἄνθρωποι καὶ θεοὶ
Εὐλαβικά Σὲ προσκυνοῦν, Σὲ καὶ τὸν Ἄρχοντά Σου.

Φῶς λατρευτὸ π' ἀνάλαφρα χαϊδεύεις τὶς ψυχές
πόσο πολὺ σὲ λαχταρῶ νὰ ῥθεῖς, νὰ ῥθεῖς, νὰ ῥθεῖς...

Λένα Ἀναστασιάδου

Δεκέμβριος 1980

ΛΟΥΛΑ Α. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ

ΘΥΜΗΣΗ ΕΟΡΤΙΝΗ

Ἦ, λοιπόν, αὐτὲς οἱ μέρες δὲν πρόκειται νὰ χαθοῦν,
 Νὰ σβήσουν μέσα στὴ χοάνη τοῦ ἀσήμεντου χρόνου,
 στὸ λαβύρινθο τῶν ἐποχῶν, ποὺ μᾶς ξεγελοῦν
 μὲ τὴν αἰσθησι τῆς μεταμορφώσεως κάθε τόσο,
 τὰ χοράματα, τὸ ἄρωμα στοὺς κήπους καὶ τὰ δέντρα,
 τὰ πουλιά, ποὺ μᾶς μεταβάνουν τὴ ζωὴ, τὸν ἔρωτα, τὸ θάνατο.

Αὐτὲς οἱ μέρες, ἔχουν τὸ ἀνεπανάληπτο τῆς εὐτυχίας,
 τὴν κορυφὴ κι ἀγέραςτὴ χαρὰ τῆς νιότης,
 τὸ ἀειπάρονο ὕφος τῆς γλυκιάς ἀναμονῆς, τὸ γέλιο,
 φυλαγμένο ἓνα παιγνίδι ἀπ' τὸν χαμένο Παράδεισο,
 τὸ χάδι τῆς μητέρας στὸν ὕπνο, τὸ οἶγος ἀπ' τ' ἄστρα
 ποὺ ἔπεσε λιποθύμω στὰ χιόνια τοῦ Ἀρκάρη, τὴ φωνὴ
 τοῦ πρώτου μάγου, ποὺ τ' ἀντίκρισε ψηλά στὸ Ἅγιο Σπήλαιο,
 τὸ φέγγος τῆς θάλασσας, ποὺ ἀκίνητῃ, καθὼς
 ἐπάνω τῆς περπατοῦσε χωρὶς νὰ βουλιάζει Ἐξείνος...

Ἦ, λοιπόν, αὐτὲς οἱ μέρες δὲν πρόκειται νὰ χαθοῦν.
 Τὸ ὑπαγορεύει αὐτὸ ὁ Μεσσίας τοῦ Χαίγκελ, οἱ ὠραῖοι ψαλμοὶ
 τοῦ Ρωμανοῦ τοῦ Μελωδοῦ, τὰ ἑωθινὰ κ' οἱ ὄρθροι
 τῆς Ἀγιάς Σοφιάς, ἡ θεία κατάνυξη τοῦ Βασιλείου τοῦ Μεγάλου,
 ἡ τρεμάμενη ἀπὸ δέος ἱερὴ φωνὴ τοῦ Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ,
 ἡ γλυκύτατη ὑπαύξη τῆς Κασσιανῆς, ὁ ἱσχυὸς τοῦ Παπαδιαμάντη,
 ἔτσι, καθὼς προχωρεῖ νύχτα, γιὰ τὸ ἐκκλησάκι τοῦ Ἀγ. Ἐλισσαίου...

Αὐτὲς οἱ μέρες, ἔχουν τὸ ἀνεπανάληπτο τῆς εὐτυχίας.
 Ποὺ ψάχνεις ἀλλοῦ νὰ τὶς βρεῖς, ποὺ σημειώνεις γραμμὲς
 ἄσχετες, ξένες, στὸν ἡμεροδείχτη τῆς καρδιάς σου, ἐκεῖ
 ἔμειναν οἱ μέρες, οἱ νύχτες, οἱ ὥρες, ποὺ στόλισαν
 τὰ μαλλιά σου μὲ τὴν πάχνη τῆς παγωνιάς, τὴ χρυσὴ βροχὴ
 τοῦ Γενάρη, ποὺ φιλοῦσε ἐρωτευμένος τὶς προῶμες ἀμυγδαλιές
 καὶ τραγουδοῦσε πόρτα στὴν πόρτα πρωτοχρονιάτικες μαντινάδες,
 χορτώνοντας στὸ χέρι τὸ δεξι ἓνα γυνάλινο ρόδι καὶ στ' ἄλλο
 ἓνα κλωνάρι ἐλιά, γιὰ τὴν Εὐλόγηι ἀλάκρου τοῦ κόσμου...

Ἦ, λοιπόν, αὐτὲς τὶς μέρες, πές μου ψυχὴ μου,
 ποὺ νὰ τὶς εἴρω πάλω, ποὺ νὰ τὶς γυρέψω μες στὸ χάος,
 ποὺ μὲ περιζώνει ἀπὸ παντοῦ καὶ μὲ ἀνίγει χρόνια τώρα.

ΠΡΩΙΝΗ ΠΡΟΣΕΥΧΗ

Πρωί τῆς ἀνοιξης γαλάζο,
μεθῶ στὸ φῶς σου τὸ ἱλμρὸ
παίζω, χορεύω κι' ἀλαλάζω
καὶ νιώθω μέσα μου ν' ἀλλάζω
κι' εἴμ' ἓνα δέντρο θαλερό.

Πρωί, στὸ φῶς σου τὸ γαλάζο
λειώνω σὰν νέφος ἀργυρὸ
στάλα τῇ στάλα ἀργοσταλάζω
κι' ἀλλάζω, ἀλλάζω, ἀλλάζω, ἀλλάζω,
γίνομαι ἀγέρας καὶ νερό.

Πρωί, Πρωτόπλαστη εὐτυχία
νὰ μπῶ στὸ φῶς σου πῶς μπορῶ;
αὐτοῦ, πὺν σ' ἄχραντη βακχεία
σμίγουν τῆς φύσης τὰ στοιχεῖα
σ' ἓνα ἀσταμάτητο χορό.

Πρωί, τ' Ἀπείρου ἡ εὐωχία.
δός μου τὴ χάρη νὰ χαρῶ
τὴ μυστηριακὴ εὐτυχία,
ποὺ ζοῦν τῆς φύσης τὰ στοιχεῖα:
ἀγέρας, χῶμα, φῶς, νερό.

Μία ἀχτίνα φῶς στὸ φῶς τ' Ἀπείρου
λάμψη στῶν ἄστρον τὸ χορό,
νὰ ζῶ σὲ μιὰ πνοὴ ξεφύρου,
νὰ ἰδῶ τὰ θαύματα τοῦ ὀνείρου,
νὰ ἰδῶ τὴ γῆ μας σὰν μωρό.

Στοῦ Χάους νὰ βυθιστῶ τὰ χἀη,
νὰ ἰδῶ τῶν κόσμων τὴν ἀρχή,
νὰ ἰδῶ πῶς πᾶνε πλάι - πλάι
κι' ὁ ἓνας τ' ἄλλουνοῦ γελάει
ὁ Θάνατος μὲ τὴ Ζωή.

Γ. Δ. Παπακυριακόπουλος

(ἀνέκδοτο)

ΜΑΡΙΑ ΤΣΙΚΟΥΛΑ - ΓΑΙ·ΤΑΝΤΖΗ

Σά νά μὴν ἔφτανε τόσο κακό...

Σά νά μὴν ἔφταναν οἱ πολέμοι, ἡ πείνα,
οἱ ἐκτελέσεις, οἱ ἀρρώστιες,
εἶναι καὶ τὰ τροχαῖα.
Σά νά μὴν ἔφτανε τόσο κακό,
εἶναι καὶ τὰ ναρκωτικά.
Κι' ἐμεῖς ἀκόμα ζοῦμε!
κι' ἴσως - ἴσως γεράσουμε
— ἂν εἴμαστε ἀπὸ τοὺς τυχεροὺς!

Συμβαίνει κι' αὐτό!

Συμβαίνει κι' αὐτό!
νά μαραίνονται λουλούδια
καὶ νά γελοῦν οἱ ἄνθρωποι.
Ὅπως συμβαίνει κι' αὐτό,
νά σκοτώνονται ἄνθρωποι
καὶ ν' ἀνθίζουν τὰ λουλούδια.

(Ἀλλαγές, 1980)

ΓΙΩΝΝΗΣ Θ. ΜΑΡΡΕΣ

Τρίπτυχο

Στὸ γήπεδο οἱ ποδοσφαιριστές,
ἀγχομαχώντας διεκδικοῦν τὴ
νίκη!

Στις κερκίδες οἱ φίλαθλοι
ὠρῶνται - μύριες οἱ φωνές!

Κι ἐγὼ προσέχομαι:
— Σῶσον, Κύριε, τὸν Λαόν Σου!

(Περ. Σύγχρονη Σκέψη)

ΖΑΧΟΣ ΚΩΝΣΤΑΣ

Ποιήματα

23

Φεύγω τὴν φυγή μου,
σέρνοντας τὸν δρόμο μου,
φορτωμένος τὸ βαρὺ φορτίο τῆς μνήμης.

Ἀντίκρυ μου,
ἐγὼ κι ὁ χρόνος.

Ἀρνιέμαι τὸ χρόνο,
λησιμονῶ τὴ μνήμη,
χάνεται ὁ δρόμος
κι ἀρχίζω τὴν πορεία.

24

Σήμερα,
ᾄδεις ἢ ζωὴ μου
ἀπὸ τὴν μνήμη τῶν παλιῶν,
ἀπὸ τὴν προσδοκία τῶν μελλούμενων.

Ἐδῶ,
ᾄφησα ὅλα τὰ παλιά,
τὰ δυνατὰ κι ἀγαπημένα.

Τώρα,
ἐγὼ κι ὁ ἐαυτός μου
χέρι μὲ χέρι, προχωροῦμε
στὸ φῶς τῆς κορυφῆς.

(Ποιήματα, Θεσσαλονίκη 1979).

Ο ΚΡΙΣΝΑΜΟΥΡΤΙ ΓΙΑ ΤΟΝ ΔΙΑΛΟΓΙΣΜΟ

ΕΠΙΛΟΓΗ : Κωστής Μελισσαρόπουλος

(Συνέχεια από το προηγούμενο τεύχος)

’Από όμιλία

Διαλογισμός καί ενέργεια, 1971

Στον διαλογισμό, κάθε μορφή αϋθεντίας, είτε ή ίδια ή δική μας, είτε ή εϋθεντία ενός άλλου, γίνεται ένα εμπόδιο καί εμποδίζει την ελευθερία, εμποδίζει τη φρεσκάδα, το καινούργιο.

Η αϋθεντία, ή διαμόρφωση καί ή μίμηση πρέπει νά παραμερισθοῦν. Διαφορετικά, απλῶς μιμείσθε, ακολουθεῖτε ὅ,τι ἔχει λεχθῇ, καί αὐτό κάνει τόν νοῦ πολὺ νωθρὸ καί ἀνόητο. Σ’ αὐτὴ τὴν κατάσταση δὲν ὑπάρχει ελευθερία. Καί μόνο μὲ ελευθερία μπορεῖ κανεὶς νά προχωρήσει σ’ αὐτὸ τὸ πολὺ

βαθὺ καὶ ἐξαιρετικὰ σημαντικὸ πρᾶγμα, ποὺ ὀνομαζοῦμε διαλογισμό.

Ὁ διαλογισμὸς εἶναι ἡ οὐσία τῆς ἐνεργείας. Ὅτιδήποτε κάνετε ἢ σκέπτεσθε, χρειάζεται ἐνέργεια καὶ αὐτὴ ἡ ἐνέργεια μπορεῖ νὰ σπαταληθῇ ἀπὸ τὴ σύγκρουση καὶ ἀπὸ διαφορές μορφῆς ἀσκόπων σκέψεων, συγκινησιακῶν ἐπιδιώξεων, αἰσθηματικῶν δραστηριοτήτων.

Ἡ ἐνέργεια σπαταλᾶται ἀπὸ τὴ σύγκρουση, ποὺ γεννιέται ἀπὸ τὸν διχασμὸ τοῦ «ἐγὼ» καὶ τοῦ «μὴ ἐγὼ» ἀπὸ τὴ διαίρεση ἀνάμεσα στὸν παρατηρητὴ καὶ στὸ παρατηρούμενο, στὸν σκεπτόμενο καὶ στὴ σκέψη.

Ὅταν αὐτὴ ἡ σπατάλη δὲν λαμβάνη χώραν, ὑπάρχει μιὰ ἐνέργεια, ποὺ μπορεῖ νὰ ὀνομασθῇ ἐπίγνωση, μιὰ ἐπίγνωση, στὴν ὁποία δὲν ὑπάρχει ἀξιολόγηση, κρίση, καταδίκη ἢ σύγκριση. Ἄλλ' ἁπλῶς μιὰ προσεκτικὴ παρατήρηση, μιὰ θεώρηση τῶν πραγμάτων ἀκριβῶς ὥπως εἶναι, ἐσωτερικὰ καὶ ἔξω-ερικά, χωρὶς τὴν ἐπέμβαση τῆς σκέψεως, ἡ ὁποία σκέψη εἶναι τὸ παρελθόν.

Στὴν ἐλευθερία, ὑπάρχει ἡ κίνηση τοῦ «μαθαίνω», δρῶ διαλογίζομαι, σὰν ἓνα ἁρμονικὸ σύνολο. Ἡ λέξη σύνολο ὄχι μόνον σημαίνει ὑγεία, ἀλλὰ καὶ ἁγιωσύνη. Ἔτσι, τὸ «μαθαίνω» εἶναι ἅγιο, τὸ δρῶ εἶναι ἅγιο, ὁ διαλογισμὸς εἶναι ἅγιος. Αὐτὸ εἶναι πράγματι ἓνα ἱερὸ πρᾶγμα καὶ ἡ ὁμορφιὰ βρίσκεται μέσα σ' αὐτό, ὄχι πέρα ἀπ' αὐτό.

Ἀπὸ ὀμιλία

Ὁ τρόπος τοῦ διαλογισμοῦ, 1972

Πρέπει ν' ἀλλάξουμε ὁλοκληρωτικὰ τὸν τρόπο ποὺ ζοῦμε. Πρέπει νὰ κάνουμε μιὰ βαθειά, ριζικὴ ἐπανάσταση στὴ ζωὴ μας, ὄχι μιὰ ἐπιφανειακὴ ἐπανάσταση, οἰκονομικὴ ἢ κοινωνικὴ, ὄχι νὰ ἀνατρέψουμε τὴν παρούσα κατάσταση καὶ στὴ θέση τῆς νὰ φτιάξουμε μιὰ νέα κατάσταση. Πρέπει νὰ ἀσχοληθοῦμε μὲ τὸ πῶς ὁ ἀνθρώπινος νοῦς, ὁ ὁποῖος εἶναι τόσο διαμορφωμένος, μπορεῖ νὰ ὑποστῇ μιὰ ριζικὴ μεταμόρφωση, πῶς μπορεῖ νὰ ζῇ, νὰ ὄρᾳ, νὰ λειτουργῇ σὲ μιὰ ὁλοκληρωτικὰ διαφορετικὴ διάσταση. Αὐτὸ ποὺ ἔχουμε κάνει γιὰ πολλοὺς αἰῶνες, εἶναι νὰ λειτουργοῦμε μέσα σ' ἓνα πολὺ περιορισμένο τμῆμα τοῦ μυαλοῦ μας. Μπορεῖ νὰ γίνη μιὰ μεταμόρφωση, μιὰ μετουσίωση σ' αὐτὰ τὰ ἴδια τὰ κύτταρα τοῦ μυαλοῦ μας; Αὐτὸ εἶναι ἓνα πρόβλημα. Νομίζω ὅτι εἶναι τὸ μεγαλύτερο πρόβλημα. Ἀντιδρούμε σὲ κάθε πρόκληση μὲ τὸ παλιὸ μυαλό, τὸ μυαλὸ ποὺ εἶναι πατροπαράδοτο, συνηθισμένο

μηχανικό, ποὺ ἔχει διαμορφωθῇ ἐπὶ χιλιετηρίδες. Ἡ ζωὴ εἶναι συνεχὲς πρόκληση καὶ ἀνταποκρινόμεστε μὲ τὸ παλιὸ μυαλό. Ἡ ἀνταπόκριση εἶναι μηχανικὴ, ἐγωιστικὴ, μὴ ἐγωκεντρικὴ ἀνταπόκριση.

Ὁ διαλογισμὸς πρόκειται νὰ μᾶς ὑποδείξει πῶς μπορεῖ νὰ ἐπέλθῃ αὐτὴ ἡ ριζικὴ μεταμόρφωση. Δὲν ὑπάρχει αὐθεντία γιὰ νὰ μᾶς πῇ ἢ νὰ κάνουμε, δὲν ὑπάρχει μέθοδος διαλογισμοῦ. Ὅταν ἔχετε μὴ μέθοδο διαλογισμοῦ, δὲν εἶναι αὐτὸ διαλογισμὸς, εἶναι μόνον καὶ μόνον μὴ μηχανικὴ ἐπαναλήψη. Καὶ αὐτὸ εἶναι ἐντελῶς μάταιο. Ὁ ὁμηγητὴς δὲν ἔχει διαβάσει κανένα βιβλίο γι' αὐτὸ τὸ θέμα, δὲν ἔχει σύστημα, πρέπει ν' ἀνακαλύψῃ γι' αὐτὸν τὸν ἴδιον, πρέπει νὰ σβῆσῃ κάθε ἢ ποὺ ἔχει λεχθῇ. Τίποτε δὲν πρέπει νὰ ἐπαναλάβῃ, τὸ ὁποῖον δὲν ἔχει ζήσει αὐτὸς ὁ ἴδιος. Τίποτε δὲν πρέπει νὰ ἐπαναλάβῃ ποὺ νὰ ἔχει λεχθῇ ἀπὸ ἕναν ἄλλον γιὰ τὸν διαλογισμό, γιὰ κάθε πνευματικὸ ζήτημα. Καὶ ἂν πρόκειται νὰ κάμετε καὶ σεῖς τὸ ἴδιο, δηλ. ἂν ποτὲ δὲν ἐπαναλάβετε ὅτι σεῖς οἱ ἴδιοι δὲν ἔχετε ἀντιληφθῇ, τότε μποροῦμε νὰ ἐπικοινωνήσουμε νὰ μοιρασθοῦμε μαζὶ αὐτὸ τὸ πρόβλημα. Γιὰ νὰ ἀνακαλύψουμε τί εἶναι ἀλήθεια, ὁ νοῦς πρέπει νὰ εἶναι ὁλοκληρωτικὰ ἐλεύθερος ἀπὸ ὅλες τὶς ἀπορριψέεις, συμμορφώσεις, ὁλόγελα ἐλεύθερος ἀπὸ κάθε φόβο. Τότε μόνον μποροῦμε νὰ δοῦμε, νὰ ἀντιληφθοῦμε «αὐτὸ ποὺ εἶναι». Γιὰ νὰ καταλάβουμε, λοιπόν, τί εἶναι διαλογισμὸς, πρέπει πρῶτα νὰ ἀνακαλύψουμε ἢ δὲν εἶναι. Ἀλλ' ἂν ἀπλῶς δέχεσθε αὐτὸ ποὺ ἄλλοι ἔχουν μεῖ, τότε ἀπλῶς συμμορφώσεσθε. Καὶ συμμορφώσεσθε ἐπειδὴ ἐλπίζετε διὰ μέσου τῆς συμμορφώσεως, διὰ μέσου κάποιας πρακτικῆς, ὅτι θὰ ἔχετε κάποιο ὄραμα, θὰ ἀποκτήσετε μεγάλη δύναμη. Ἀλλ' ἂν εἰσθε πραγματικὰ σοβαροί, τότε μποροῦμε νὰ μοιρασθοῦμε τὴν ἔρευνά μας γιὰ νὰ ἔλθουμε σὲ μὴ ποιότητα τοῦ νοῦ, ἢ ὁποῖα νὰ εἶναι τελείως ἐλεύθερη, σ' ἕναν νοῦ, ποὺ δὲν θὰ εἶναι μηχανικός, οὔτε ἐπαναληπτικός, σ' ἕναν νοῦ ποὺ νὰ εἶναι ἐντελῶς ἡρεμὸς χωρὶς καμμιὰ μορφὴ καταπίεσεως, χωρὶς καμμιὰ προσπάθεια. Γιὰ νὰ ἀνακαλύψουμε τί δὲν εἶναι διαλογισμὸς, πρέπει νὰ ἔχουμε μὴ κατανόηση γιὰ τὸν ἑαυτό, γιὰ τὸ «ἐγώ», μὲ ὅλες τὶς μνήμες του, ἀνησυχίες, φιλοδοξίες, διαφθορές, μὲ τὶς χαρές του, τὶς σεξουαλικές εὐχαριστήσεις του, τοὺς φόβους, γιὰ τὸ «ἐγώ», ποὺ χωρίζει τὸν ἑαυτό του ἀπὸ τὸ «σεῖς».

Γιὰ νὰ κατανοήσετε τὸν ἑαυτό σας ὅχι σύμφωνα μὲ κάποια φιλοσοφία, κάποιον δάσκαλο, κάποιον ψυχολόγο ἀλλὰ γιὰ νὰ κατανοήσετε πραγματικὰ τὸν ἑαυτό σας, δὲν πρέπει νὰ ὑπάρχῃ καμμιὰ μορφὴ καταδίκης, καμμιὰ μορφὴ δικαιολογίας. Γιὰ νὰ δῆτε τὸν ἑαυτό σας ὅπως εἶναι, ὅχι ὅπως θὰ σᾶς ἄρεσε νὰ εἶναι, πρέπει νὰ ὑπάρχῃ ἀντίληψη. Εἶναι ἀπολύτως

ἀναγκαῖο νὰ κατανοήσῃ κανεὶς τὸν ἑαυτό του, γιατί χωρὶς αὐτὴ τὴν κατανόησιν, δὲν ὑπάρχει βάση γιὰ ἔρευνα. Ἡ κατανόησις τοῦ ἑαυτοῦ σας σημαίνει τὴν κατανόησιν τῆς καθημερινῆς ζωῆς σας τὸν τρόπο πὺ μιλᾶτε, τὰ κίνητρα, τῆς φιλοδοξίας, τοὺς φόβους, τῆς ἀνησυχίας, τὴν ἐπιθυμία γιὰ δύναμιν γιὰ θέσιν. Πρέπει αὐτὸ νὰ τὸ καταλάβετε. Ἀπ' αὐτὴ τὴν κατανόησιν ἔρχεται σωστὴ δράσις, καὶ χωρὶς τὴ σωστὴ δράσις, ὁ διαλογισμὸς γίνεται μὴ μορφὴ αὐτοῦννώσεως. Τοῦτο εἶναι ἀπολύτως ἀπαραίτητο, ὅχι ἐπειδὴ τὸ λέει ὁ ὁμηγητής, ἀλλὰ ἐπειδὴ μπορεῖτε νὰ δῆτε λογικὰ τὴν ἀνάγκη νὰ κατανοήσετε τὸν ἑαυτό σας. Ἄν ὑπάρχῃ κάποια μορφὴ ἀντιφάσεως μέσα σας, κάποια μορφὴ φόβου, μὴ ιδιότης φιλοδοξίας, συναγωνισμοῦ, φθόνου, πὺς μπορεῖ ἕνας τέτοιος νοῦς νὰ ἀνακαλύψῃ, ἢ νὰ ἔλθῃ σ' αὐτὸν κάτι πὺ νὰ μὴν προέρχεται ἀπὸ τὸν ἴδιον;

Τί εἶναι, λοιπόν, διαλογισμὸς; Ποιὰ εἶναι ἡ ποιότης τοῦ νοῦ, ὁ ὁποῖος βρίσκεται σὲ κατάστασιν διαλογισμοῦ; Ἄν δώσετε ὁλόκληρην τὴν προσοχή σας σ' αὐτὸ πὺ πρόκειται νὰ λεχθῇ, αὐτὴ ἡ πραγματικὴ κατάσταση τῆς προσοχῆς εἶναι διαλογισμὸς. Ἀπλῶς καὶ μόνον ν' ἀκούτε μὲ προσοχή.

Ἄν ὑπάρχῃ μὴ συνέχισις τῆς κινήσεως τῆς σκέψεως, εἶναι ἡ ἐπανάληψις τοῦ παλίου, γιατί ἡ σκέψις εἶναι μνήμη, σκέψις εἶναι ἡ ἀντιπόκρισις τῆς μνήμης σκέψις εἶναι πείρα, σκέψις εἶναι γνώσεις. Ἔτσι, λοιπόν, ἡ ἐρώτησί μας εἶναι: Πὺς μπορεῖ ἡ σκέψις, πὺς πάντα διαφωνεῖ τὸν ἑαυτό της διὰ μέσου τῆς πείρας, διὰ μέσου τῆς συνεχοῦς ἐπαναλήψεως ὁρισμένων ἀναμνήσεων, νὰ φθάσῃ σ' ἕνα τέλος; Οἱ γνώσεις εἶναι πάντα τοῦ παρελθόντος, καὶ ὅταν δρᾶτε σύμφωνα μὲ τῆς γνώσεις σας, δίνετε συνέχεια στὴ σκέψιν.

Ἡ σκέψις εἶναι πάντα παλιά, ἡ σκέψις εἶναι πάντα διαφορφομένη, ποτὲ ἐλεύθερη, γιατί ἐνεργεῖ σύμφωνα μὲ τὸ παρελθόν. Τὸ ἐρώτημα, λοιπόν, εἶναι: Μπορεῖ αὐτὴ ἡ κίνησις τῆς σκέψεως νὰ λειτουργῇ σ' ἕνα ἐπίπεδο, ὅπου ὁ νοῦς ν' ἀντιλαμβάνεται κάτι ἐντελῶς καινούργιο, νὰ ζῇ ἐντελῶς διαφορετικά; Πὺς μπορεῖ αὐτὴ ἡ κίνησις τῆς σκέψεως νὰ τελειώσῃ;

Ἐπάρχει ἕνας τρόπος νὰ παρατηροῦμε τὴ σκέψιν, χωρὶς κανέναν ἔλεγχον, χωρὶς νὰ τῆς δίνουμε συνέχεια, ἀλλὰ νὰ παρατηροῦμε ἀπλῶς καὶ ἔτσι αὐτὴ νὰ τελειώσῃ; Γιατί, ἂν ἡ σκέψις συνεχίζεται, ὁ νοῦς ποτὲ δὲν θὰ εἶναι ἤρεμος, δὲν θὰ ὑπάρχῃ πιθανότης ἀντιλήψεως, πιθανότης νὰ βλέπουμε. Ἄν ὁ νοῦς μου φλυαρῇ, συγκρίνῃ, κρίνῃ, λέγῃ: «αὐτὸ δὲν θὰ πρεπε νὰ γίνῃ», «αὐτὸ θὰ πρεπε νὰ γίνῃ», τότε δὲν σᾶς ἀκούω. Γιὰ νὰ σᾶς ἀκούω, νὰ καταλάβω τί λέτε, πρέπει νὰ δώσω τὴν προσοχή μου. Βλέπει κανεὶς πολὺ καθαρά ὅτι ἡ σιωπὴ εἶναι

απολύτως αναγκαία, όχι μόνον σιδή επιφανειακό πεδίο, αλλά στην πραγματική ρίζα του είναι μας.

“Όταν ό νοός σας είναι έντελώς ήδεις, είναι προσεκτικός. Καί μ’ αυτή την προσοχή μπορείτε νά δρᾶτε ολοκληρωτικά χωρίς κανέναν τεμαχισμό. “Όλα αυτά είναι μέρος του διαλογισμού. “Όταν κατανοείτε έντελώς ολοκληρωτόν τεμαχισμό του έαυτού σας, δηλ. πώς γεννιέται αυτός ό τεμαχισμός, τις αντιφάσεις του, όταν βαθειά κατανοήτε τόν έαυτό σας, μαθαίνετε για τόν έαυτό σας, τότε θά καταλάβετε τή σημασία του χρόνου, του χρόνου που δεσμεύει που αναχαιτίζει, που φέρνει θλίψη. Καί αν έχετε πάει τόσο μακριά, τότε θά καταλάβετε για σας τόν ίδιο, τή διάσταση που δέν έχει περιγραφή, που δέν έχει λέξεις, που δέν είναι κάτι που αγοράζεται με θυσίες, που δέν υπάρχει σέ κανένα βιβλίο, που κανένας γκουρού δέν μπορεί ποτέ νά πειραματισθῇ. “Όταν είναι γκουρού λέει «έχω δοκιμάσει τί είναι αυτό» δέν ξέρει ή είναι. ‘Ο άνθρωπος που λέει ότι ξέρει, δέν ξέρει. ‘Ο νοός πρέπει νά είναι ελεύθερος από τις λέξεις, από τήν εικόνα, από τό παρελθόν, καί αυτό είναι τό πρώτο καί τό τελευταίο βήμα.

‘Από όμιλία στην ‘Αγγλία, 1975

Θά προσπαθήσουμε νά ανακαλύψουμε αν ό χρόνος μπορῇ νά σταματήσει. Αυτό ανήκει στον τομέα του διαλογισμού.

‘Ο διαλογισμός δέν είναι κάτι ξεχωριστό από τή ζωή, από τήν καθημερινή ζωή. Διαλογισμός δέν είναι ή επανάληψη των λέξεων, ή επανάληψη ενός «μάντρα», που έχει γίνει τόσο της μόδας καί όνομάζεται υπερβατικός διαλογισμός.

“Αν άκοείτε τόν διαλογισμό, δηλ. αν άκολουθείτε ένα ούστημα, μιὰ μέθοδο, τότε αυτό είναι ή κίνηση τής σκέψης, που συγκεντρώνεται για νά επιτύχῃ κάποιον σκοπό καί αυτός ό σκοπός προβάλλεται σαν αντίδραση του παρελθόντος, έπομένως, συνεχίζει νά βρίσκεται στην περιοχή τής σκέψης.

Διαλογισμός είναι ή ελευθερία από κάθε αυθεντία, ή τοποθέτηση του κάθε τι στη σωστή του θέση στον τομέα τής πραγματικότητας.

‘Από πανάρχαιους χρόνους ό άνθρωπος έχει επιθυμήσει νά κατασιγάσει τόν νοῦ, καί αυτό τό όνομάζει διαλογισμό. Μπορεί νά σιγήσῃ ό νοός: Νά μὴ φλυαρή, νά μὴ φανιάζεται, νά μὴ ἔχῃ συνείδηση τής σιγῆς. Γιατί αν ἔχῃ συνείδηση τής σιγῆς, θά πῇ πώς υπάρχει κάποιο κέντρο που ἔχει αυτή τή συνείδηση καί αυτό τό κέντρο είναι μέρος του χρόνου κατασκευάσμα τής σκέψης.

Ἡ θρησκεία δὲν εἶναι πίστις δὲν εἶναι τελετουργίες, δὲν εἶναι αὐθεντία, ἀλλὰ ἡ συγκέντρωση ὅλης τῆς ἐνέργειας στὴν ἔρευνα τοῦ ἂν ὑπάρχει κάτι τὸ ἱερό, πού νὰ μὴν εἶναι τὸ προῖόν τῆς σκέψεως. Αὐτὴ τὴν ἐνέργεια τὴν ἔχουμε ὅταν βασιλεύῃ ἀπόλυτη τάξη στὸν κόσμιο τῆς πραγματικότητος, στὸν ὁποῖο ζοῦμε. Τάξη στὶς σχέσεις μας, ἐλευθερία ἀπὸ τὴς αὐθεντίας, ἐλευθερία ἀπὸ τὴ σύγκριση, ἀπὸ τὸν ἔλεγχον ἀπὸ τὸ μέτρο. Τότε ὁ νοῦς καὶ ὁ ἐγκέφαλος σιγοῦν φυσιολογικά, ὅχι μὲ τὴ βία. Ἄν κανεὶς ἀντιληφθῇ ὅτι κανένα ἀπὸ τὰ δημιουργήματα τῆς σκέψεως δὲν εἶναι ἱερό, οὔτε οἱ ἐκκλησίες, οὔτε οἱ ναοί, οὔτε τὰ ἱερὰ ὅλου τοῦ κόσμου, τότε ὑπάρχει κάτι τὸ ἱερό;

Ὑπάρχει τίποτα τὸ ἱερό; Ἡ μήπως ὅλα εἶναι ὕλη, ὅλα σκέψη, ὅλα μεταβατικά, ὅλα φευγαλέα, Ὑπάρχει κάτι πού ἡ σκέψη δὲν μπορεῖ ποτὲ νὰ ἀγγίξῃ, καὶ γι' αὐτὸ ἀδιάφθορο, ἄχρονο, αἰώνιο καὶ ἱερό; Γιὰ νὰ τὸ ἀνακαλύψῃ κανεὶς αὐτό, πρέπει ὁ νοῦς νὰ μείνῃ ἀπόλυτα ἀκίνητος, πού σημαίνει νὰ σταματήσῃ. Καὶ σ' αὐτὴ τὴν κατάσταση ὑπάρχει πλήρης ἐλευθερία ἀπὸ κάθε προκατάληψη, γνώμη, κρίση. Μόνον τότε ἔρχεται κανεὶς σὲ ἐπαφὴ μὲ κεῖνο τὸ κασιπληκτικὸν κάτι, πού εἶναι ἄχρονο καὶ ἡ οὐσία τῆς συμπόνιας.

Ἐπομένως, ὁ διαλογισμὸς ἔχει σημασία, εἶναι ἀνάγκη νὰ ἔχῃ κανεὶς αὐτὴ τὴν ποιότητα τοῦ νοῦ, ὅχι σποραδικά, ἀλλὰ καθ' ὅλη τὴ διάρκεια τῆς ἡμέρας. Κ' ἐκεῖνο τὸ κάτι, τὸ ἱερό, ἐπιχερᾷ τὴ ζωὴ μας, ὅχι μόνον τὴς ὥρες τοῦ ξύπνιου, ἀλλὰ καὶ τοῦ ὕπνου. Σ' αὐτὴ τὴν πορεία τοῦ διαλογισμοῦ, ἐμφανίζονται ὅλων τῶν εἰδῶν οἱ δυνάμεις. Ὁ ἄνθρωπος γίνεται διορατικὸς, τὸ σῶμα ἀποκτᾷ ἐκπληκτικὴ εὐαισθησία. Ἀλλὰ ἡ διόραση, ἡ θεραπευτικὴ, ἡ μεταβίβαση τῆς σκέψεως, δὲν ἔχουν καμμιὰ σημασία. Ὅλες οἱ ἀπόκρυφες δυνάμεις δὲν ἔχουν καμμιὰ σημασία. Ὅταν τὴς κυνηγᾷτε, κυνηγᾷτε κάτι πού θὰ ὀδηγήσῃ τελικὰ σὲ ψευδαίσθηση. Αὐτὸ εἶναι τὸ πρῶτο. Τὸ ἄλλο εἶναι ὁ ὕπνος. Ποιὰ εἶναι ἡ σημασία τοῦ ὕπνου; Εἶναι τὸ ξόδιμα τῶν ὥρων τοῦ ὕπνου σὲ ὄνειρα, ἢ μήπως εἶναι δυνατόν νὰ μὴν ὀνειρεύεται κανεὶς καθόλου; Τί εἶναι τὰ ὄνειρα; Γιατί ὀνειρεύεσθε; Καὶ εἶναι δυνατόν νὰ μὴν ὀνειρεύεται καθόλου ὁ νοῦς, ἔτσι ὥστε στὴ διάρκεια τοῦ ὕπνου, ἐπειδὴ ὁ νοῦς θὰ εἶναι ἐντελῶς ἡσυχος, νὰ ἐμφανίζεται ἕνα ἐντελῶς νέο εἶδος ἐνέργειας;

Ἄν τὴς ὥρες τοῦ ξύπνιου δίνουμε ὁλόκληρη τὴν προσοχή μας στὶς σκέψεις μας, στὶς πράξεις μας, στὴ συμπεριφορὰ μας, τότε τί χρειάζονται τὰ ὄνειρα; Μήπως τὰ ὄνειρα εἶναι ἡ συνέχισις τῆς καθημερινῆς μας ζωῆς, μὲ τὴ μορφὴ εἰκόνων, περιστατικῶν, μιὰ συνέχιση τῶν καθημερινῶν συνειδητῶν ἢ μὴ συνειδητῶν μας κινήσεων; Ὅταν ὁ νοῦς ἔχῃ πλή-

ρη επίγνωση την ημέρα, τότε τα όνειρα χάνουν τη σημασία τους και γι' αυτό ακριβώς δεν όνειρεύεται κανείς. Υπάρχει μόνον πλήρης ύπνος. Πού σημαίνει ότι ο νους βρίσκεται σε πλήρη ανάπαυση, και τότε μπορεί να ανανεωθεί. "Αν τις ώρες του ξύπνιου είσαστε πάρα πολύ ξυπνητοί, παρατηρητικοί, χωρίς έκλογη, τότε, όταν κοιμάσθε, ο νους γίνεται εκπληκτικά φρέσκος, εκπληκτικά καινούργιος. "Όταν νιώσετε ολόκληρη την κίνηση της ζωής σαν μια ένότητα αδιαχώριστη, τότε ο νους ανανεώνεται και έχει τεράστια ενέργεια.

"Όλα αυτά είναι μέρος του διαλογισμού.

‘Ο παράγων που ένοποιεί, 1978

Ποιος είναι ο παράγων που ένοποιεί στον διαλογισμό; Αυτός ο παράγων είναι απόλυτα απαραίτητος και ιδιαίτερα επείγων. Οί πολιτικοί δεν πρόκειται να φέρουν αυτή την ένότητα, όσο κι' αν μιλούν γι' αυτήν.

Υπάρχει ένα είδος ενέργειας, που επιφέρει αυτή την ένότητα, αυτή την ενοποίηση της ανθρωπότητας:

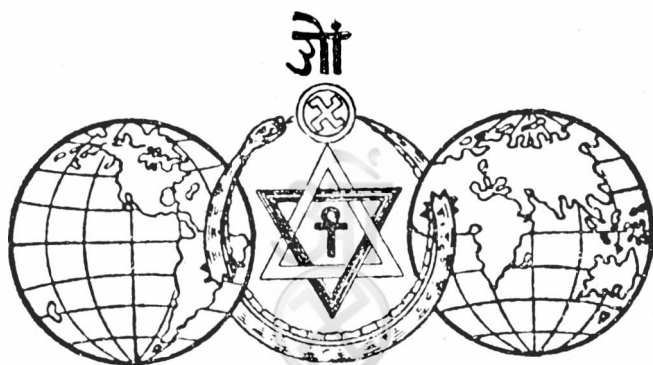
Άκουτε ότι με τον διαλογισμό έρχεται στο προσκήνιο αυτή ή ενέργεια. Αυτή ή ενέργεια είναι ή συμπόνοια. Αυτός είναι ο παράγων που ένοποιεί την ανθρωπότητα. Τò να είναι κανείς συμπνευμένος.

Η σκέψη ελπίζει ότι με τη δημιουργία ενός κέντρου μπορεί να επιφέρει ένότητα. Τò ίδιο κάνουν και οι δικτατορίες. Ελπίζουν να δημιουργήσουν ένότητα. "Όλες αυτές οι προσπάθειες έχουν αποτύχει και αναπόφευκτα πάντοτε θα αποτυχείνουν.

Υπάρχει μόνον ένας παράγων που ένοποιεί, και αυτός είναι ή μεγάλη συμπόνοια. Αυτή ή συμπόνοια υπάρχει όταν και αναλήσουμε τον πόνο και τη δυστυχία σ' όλο τους το πλάτος και το βάθος. Τον πόνο και τη δυστυχία, όχι μόνον ενός ανθρώπου, αλλά τη συλλογική δυστυχία ολόκληρης της ανθρωπότητας. Μην τò πάρετε λεκτικά ή διανοητικά, αλλά με την καρδιά σας. Νιώστε το βαθειά.

Επειδή είσθε ο κόσμος, και ο κόσμος, είσθε σεις, αν γεννηθή αυτή ή συμπόνοια, θα προκαλείτε ένότητα, δεν μπορεί παρά θα προκαλείτε ένότητα.

Ἐλευθερία τῆς σκέψεως

Σχόλια τῆς Σριμάτι Ράντα Μπαρνιέ
Προέδρου τῆς Παγκοσμίου Θ. Ε.
(Στὸ Indian Theosophist)

Ἡ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΤΗΣ ΣΚΕΨΕΩΣ εἶναι τὸ θεμέλιο τῆς Θεοσοφικῆς Ἑταιρίας. Μέσω τῆς Ἑταιρίας, ἔχει παρουσιασθῇ στοὺς ἀναζητούντες τὴν κατανόησιν τῶν μυστηρίων τῆς ζωῆς μὴ σχηματική φιλοσοφία ἀλλὰ τίποτε σ' αὐτῇ τὴν φιλοσοφίᾳ δὲν ἐπιβάλλεται ὡς πίστις ὡς δοξασία ἢ σύστημα σκέψεως σὲ κανόναν. Ἡ Ἑταιρία διακηρύσσει: τὸ σύνθημα: «Οὐδαμῶς θρησκευτικὰ ὑπερέρα τῆς Ἀληθείας», γιὰ νὰ δώσῃ ἐμφανιστὴν ἐπίσημην ἀπόφασίν τῆς, ὅτι «δὲν ὑπάρχει διδασκαλία ἢ γνώμη, ἀπὸ ὅποιον καὶ ἂν διατυπώθηκε πρὸς νὰ εἶναι κατὰ ὁποιοδήποτε τρόπον θεσμευτική γιὰ ἓνα μέλος τῆς Ἑταιρίας, πρὸς ἓνα μέλος νὰ μὴν εἶναι ἐλεύθερο νὰ τὴν ἀποδεχθῇ ἢ νὰ τὴν ἀπαρρίψῃ».

Ἡ πλαταιὰ ἐπιρροή πρὸς τὴν Ἑ-

ταιρία ἔχει ἀσκήσει στὸ νοῦ τῶν ἀνθρώπων μὲ διαφορετικὰ πολιτιστικά, θρησκευτικά καὶ πνευματικά ἐπίπεδα ὀφείλεται, κατὰ μέτρον ἔχει μικρὸ στὸ γεγονός ὅτι μποροῦν νὰ ἐργάζονται, ν' ἀναζητοῦν καὶ νὰ ζοῦν μέσα στὴν Ἑταιρία σὲ ἀνιδιοσυφαιρα ἐλευθερίας. Ἡ ἐλευθερία συχνὰ παρανοεῖται καὶ κατανοεῖται ἰδιοτέλεια καὶ ἀδιαφορία γιὰ τὸν τρόπο ζωῆς τῶν ἄλλων, ὅποτε διασπᾶ καὶ τὸ άτομο καὶ τὴν κοινωνίαν. Ἀλλὰ ἡ ὀρθῶς νοουμένη ἐλευθερία προοικίζει τὸ ἄστυον μὲ σωστή κατεύθυνσιν καὶ τὸ ὁδηγεῖ πρὸς τὴν Ἀλήθειαν. Ὁ θεσμός πρὸς ἐνὼναι ὅλους ἐκείνους πρὸς ἀναπένουν τὸν καθαρὸν ἀέρα τῆς ἐλευθερίας, καθὼς ἀνεοαίνουν στὸ μονοπάτι τῆς Ἀληθείας, εἶναι ἡ δύναμις τῆς Θ. Ε.

Ἡ Ἐλευθερία στὴν ἀτραπὸ

πρός την Ἀλήθεια συνδέεται με την Ἀδελφότητα στις σχέσεις διότι ἀμφότερες είναι προϋποθέσεις τῆς λειτουργίας τῆς Θεσοφικῆς Ἑταιρείας. Ἀδελφότης καὶ Ἐλευθερία είναι σὰν δύο κολώνες ποὺ ὑποβάστανται τὸ οἰκοδόμημα τῆς Ἑταιρείας. Χωρὶς τὴν μίαν, τὸ κτίριο θὰ ἔπεφτε.

Θρησκεία καὶ Ἀδελφότης

Ἡ θρησκευτικὴ καὶ κοινωνικὴ ἵπποσις περιλαμβάνει τεκμήρια διαποσάξεως τῆς ἐποποιίας σὲ περικοπώσεις ἀντιθέσεως μεταξὺ ἀπ' ἑνὸς μὲν τῆς ἀνθρώπινης συμπεριφορᾶς καὶ ἀπ' ἑτέρου τῶν προσδοκιῶν σὲ ψυχρότερες σωαίρες ἀνθρωπώσεως. Ὁλικὴ μετὰ τὴν ἀδελφικότητα στὴ ζωὴ καὶ ἀνατάσσεται πρὸς τὴν Ἀλήθεια. Ὁ ἐκφυλισμὸς τῶν θρησκευτικῶν διδασκαλιῶν γενικῶς ἔχει ἐπέλθει: ἐπειδὴ ἡ ἀτοκία πρὸς τὴν Ἀλήθεια ἢ τὸν Θεὸ ἔχει τραχυτὴν μὲ δοξασίαι. ἀντὶ νὰ εἶναι ξεκαθαρισμένος ἀπὸ ἐμπόδια μὲ τὴ δύναμη τῆς Ἐλευθερίας καὶ ἐπειδὴ ἐπίσης ἡ παρότρυνση τοῦ Θεοῦ ἔχει ὑπερτασθῆ, ἐνῶ ἡ Ἀδελφότης τοῦ Ἀνθρώπου ἔχει ἀγνοηθῆ. Οἱ προμερὲς ὁμότητες ποὺ διεποκλήθησαν σ' ὅλο τὸν κόσμον ἐν ὀνόματι τῆς θρησκείας—δωκιμοί, Ἐξέτασις, Στυροφορίες, τιμωρίες ὑποδιδασκίαι τῶν γυναικῶν, μεταχειρίσεις τῶν κατωτέρων τάξεων κλπ.—θὰ ἦσαν ὀδύνητες ἀν' ἡ ἀδελφότης, ἡ συμπάθεια καὶ ἡ ἀσκησις τῆς ἀγάπης εἶχαν ἀνιχνωρισθῇ ὡς ἀξέχωριστες ἀπὸ τὴν προσέγγιση στὸν Θεὸ ἢ τὴν Ἀλήθεια. Ἀκόμα καὶ σήμερα,

ἐξακολουθεῖ ἡ καταστροφικὰ ψευδογὰς ἀποψις, ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι δυνατὸν νὰ γνωρισθῇ χωρὶς τὴν ἀγάπην πρὸς τὸν ἄνθρωπον καὶ τίς ἄλλες μέρφες ζωῆς. Ἔτσι ἡ συμβολικὴ θρησκεία ἔχει συρραπθῇ μὲ πράξεις τοῦ κακοῦ. Μετετρέπῃ, σὲ ὄργανο δικαιοσύνης τῶν ἀνθρώπων δημιουργώντας ἀτελείωτες συγχρούσεις καὶ πόρους.

Κοινωνισμὸς καὶ θρησκεία

Ἀντίστοιχη ἀρνητικὴ κατάστασις διαπιστώνεται μὲ τίς μονόπλευρες κοινωνικὰς ἰδεολογίες ποὺ ἐνδικαίερονται ἀποσπλιστικὰ μὲ τὴν ἀλλήλεγγύη τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ ἀρνοῦνται τὴν ὑπαρξὴ θείας πηγῆς, τὴν περιπτουσία τῶν ὑπερτάτων ἀξιῶν πρὸς τίς ἡμετέρας ἢ ἀνθρώπινη καρδιά ἐξ ἐνστάτου τείνει. Τὰ ὀλιστικὰ συστήματα, ὅπως ὁ κομμουνισμός, ἔχουν περιγράψει θεωρητικὰ μιὰ κοινωνία ὅπου ὅλοι θὰ ἐργάζων-

ται, και θα συμμερίζωνται σάν αδελφοί. Ἀλλά, μὲ τὸν καιρὸ ποὺ πέρασα, ἀπεδείχθη ὅτι ἡ ἐξαγγελία μιᾶς κοινωνίας ἰσότητος, ἀπὸ τὴν καθαρὰ ὕλιστική ἀποψη, παρήγαγε ἐξ ἴσου βαρεῖες ἀνῆλξεις: βαρύτερες, παραβιάσεις στὸ σῶμα καὶ τὸ πνεῦμα τῶν ἀνθρώπων ἀπὸ ὅ,τι εἶχαν παραγγάγει οἱ θρησκείες. Ἡ ἀξιοπρέπεια τῆς ἀνθρώπινης συνειδήσεως προσεδόληθη ἀσπλαγχνά ἀπὸ ἐκείνους ποὺ ἰσχυρίζονται ὅτι ἐργάζονται γιὰ μιὰ παγκόσμια συντροφικότητα. "Οἱ καλύτερο ὑπάρχει στὸν ἄνθρωπο, τὸ δυναμικὸ τῆς συνειδήσεώς του, γιὰ νὰ ἐξετάζῃ σὲ βάθος τὸ λεπτὸ καὶ τὸ ἀνιότερο, συστηματικὰ κατηργήθη. Ἀπεδείχθη, ὅτι οἱ ἀπλὲς κοινωνικο-οἰκονομικὲς μεταρρυθμίσεις καὶ ἀλλαγὲς ἀδυνατοῦν νὰ συντελέσουν στὴν ἀνάπτυξη τοῦ ἀνθρώπου ὡς πλήρους ἡθικῆς, πνευματικῆς καὶ ἡθικῆς προσωπικότητος.

στὴν ἀναζήτησιν τῆς φύσεως τῆς Ἀλήθειας, αὐτὲς εἶναι οἱ θεμελιώδεις βάσεις τῆς προόδου.

Καθεμιὰ ἀπὸ τίς λέξεις αὐτὲς Ἀδελφικότης, Ἀλήθεια, Ἐλευθερία — περιέχει θησαυρὸ σγηνιστίας. Καθεμιὰ πρέπει νὰ ἐρευνηθῇ ἐνδελεχῶς. Καμμιὰ δὲν εἶναι ἀξεχώριστη ἀπὸ τίς ἄλλες. Ἡ Ἀδελφότης ὡς ἀπομονωμένη ἀντίληψις ὑποβιάζεται σὲ ἀσθενή αἰσθηματικότητα. Ἡ Ἐλευθερία χωρὶς τὴν Ἀδελφικότητα εἶναι ριζωμένη στὴν ἰδιοτέλεια καὶ παρασκηνιάζει τὸ ἔδαφος συγκρούσεων. Ἡ Ἀλήθεια δὲν κερδίζεται μὲ τὴν ἀπλή δοξασία, ἀλλὰ μὲ τὴν ἐλεύθερη ἐρευνα καὶ τὴν παειθαρχία τῆς μὴ-χωριστῆς ζωῆς. Ἀπαιτεῖται σύνθεσις τῶν τριῶν ἀρχῶν, ἂν θέλωμε νὰ ὑπάρξῃ εἰλικρινὲς ἐνδιαφέρον γιὰ τὴν Ἀλήθεια.

ΘΕΟΣΟΦΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ ΣΤΗ ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΒΙΑ

Ἀδελφότης,

Ἀλήθεια, Ἐλευθερία

Μόνον ἡ ἐκτίμησις τοῦ ἀνθρώπου ὡς συνόλου μπορεῖ ν' ἀνοίξῃ ἕναν καινούργιο δρόμο πρὸς τὸ μέλλον, ποὺ νὰ μὴν περιλαμβάνῃ στὴν προχιά του τὰ ζοφερὰ λάθη, τὰ ὁποῖα ὑπῆρξαν ἡ κληῖδα τοῦ παρελθόντος. Μιὰ καθολικὴ ἐξέταση τῆς ἱστορίας καὶ τῆς δραστηριότητος τοῦ ἀνθρώπου ἀποδεικνύει τὴν ἐγκυρότητα τῶν βασικῶν ἀρχῶν, ποὺ κηρύσσει καὶ ἀκολουθεῖ ἡ Θεοσοφικὴ Ἑταιρεία. Ἀδελφικότης στὲς σχέσεις, ἀφοσίωσις στὴν Ἀλήθεια καὶ μόνον στὴν Ἀλήθεια, Ἐλευθερία

Στὸ «Τεόζοφιστ» τοῦ Μαΐου 1980, δημοσιεύθηκε ἄρθρο τοῦ Ἑμίλιο Τράμπουζ γιὰ τὴν θεοσοφικὴ κίνηση στὴν Γιουγκοσλαβία.

Τὸ ἐθνικὸ τμήμα τῆς Θ.Ε. ἰδρύθη στὴ Γιουγκοσλαβία τὸ 1925 καὶ περιλαμβάνει μεγάλο ποσοστὸ νέων Ἑπίσης ἐκδίδει περιοδικό. Περιέπεσε σὲ ἀδράνεια, στὰ χρόνια τοῦ πολέμου καὶ ἐπανέλαβε τὴ δραστηριότητά του τὸ 1966. Τότε δὲν εἶχε διόλου νέους ὡς μέλη, ἀλλὰ μόνον ἡλικιωμένους, οἱ ὁποῖοι περιώριζαν τὴν δράση τους στὸν στενὸ τους κύκλο καὶ ἀπέφευγαν τὴν δημοσιότητα. Ἐξ ἄλλου, οἱ νέοι στὴν ἡλικία, ποὺ θὰ ἤθελαν νὰ εἰσέλθουν στὴν Θεοσοφικὴ Ἑταιρεία, δὲν ἤξεραν τί νὰ κάμουν. Ὅταν ὁμως ἡ πρώτη ὁμάδα νέων ἐγιναν μέλη, ἔδωσαν ἕναν καινούργιο παλ

ΘΕΟΣΟΦΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ :

ΗΝΩΜΕΝΑ ΕΘΝΗ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ

ΣΗΜΑΙΕΣ 59 κρατῶν — ὅπου λειτουργεῖ ἡ Θεοσοφικὴ Ἑταιρία — κυματίζουν στὴ μεγάλη αἴθουσα τοῦ Γενικοῦ Διεθνoῦς Ἀρχηγείου στὸ Ἀντμπαρ τῆς Ἰνδίας. Πρῶτα εἶναι ἡ σημαία τῶν Η.Π.Α., διότι ἀπὸ ἐκεῖ ξεκίνησε ἡ Θεοσοφικὴ Ἑταιρία τὸ 1886, ἀκολουθοῦν οἱ σημαίες τῆς Ἀγγλίας καὶ τῆς Ἰνδίας ὅπου ἡ Ἑταιρία ἐγκατεστάθη μετὰ προτεραιότητα. Ἐπειτα ἀκολουθοῦν οἱ σημαίες τῶν ἄλλων κρατῶν.

Ἡ Θεοσοφικὴ Ἑταιρία ἔχει ἀποκληθεῖ τὰ «Ἠνωμένα Ἔθνη τοῦ Πνεύματος», διότι ἐργάζεται γιὰ τὴν διδασκαλία καὶ τὴν πρακτικὴ τῆς Παγκοσμίου Ἀδελφότητος καὶ τὴν διάδοση τῆς Ἀρχαίας καὶ Αἰωνίου Σοφίας.

Μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς τελευταίας διεθνoῦς ψηφοφορίας γιὰ τὴν ἐκλογή τῆς Μαντὰμ Μπαρνιέ ὡς παγκοσμίου προέδρου, δημοσιεύθηκαν ἀριθμοὶ γιὰ τὴν ἀριθμητικὴ δύναμη τῶν Μελῶν τῆς Θεοσοφικῆς Ἑταιρίας, τοὺς ὁποίους καὶ παραθέτομε:

Ἀγγλία	1678
Αὐστρία	198
Αὐστραλία	854
Ἀργεντινὴ	720
Η. Π. Α.	3378
Κ. Ἀμερικὴ	165
Α. Ἀφρικὴ	913
Κ. Ἀφρικὴ	120
Ν. Ἀφρικὴ	274

μὸ σ' ὅλη τὴν Ἑταιρία. Οἱ παλαιότεροι ἐδειξαν τὴν ἐμπιστοσύνη τους καὶ ἐτοποθέτησαν σὲ ἐξέχουσες θέσεις τοὺς δραστήριους νέους. Σήμερα, νέοι καὶ πρεσβύτεροι ἐργάζονται γιὰ νὰ γεφυρώσουν τὸ χάσμα τῶν ἡλικιῶν καὶ σημειῶνουν ἑπιτυχίες.

Αἴγυπτος	17
Βενεζουέλα	1768
Βολιβία	81
Βραζιλία	940
Βέλγιο	187
Βιρμανία	58
Γερμανία Δ.	254
Γιουγκοσλαβία	91
Γαλλία	888
Δανία	197
ΕΛΛΑΣ	283
Ἑλβετία	181
Ἰταλία	832
Ἰρλανδία	67
Ἰσλανδία	430
Ἰσπανία	225
Ἰνδονησία	700
Ἰνδία	6270
Ἰσραήλ	41
Ἰαπωνία	325
Καναδὰς	337
Κούβα	270
Καμερόν	10
Κολομβία	108
Μαλαισία	24
Μεξικὸ	128
Μπαγκλαντές	31
Νέα Ζηλανδία	969
Νορβηγία	73
Ὁλλανδία	743
Οὐρουγουάη	85
Οὐαλλία	52
Πορτογαλία	206
Πακιστάν	107
Περὺ	15
Πόρτο Ρίκο	38
Σκωτία	75
Σρι Λένκα	88
Σουηδία	196
Σιγγαπούρη	35
Φινλανδία	365
Φιλιππίνες	240
Χιλή	20
Χόγκ Κόνγκ	15
Μέλη ἀνεξ.	91

Η μεσογειακή καλότητα — απομεινάρια ενός πανάρχαιου ωκεανού της Τέτυδος που πριν 150 εκατομμύρια χρόνια έστωσε τον Ινδικό με τον υπό γένεση Ατλαντικό — αποτελεί μια ζώνη συμπίεσης, όπου η αφρικανική πλάκα προχωρεί προς την Ευρώπη με μέση ταχύτητα ενός εκατοστημέτρου το χρόνο.

Η γραμμή συγκρούσεως των δύο πλακών — της αφρικανικής και της ευρωπαϊκής — δεν είναι ούτε καθαρή, ούτε ευθεία. Ξεκινάει από τις Άζορες (στη μέση συγκρούσεως τριών πλακών), κατευθύνεται προς τη Βόρειο Αφρική και περνάει στη συνέχεια από τη Σικελία, για να ανέξει κατά μήκος των Απεννίνων (σεισμός της Νεαπόλεως το 1980, σεισμός του Ούντινι το 1976) και να ξανακατέβει διασχίζοντας τη Γιουγκοσλαβία.

Στά νοτιά της Κρήτης στο λεγόμενο «έλληρικό τόξο», παρατηρείται ένα συνεχές «φαινόμενο υπαγωγής»: Ένα μικρό κομμάτι Αφρικής καταδρόχθίζεται καθημερινά από την «έλληρική τάφρο».

Κατά μήκος ολόκληρης της μεσογειακής «διαχωριστικής γραμμής», ο γήινος φλοιός ανοίγει συνεχώς.

Και οι μικρές αυτές ρωγμές, που μαζάζουν μ' εκείνες που δημιουργούνται στην κρούστα ενός ψωμιού κατά το ψήσιμό του, προκαλούν σεισμικές δονήσεις συχνά καταστροφικές. Όπως αυτές στο Έλ Ασσάμι της Αλγερίας στις 13 Οκτωβρίου 1980, της Νεαπόλεως στις 23 Νοεμβρίου 1980 και — ούτοχως με απείρως λιγότερα θύματα και ύλικές ζημιές — των Αλκυονίδων Νήσων.

Μεσημβρινή 2 Μαρτίου

„Φιλόζωοι” δήμιοι στη Ρόδο”

Με αγανάκτηση διάβασα ότι δραστηριοποιείται ο Δήμος διά την εξόντωση σκύλων και γατιών στη Ρόδο. Ακόμη περισσότερο οδυνηρόν είναι ότι το «έργον» θα πραγματοποιηθῇ από κλιμάκιον ειδικά αποστελλόμενον εις Ρόδον, «φιλόζωον» δημίον. Το πρόσχημα γνωστό: Τὰ ζώακια αὐτὰ εἶναι φορεῖς ἀσθενειῶν, ἐχθροῦ τοῦ κλπ., με ἀποτέλεσμα νά μᾶς «μυτολιάζουν» συνεχῶς. Ἄς σημειωθεῖ ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι περισσότερο ἄρρωστος ἀπό τὰ ἄλλα αὐτὰ ζώακια καί πως ἐκεῖνα κινδυνεύουν περισσότερο νά μολυνθοῦν ἐνδεχομένως ἀπό τὸν περιβάλλοντα χῶρον. Ἄν μὲν.

λοιπόν, παρὰ ἡ θανάτωσις, γὰρ νά γλυτώσουμε μιά γιά πάντα ἀπὸ τὸν τρομερὸ καὶ ὑποῦλο ἐχθρό. Ὁ Λεονάντο Ντά Βίντσι εἶπε: «Θὰ ἔλθῃ ἡμέρα ποὺ ὁ ἄνθρωπος θὰ λογοδοτήσῃ γιά τὸν φόνον ἔστω καὶ ἐνὸς ζῴου».

Δὲν φθάνει ἡ καθημερινὴ σφαγὴ χιλιάδων ἀνυπερασπίστων ζώων, ποὺ στιγματίζει τὸν καλῶς νοούμενον πολιτικῶ, ἀλλὰ ἀπὸ ἀκαταμάχητο ἐγωισμὸ ἐμεῖς οἱ δυνατόι ἀποφασίζομεν ζωοῖς ἕλεος, χωρὶς ἔχωρ ἀνθρωπιᾶς, χωρὶς συνείδηση, νά ἐκτελοῦμεν χιλιάδες ζῶα ἄλλα, ἀνυπεράσπιστα ποὺ σφάζοιν ἀπὸ ζωὴ καὶ καλωσύνη. Ἄς διατηρηθεῖ ἡ πό-

λις μιας καθαρής και οί γαυτοῦ-
λες και τὰ σκιλάκια θὰ κατα-
στούν στολάδι νὰ τὸ χαϊρώμαστε
ἐμεῖς και οἱ ξένοι, πὺν τόσο
τὰ λατρεύουν.

Κ. ΠΑΧΟΣ

«Γνώμη» Ρόδου

“Ενα τυφλό καναρίνι

ΣΤΑ ΨΙΛΑ πέρασε ἡ εἰδησι:
«Δὲν βοῦχαν τίποτα νὰ κλέψουν»
καὶ τυφλώσανε ἓνα καναρίνι».

“Αν θὰ μπορούσα γὰ δικασω
αὐτοὺς τοὺς νεαροὺς, δὲν θὰ τοὺς
τιμωροῦσα παρὰ μόνον ἔτσι: Μέ-
σα στὸ ἴδιο κελλί, θὰ ἔβαζα σὲ
μιά γωνιά τὸ τυφλό καναρίνι νὰ
τοὺς τραγουδάη... Θὰ τὸ ἔβαζα
νὰ τοὺς β ο υ λ ι ἄ ξ η ἀτέ-
λεκτα σὲ τύψεις, νὰ τοὺς φανε-
ρώνη, μὲ τὴ γλαυκία του, πόσο ἄ-
δικοι σπαθῆκανε ἀπέναντί του!

Τυφλώσανε ἓνα καναρίνι...
λὲς και δὲν τοῦ ἔφτανε ἡ φυλα-
κὴ, λὲς και δὲν ἔφτανε ἡ ἀνθρω-
πινὴ μιζέρια τῶν 30 πόντων πρὸς
τοῦ διέθεταν γὰ τὸ κλουβί...
“Ἐπρεπε αὐτὰ τὰ μάτια νὰ
τροπηθοῦν μὲ μιά καρφίτσα γὰ
νὰ βοῦν διέξοδο ὁ σαδιαιὸς μι-
χροαλητῶν. —Ένας μεγάλος ἀλή-
της διαθέτει καὶ φιλότιμο— τσο-
γλανιῶν, τὰ ὁποῖα κυκλοφοροῦν
ἀνενόχλητα καὶ μερικὲς φορὲς
προστατευόμενα!

Δὲν ξέρω ἂν στὴν ἀνθρωπό-
τητα ὁλόκληρη τόλμησαν παιδικὰ
χέρια νὰ κάνουν γὰτὶ τὸ ἀνάλο-
γο, ἔαν μπόρεσε παιδικὸ μυαλὸ
νὰ ὀπλιστῇ μὲ τέτοια παρανοήχο-

τητα... Δὲν τολμῶ νὰ φαντασθῶ
παιδικὰ χέρια νὰ ἀρπάζουν μιὰ
καρφίτσα καὶ νὰ βγάζουν τὰ μά-
τια ἑνὸς καναρινιοῦ...

Έσεῖς; Θὰ μπορούσατε νὰ ἀ-
κοῦτε τὸ «κλέμμα» του; Θὰ μπο-
ρούσατε νὰ τὸ ξεχωρίσετε ἀπὸ
τὸ κελάιδισμα, ἀρῆνοντας πέτρα
ἀπὸ τὴν ξεχασμένη λευτεριά του
καὶ τὸ φῶς τοῦ κόσμου τούτου;!
ΠΗΓΙΑ νὰ δῶ, κάπου στὴν
Λεωφ. Συγγροῦ τὸ καναρίνι...
Μοῦ εἶπαν ὅτι εἶχε τελειώσει τὸ
κελάιδισμὸν του λίγες ὥρες μετὰ
πὺν ἔχασε τὸ φῶς του. Εἶχε τρα-
βηχτεῖ σὲ μιά γωνιά τοῦ κλουβιοῦ
καὶ «ἐξλειψεν»... Κάποιος πρότει-
νε νὰ τὸ ἀρῆσουν λεύτερο... Μὰ
ἦταν πιά ἀργά... Τὸ ἔβγα-
λαν τὸ ἀρῆσαν καὶ ἐκεῖνο ἀδύ-
ναμο, θανάσιμα τραυματισμένο,
ἀγωνίσταν τὴν φυγὴν...

“Ἦθελε νὰ τελειώσει κοντὰ
στὴ φυλακὴ του!

ΓΡΗΓ. ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ

«Νέοι Ἀνθρωποί», 3 Ἰαν.

ΟΙ ΕΒΡΑΙΟΙ

ΤΗΣ ΖΑΚΥΝΘΟΥ

“Αφιερωμένο στὴν Ἰσραηλιτικὴ
Κοινότητα Ζακύνθου, πὺν ἔπαψε νὰ
ὑπάρχη μετὰ τὸν πόλεμο, ἐκυκλο-
φόρησε τὸ νέο τεῦχος τοῦ περιοδι-
κοῦ «ΧΡΟΝΙΚΑ», ὀργάνου τοῦ Κεν-
τρικοῦ Ἰσραηλιτικοῦ Συμβουλίου
Ἑλλάδος.

Στὰ περιεχόμενά του περιλαμβάν-
ονται ἐνδιαφέροντα ἱστορικὰ στοι-
χεῖα γὰ τοὺς Ἑβραίους τῆς Ζα-
κύνθου ἀπὸ δημοσιεύματα τῶν πα-
λιῶν Ζακυνθίων ἱστοριοφῶν, Δ. Βι-
άζη καὶ Λ. Ζώη, ἀπόψεις τοῦ πα-
λιοῦ Μητροπολίτου Ζακύνθου Διο-
νυσίου Λάτα κ. ἄ.

Οί άκρεωφάγοι ζοῦν περισσότερο

ΛΟΝΔΙΝΟ, Μάρτιος

"Αν θέλατε νά ζήσετε περισσότερο, καταργείστε τὸ κρέας ἀπὸ τὸ πιάτο σας. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι δὲν θὰ πρέπει νά φάτε ἓνα ὄδι, ἑπτὰ μοσχάρια, 36 γουρουνία 36 ἄρνια καὶ 550 κοτόπουλα κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ζωῆς σας. Πόσότητες πού τρώει ὁ μέσος κάτοικος τῶν ἀναπτυγμένων χωρῶν.

Σύμφωνα μὲ τίς δηλώσεις τοῦ ἐρευνητή, ὁρος "Άλαν Λόνγκ, ἡ δίαιτα αὐτὴ δὲν μᾶς κάνει καλὸν καλόν. Σύμφωνα μὲ τὰ ἀποτελέσματα ἐρευνας τοῦ δόκτορος Λόνγκ, οἱ φυτοφάγοι ζοῦν περισσ-

σότερο, ἔχουν λιγότερες πιθανότητες νά πεθάνουν νωρὶς ἀπὸ καρδιακὲς προσβολές ἐγκεφαλικά ἐπαισόδια καὶ ὀρισμένες μορφές καρκίνου. Στὸ σῶμα τους ἔχουν ἐπίσης 30% λιγότερο λίπος, πού σημαίνει ὅτι παθαίνουν σπανιότερα διαβήτη, ὑπέρταση καὶ πέτρες στὰ νεφρά.

Ο ὁρ Λόνγκ, προτείνει ὅτι ἀντὶ νά τρώμε ζῶα, θὰ πρέπει νά τρώμε τὰ φυτὰ τὰ ὁποῖα χρησιμοποιοῦμε γιὰ νά ταΐσουμε τὰ ζῶα. Ἔτσι, θὰ τραφοῦν πέντε φορές περισσότερα ἄτομα ἀπ' ὅ,τι τώρα.

Τὰ Νέα, 2 Μαρτίου

Εἶναι σημαντικό
ΝΑ ΜΗΝ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΕΤΕ
ΣΤΗΝ ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ ΣΑΣ

ΕΤΟΣ 1981 : ΔΡΑΧΜΕΣ 300.—

Παρακαλοῦμε, μὲ Ταχυδρομικὴ ἐπιταγή

Τὸ περιοδικὸ ἐλευθέρως σκέψεως

“ΙΛΙΣΟΣ,,

Δ/νοιοι Δραγατσανίου 6, τ. 122, τηλ. 324.6837. ὥραι 9-1

Ἐκδίδεται ἀπὸ τὸ ἔτος 1956

Οἱ τόμοι 1956 - 1970 ἔχουν ἐξαντληθεῖ.

Ἔχουν ὅμως ἐκδοθῇ ἐπιλογαὶ περιεχομένων τόμων, ὡς ἑξῆς:

Τόμος ἐπιλογῆς περιεχομένων τόμων τριετίας	1956 - 1958
» » » » »	1959 - 1961
» » » » »	1962 - 1965
Θὰ ἐκδοθῇ προσεχῶς τόμος ἐπιλογῆς πενταετίας	1966 - 1970

Ἐκαστος τόμος ἐπιλογῆς χρυσόδετος δρχ. 250

διὰ τὸν συνδρομητὰ τοῦ «ΙΛΙΣΟΥ» μόνον δρχ. 200

Οἱ τόμοι 1971 - 1976, χαρτόδετοι, ἕκαστος δρχ. 150

» » 1977 - 1980, » δρχ. 200

Μὴν ἀναβάλλεις! τὴν ἀποστολὴ τῆς συνδρομῆς γιά τὸ 1981

Ἡ καθυστέρησις δημιουργεῖ προβλήματα καὶ προκαλεῖ ζημίες

ΔΕΝ θέλεις οὔτε τὸ ἓνα, οὔτε τὸ ἄλλο.

ΔΟΙΠΟΝ στείλει ἀμέσως τὴν συνδρομὴ σου **ΜΕ ΕΠΙΤΑΓΗ ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΗ** καὶ στείλει μας τὴν ἀγγελία ἀπὸ τὴν διπλανὴ σελίδα.

Καὶ μὴν ἀμελεῖς

τὴν ἐγγραφὴ ΝΕΩΝ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ ἀπὸ τὸ στενὸ σου περιβάλλον.

Τοὺς ἐξυπηρετεῖς καὶ αὐτοὺς, μὲ τὴν εἰσαγωγὴ τους στὸν πνευματικὸ κύκλον τοῦ ΙΔΙΣΟΥ.

*Στὴν διπλανὴ σελίδα ὑπάρχει θέσις γιὰ δύο νέους συνδρομητές, γράψε τουλάχιστον **ΕΝΑΝ!***

Θὰ ἐξασφαλίσῃς τὴν ὁμαλὴ καὶ προοδευτικὴ ἔκδοσιν τοῦ περιοδικοῦ μας.

*ΜΠΟΡΕΙΣ ἀκόμη νὰ μᾶς στείλῃς διευθύνσεις γιὰ νὰ στείλωμε ἓνα τεῦχος τοῦ ΙΔΙΣΟΥ ὡς δειγμα **ΔΩΡΕΑΝ.***

Ἀγαπητὲ φίλε, σὲ περιμένουμε!

ΑΝΑΝΕΩΣΙΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ ΔΙΑ ΤΟ 1981

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟΝ

.....

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ

.....

..... ΠΟΛΙΣ

ΔΡΑΧΜΑΙ 300.

Στέλλονται δι' έπιταγής

ΕΓΓΡΑΦΗ ΝΕΩΝ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟΝ

.....

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ

.....

..... ΠΟΛΙΣ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟΝ

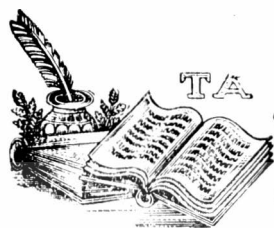
.....

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ

.....

..... ΠΟΛΙΣ

ΤΑ

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

ΤΕΚΤΟΝΙΚΑ ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Ένα βιβλίο του Χρ. Α. Ριζόπουλου

Ένα ωραιότατο βιβλίο μας ήλθε από την Κύπρο του συνεργάτου μας κ. Χρίστου Α. Ριζοπούλου, «Οί τίτλοι των Έλληνικων Στοιχίων της Κύπρου», με εισαγωγή περί Έλευθεροτεκτονισμού.

Έκτός από το κύριο θέμα του βιβλίου, το όποιον είναι πολύ καταισισιμικό και πλούσιο σε πηγές και συγγραφείς, υπάρχει μία σημαντική εισαγωγή—«Βασικές πληροφορίες περί του Έλευθερο-Τεκτονισμού» και ένας ενδιαφέρων επίλογος: «Άνθη από το περιβόλι του αντι-Τεκτονισμού».

Ο κ. Χρ. Ριζόπουλος είναι ένας ακούραστος έρευ-

νητής. Με συντομία και επιγραμματικότητα δίδει μία πλήρη έκθεση του τί είναι ο Έλευθεροτεκτονισμός. Η εισαγωγή αυτή αξίζει πολλά. Όσα εκθέτει ο συγγραφέας τεκμηριούνται από έμψημα Τεκτονικά κείμενα και από ιστορικά γεγονότα. Δεν πρέπει να υπάρξη Έλληνας Τέκτων, που να μη μελετήσει αυτή την εισαγωγή, ή όποια, σε 24 μόνον σελίδες τοποθετεί τον Έλευθεροτεκτονισμό στο πραγματικό του διάγραμμα, διαλύει όλους τους μύθους και θέτει τα πράγματα στην αληθινή τους θέση.

K.N.M.

Κώστα Παπαπάνου: **Σάν έφευγαν
οί πελαργοί** (Διηγήματα)

Υπάρχει μία πάρα πολύ δεδομένη γενίκευση, ίσως και απλούστευση: Η πολιτεία είναι βρώμικη, το ύπαιθρο είναι άγνό. Στην πολιτεία κα-

τοικούν άνθρωποι σκληροί και κακοί, στο χωριό περισσότερο άνθρωποι. Ο συγγραφέας αυτών των διηγημάτων ούτε την παραδέχεται, ούτε την υ-

πηρετεί· ἀλλὰ καὶ δὲν ἀγνοεῖ ὁλότελα τὴν ὁπωσδήποτε ξεχωριστὴ πραγματικότητα τῆς ἀγροικῆς ζωῆς. Καὶ μᾶς τὴν ἀποδίδει μὲ τὴν τέχνη ἑνὸς Καρκαβίτσα.

Τὸ χωριὸ μὲ τὴς αὐσιγρὲς παραδόσεις καὶ τοὺς ἀπεγκτοὺς κανόνες ἀντιστέκεται στὸ ἀστικὸ κύμα τῆς «ἐπιπρεπούσης» κοινωνίας. Ὁ γάμος ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι ἀντικείμενο συνειρμῶν καὶ ἡ ἱερότητα τοῦ δεσμοῦ συναρτᾶται μὲ τὴν ἰσοβιότητα. Ἡ σκληρὴ ζωὴ τῆς ὑπαίθρου, μὲ τὸν ἀνελέητο ἀγῶνα πρὸς τὴς ἰδιοτροπίες τῆς φύσεως, ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος ὀδηγεῖ σὲ ἔθιμα τραχεῖα καὶ μερικὲς φορὲς φοβερά, ὅπως λ. χ. ἡ διαπόμπευση γιὰ τὴν προσβολὴ κατὰ τῆς ἰδιοκτησίας, ἀπὸ τὸ ἄλλο ἀναζητεῖ μὴ φυγὴ πρὸς τὴν πόλιν, μὲ τὴ δίψα τῶν γραμμάτων.

Οἱ χαρακτῆρες τῶν προσώπων ἐπιβάλλονται μὲ τὴν τιμὴ τοῦ μόχθου. Καὶ φωτίζονται μὲ τὴς ἐκδηλώσεις θεμελιακῶν αἰσθημάτων ἐπικειάς, συγγνώμης, ἐλέους, ἀνθρωπισμοῦ.

Ἡ γραφὴ εἶναι φυσικὴ, ἀληθινή, ρέουσα, συμπαθητικὴ.

X. A. P.

Νέλλης Θεοδώρου:
Ὁ Ἰωάννης τῆς νέας ἐποχῆς (μεταφυσικὸ πεζογράφημα).

Ἡ συγγραφεὺς, γνωστὴ ἀπὸ

τὸ «Παστοράλε», «Ἀπὸ τὸ πάθος στὴ λύτρωση», ποὺ βραβεύτηκαν καὶ μεταφράστηκαν, καὶ τῇ «Στεφανία στὸ Ἀναμορφωτήριο», ποὺ γυρίστηκε κινηματογραφικὴ ταινία, παρουσιάζει τώρα τὴν καινούργια τῆς ἐργασία, «Ὁ Ἰωάννης τῆς Νέας Ἐποχῆς», ποὺ, ὅπως λέγει: ἡ ἴδια, ἔγραψε «σ' ἐκστατικὴ κατάσταση».

Ἀναγγέλλει τὴν παρουσία ἑνὸς καινούργιου Θεοῦ ἀπεσταλμένου στὴ γῆ, τοῦ «Ἰωάννη-Πρίδραμου τῆς Νέας Ἐποχῆς», ὁ ὅποιος πρόκειται νὰ φέρει ἓνα πολὺ μεγάλο πνευματικὸ μήνυμα στὴν ἀνθρωπότητα. Ὑποστηρίζει ὅτι τὸ Χριστιανικὸ Πνεῦμα θὰ ἐμφανιστεῖ ξανά στὴ γῆ, ὅμως μέσα στὸν κάθε ἀνθρώπο ποὺ θὰ μπορέσει νὰ κυφορήσει τὸ Λόγο. Ὁ Ἰωάννης αὐτὸς ἐρχεται σὲ σύγκρουση μὲ τὸ Πνευματικὸ κατεστημένο τῆς ἐποχῆς μας, διώκεται ἀπὸ τὸ ἐπίσημο Ἱερατεῖο καὶ δικάζεται ἀπὸ τὴν Πολιτεία. Ἔτσι, ἀκολουθώντας κι αὐτὸς τὸ Θεῖο Πρότυπο, θυσιάζεται στὸ δῶμὸ τῆς Ἀγάπης, χάριν τῆς ἀνθρωπότητος.

Τὸ διβλίο κρατᾷ ἀμείωτο τὸ ἐνδιαφέρον. Ἡ γραφὴ τῆς κ. Θεοδώρου θαυμάσια, πυκνὴ, ρεεῖ κυριολεκτικὰ καὶ σὲ φέρνει ἀπὸ τὴ μὴ ἐκπληξὴ στὴν ἄλλη, ὅπου, μέσα σὲ εἰκόνες γεμάτες συμβολισμὸ καὶ ὁμορφιά, ἀποκαλύπτει Θεοὺς νόμους καὶ μυστήρια, ποὺ φανερώνουν μὴ πολὺ δυνατὴ, πολὺ εἰδικὴ ἔμπνευση.

Τὸ κόστος τοῦ δευτέρου παγκοσμίου πολέμου

Ἡ Διεθνὴς Επιθεώρηση Διπλωματικῆς Ἐπιστήμης, ποὺ ἐκδίδεται στὴ Γενεύη, ἐδημοσίευσε τελευταίως τὴ στοιχίσει ὁ δεύτερος παγκόσμιος πόλεμος σὲ ἀνθρώπινες ζυμίδες:

22 ἑκατομμύρια ἄνθρωποι σκοτώθηκαν σὲ μάχες.

29 ἑκατομμύρια καὶ 250 χιλιάδες πληγώθηκαν, ἀκρωτηριάστηκαν ἢ ἔγιναν ἀνίκανοι γιὰ ἐργασία.

21 ἑκατομμύρια 250 χιλιάδες ἐκτοπίσθηκαν, κλείσθηκαν σὲ στρατόπεδα, ἢ ἀπομακρύνθηκαν ἀπὸ τὰ σπίτια τους.

30 ἑκατομμύρια κατοικίες ἔγιναν συντρίμια.

150 ἑκατομμύρια ἄτομα ἔμειναν ἄστεγα, λεία τῆς πείνης καὶ τῆς ἀρρώστιας.

Ἡ ἴδια ἐπιθεώρησης ἀνέφερε, ὅτι τὰ χρήματα ποὺ δαπανήθηκαν γιὰ τὸν πόλεμο, ἢ ἀρχοῦσαν γιὰ νὰ δωρηθῇ μὴ κατοικία κόστους 12.000 λιβρῶν μὲ ἔπιπλα 4.000 λιβρῶν, συνοδευόμενῃ μὲ μὴ ἐπιταγὴ θώρου 20.000 λιβρῶν (σχεδὸν ἐνάμισι ἑκατομ-

μύριο δραχμὲς) σὲ κάθε οἰκογένεια τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν, τοῦ Καναδά, τῆς Αὐστρίας, τῆς Μεγάλης Βρεταννίας, τῆς Γαλλίας, τῆς Γερμανίας, τοῦ Βελγίου καὶ τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως. Ἐπὶ πλεόν, ἢ περισσεύαν χρήματα γιὰ νὰ δοθῇ σὲ κάθε πόλη, ἄνω τῶν 200.000 κατοίκων ἀπὸ ἓνα θῶρον 25 ἑκατομμυρίων λιβρῶν (πλεόν ἀπὸ ἐνάμισι δισεκατομμύριο δραχμὲς) γιὰ σχολεῖα, ἄλλα τόσα γιὰ νοσοκομεῖα!

Καὶ ἔμως δὲν εἶναι τραγικὸ (ἀπὸ ἱστορικὴ ἄποψη), ὅτι τὰ τεράστια αὐτὰ ποσὰ δαπανήθηκαν γιὰ φωτιά καὶ ἀτσάλι καταστρεφῆς, ἀλλὰ ὅτι καὶ σήμερον δαπανῶνται πολὺ πιὸ κολοσσικά γιὰ ἐξοπλισμούς:

Νέος Οὐμανισμός

Ὅλα αὐτὰ ἔγιναν καὶ γίνονται γιὰτὶ ὁ ἄνθρωπος ὠθημένος ἀπὸ ἓνα τυφλὸ καὶ ἀνεξέλεγκτο ἔνστικτο αὐτοσυντηρήσεως, ἐχθρεύεται τὸν ἄνθρωπο. Τώρα, ὅμως, ὅπως ἔγραψε σὲ πρωτοχρονιάτικο «Βῆμα» ὁ Α.Κ. Νάσιουτζικ, ὁ ἄνθρωπος, χάρις εἰς τὴς προόδους τῆς ἐπιστήμης, ἀρχίσει νὰ σκέπτεται ὅχι: πῶς «ἀτομικά», ἀλλὰ «κοινωνικά» καὶ νὰ

τοποθετείται στην κλίμακα του Σύμπαντος.

«Μέσα σ' αυτή τη νέα όπτική — γράφε. — τα πράγματα αλλάζουν ξαφνικά μορφή: ενώ δεν βλέπαμε παρά μόνο τη μία πλευρά του προβλήματος, την πλευρά την στραμμένη προς το άτομο, διακρίνουμε ξαφνικά όλες τις πλευρές του προβλήματος. Αυτός που ήταν μπροστά μου και τον πίστευα για έχθρό μου, δρώμενος από άλλη πλευρά έγινε σχεδόν ένας φίλος, που προσπαθώ να κατενοήσω τις σκέψεις του και τους μηχανισμούς του· επιδιώκω να συμφιλώσω τις απόψεις του με τις δικές μου, αντί να τοποθετούμαι τυφλά πίσω από ένα πολυβόλο και να πιέζω με πείσμα τη σκανδάλη του.

Ναί, αυτός που βλέπει προσεκτικά γύρω του, θά έχει προαισθάνει ότι, σε όλους τους τομείς, ο Άνθρωπος βρίσκεται ίσως στη φάση να αλλάξει: τα σημεία αναφοράς· ο Άνθρωπος βρίσκεται ίσως στη φάση να κρίνει με όρους κοσμικούς.

Ναί, το πιστεύουμε σταθερά, αρχίζει να χαράζει, να αναδύεται από τις παλιές δομές των αιώνων, ένα νέο εξελικτικό ρεύμα που, άργα ή γρήγορα, θα συμπαράσχει όλη την Ανθρωπότητα στα χνάριά του. Παρά όρισμένα φαινόμενα, δεν μπορούμε να αμφισβάζουμε γι' αυτόν τον ενσπορεία νέον ούμανισμό, τον προερχόμενο από την ανάπτυξη των γνώσεών μας, γι' αυτή την παγκοσμιότητα, την οποία πολλοί ανήμισά μας έχουν πλήρως συνειδητοποιήσει.

Τότε, γιατί να μην ελπίζου-

με ότι θά έχουμε αύριο, ταυτόχρονα με τις νέες ανακαλύψεις, και νέους Άνθρώπους;»

— Ναί, γιατί να μην ελπίζουμε;

Νεολιθικά

Στους νεολιθικούς χρόνους δηλαδή στην τέταρτη και τρίτη χιλιετία π.Χ., ανάγεται η κατοίκηση στη Βοιδοκοιλιά της Μεσσηνίας, ενώ και οι μεσοελλαδικής εποχής (1000 — 1600 π.Χ.) μεσσηνιακοί τύμβοι, που τώρα άγασκάπτονται, αποδεικνύεται ότι είναι οι παλαιότεροι της εποχής εκείνης και ανήκουν στην πρώτη περίοδο της δημιουργίας του γένους των Ελλήνων. Αυτό τονίσθηκε, άναμεσα σε πολλά άλλα, στο Α' διεθνές μυκηναϊκό συνέδριο «Προμυκηναϊκή και μυκηναϊκή Πύλος», το οποίο συνήλθε σε αίθουσα του Πολεμικού Μουσείου.

(Είς αντίδραση για το είδος της φιλοξενούσης αίθουσας, ο αντιπρόσωπος κ. Ζοζέφ Πιέρ Όλιβιέ, γνωστός από τη μελέτη του στο «Δίκαιο της Φαιστού», άρνήθηκε να προσέλθει στην αίθουσα των συνεδριάσεων, με τη δήλωση ότι δεν δέχεται να πάρει μέρος σε συνέδριο, που στεγάζεται σε μουσείο πολέμου.

Από πλευράς του συνεδρίου, διευκρινίσθηκε, ότι ή απόφασις για την πραγματοποίησί του στην αίθουσα αυτή, πάρθηκε για να προληφθεί το ένδεχόμενο ανάστροφης ή και ματαιώσεως, σε περίπτωση που θά γινόταν σε αίθουσα σχολής και ή τελευταία θά

κατελαμιόνατο από τους φοιτητές).

Ο καθηγητής της έδρας της προϊστορικής αρχαιολογίας κ. Γ. Κορές, που είχε ως θέμα του τη «Νεολιθική κεραμική υπό τον τύμβο της Βοϊδοκοιλιάς και στο σπήλαιο του Νηλέως», εκθέτοντας τα αποτελέσματα σχετικών ανασκαφών που κάνει ο ίδιος, ανακοίνωσε ότι διεπίστωσε εκεί κατοίκηση αναγόμενης στους νεολιθικούς χρόνους. Ο κ. Κορές είπε ακόμη, ότι τα αγγεία που χρησιμοποιούσαν οι άνθρωποι της νεολιθικής εποχής, οι οποίοι για μεγαλύτερη ασφάλεια έμεναν σε φυσικά σπήλαια είναι πήλινα και στιλβωμένα, τα όπλα τους λίθινα.

Ο Πέρτης αρχαιολόγος κ. Ν. Σαλέχι, προσπαθώντας να έρμηνεύσει τους ταφικούς πίθους του προϊστορικού Λιγχείου, διατύπωσε τη γνώμη ότι ο πίθος συμβολίζει τη μήτρα της μεγάλης μητέρας θεάς και η ταφή σε πίθους την επιστροφή στη μήτρα της.

Γυναίκες - ιερείς στά πρώτα χρόνια

Στα πρώτα χρόνια της χριστιανικής Έκκλησίας, δεν αποκλείεται να είχαν ανατεθεί ιερατικά καθήκοντα σε γυναίκες, εξίσου με τους άνδρες. Αυτό είναι το συμπέρασμα της Ντόροθι Ίρβιν, καθηγήτριάς της αρχαιολογίας στο καθολικό κολέγιο της Αγίας Λίκατερίνης στο Σάιντ Πόλ της Μινεζότα. Βασίζεται κύρια σε αρχαία μωσαϊκά, τοιχογραφίες και επιγραφές, που

ή ίδια λεπτομερέστετα φωτογράφησε και εξέτασε.

Οι επιγραφές και τα αρχαιολογικά ευρήματα που μελετήθηκαν από την Ίρβιν, ανακρίνουν τη θεματολογία του Βατικανού, σύμφωνα με το όποιο, η χειροτονία στο ιερατικό σχήμα μιας γυναίκας θα ήταν αντίθετη με την αρχαϊκή παράδοση, δηλαδή με τα εκκλησιαστικά έθιμα των πρώτων αιώνων της χριστιανοσύνης. «Έτσι και αν δεν είναι τελείως σαφές τι έννοια με την χειροτονία στο ιερατικό σχήμα σε χρόνους και σε τόπους διαφορετικούς, στους πρώτους αιώνες της Έκκλησίας, η αρχαιολογία δείχνει ότι οι γυναίκες χειροτονούντο όπως και οι άνδρες», λέει η Ίρβιν.

Ανάμεσα στις φωτογραφίες, που περιλαμβάνονται στη χριστιανική αρχαιολογική συλλογή της Ίρβιν, είναι:

— Μια τοιχογραφία ρωμαϊκής κατακόμβης του πρώτου αιώνα στην οποία έφτα γυναίκες συλλειτουργούν τη Θεία Εύχαρις. Παρόμοιες σκηνές, σε διάδοχικές περιόδους, δείχνουν ομάδες έφτα ανδρών να συλλειτουργούν.

— Μια τοιχογραφία ρωμαϊκής κατακόμβης του 4ου αιώνα, που δείχνει μια γυναίκα να χειροτονείται από έναν επίσκοπο.

Επιτύμβιες επιγραφές, που αναφέρονται σε τιμημένη γυναίκα επίσκοπο.

— Ένα μωσαϊκό, ίσως του 9ου αιώνα, στο οποίο παρουσιάζεται ένα γυναίκείο κεφάλι με την επιγραφή, επίσης σε μωσαϊκό, «επίσκοπος Θεοδώρα».

Τὸ Εὐαγγέλιο στὴ δημοτικὴ

Τὸ Συμβούλιον Πλημμελειοδικῶν Ἀθηνῶν (ποῦ ἐξέδωκε τὸ 9π' ἀρ.θ. 5.184 ἀπ'αλλοτριωτικὸ δούλευμα γιὰ τὸν ἱερέα - καθηγητὴ τῆς Θεολογίας κ. Σκορδᾶ, ἐναντίον τοῦ ὁποίου ἀσκήθηκε ποινικὴ δίωξις, γιατί στήν ἐκκλησίαν τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς τῆς Νέας Σμύρνης, διαβάζεται, μετὰ τὴν καθιερωμένη ἀνάγνωσι τοῦ Εὐαγγελίου, τὸ ἴδιο κείμενο καὶ στήν δημοτικὴ γλώσσα). γνωμοδότησε, ὅτι ἡ ἀνάγνωσις τοῦ Εὐαγγελίου στήν δημοτικὴν δὲν βλάπτει τὸ κράτος ἢ τὴν Ἐκκλησίαν, ἀλλὰ ἐπιπρόσθετα, ὠφελεῖ τὴν ὅλην προσπάθεια γιὰ τὴν προσέγγισι τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ συνόλου τοῦ λαοῦ.

Ἡ δίωξις εἶχε ἀσκήθει αὐτεπαγγέλτως ἀπὸ τὸν εἰσαγγελέα πλημμελειοδικῶν, μετὰ ἀπὸ ἐπιστολὰς καὶ δημοσιεύματα σὲ ἀπογευματινὴ ἐφημερίδα γνωστὴ γιὰ τὴς «ἐλληνοχριστιανικὰς» θέσεις τῆς.

Ἡ γκιλοτίνα

Τὴν Παρασκευὴ 21 Νοεμβρίου, τὸ Εὐρωπαϊκὸ Κοινοβούλιον ἐνέκρινε μὲ συντριπτικὴ πλειοψηφία ἓνα ψήφισμα, μὲ τὸ ὁποῖο ζητεῖ ἀπὸ τίς χώρες - μέλη του νὰ ἀναστέλλουν τὴν ἐσχὺ τῆς θανατικῆς ποινῆς, ὅσο διάστημα ἡ Εὐρωπαϊκὴ διαμορφώνει τὴ θέσιν της πάνω σ' αὐτὸ τὸ θέμα.

Τὸ Εὐρωπαϊκὸ Κοινοβούλιον, ἐκλεγμένο συμβουλευτικὸ σώμα τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς ἀναμένεται ὅτι θὰ ἀρχίσει ἐκτενὴ συζήτησι

γιὰ τὴ θανατικὴ καταδίκη.

Ἡ Γαλλία εἶναι ἡ μόνη χώρα στήν ὁμάδα τῶν «Ἑννέα», ποῦ ἐξακόλουθεῖ νὰ ἐπιβάλλει τὴν ποινὴ τοῦ θανάτου.

Ἡ γκιλοτίνα ἔχει πάρει τὸ ὄνομά της ἀπὸ τὸν δόκτορα Ζοζέφ Γκινὰς Γκιγιστέν, μέλος τῆς Ἐπαναστατικῆς Ἐθνοσυνελεύσεως, ὁ ὁποῖος συνέστησε τὴ μηχανὴ αὐτὴ τοῦ θανάτου ὡς «φθιρὸ καὶ ἀνόδυνο» μέσο ἐκτελέσεως.

Ἡ μοναδικὴ γκιλοτίνα τῆς Γαλλίας, εἶναι ἀποθηκευμένη σ' ἓνα κλειδωμένο κελλεὶ τῆς φυλακῆς Σαντέ τοῦ Παρισιοῦ, καὶ μεταφέρεται σ' ὁποιας φυλακῆς αὐλὴ χρειάζεται, κατὰ περίστασι.

Στὴ Γαλλία ἡ ἑνωσις Δικηγόρων ἔχει προτείνει τὴν κυβέρνησι «νὰ κάνει ὅτι μπορεί ὥστε νὰ δεδαιωθεί, πῶς ποτὲ πιά δὲν θὰ ἀποκεφαλίστουν καταδικασμένα ἄτομα». Ἀλλὰ ὁ ὑπουργὸς Δικαιοσύνης Ἀλβὴν Περφίτ ἔχει δηλώσει πῶς τὸ θέμα δὲν πρόκειται νὰ συζητηθεῖ στὴ νέα Ἐθνοσυνέλευσι τοῦ 1981.

Ο ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΟΣ

«Η ΕΡΕΥΝΑ» Τρικάλων
γιὰ τὸν «ΙΛΙΣΟ»

Ἡ καλὴ καθημερινὴ ἐφημερίδα τῶν Τρικάλων ΕΡΕΥΝΑ, εἶχε τὴν καλωσύνη νὰ δημοσιεύσῃ (12 Ὀκτ. 1980) μιὰ ἐκτεταμένη κριτικὴ γιὰ τὸν ΙΛΙΣΟ καὶ τοὺς τρεῖς τόμους τῆς ΕΠΙΛΟΓΗΣ, πολὺ κολακευτικὴ. Ἦταν μιὰ ἀκόμη ἐκδήλωσις τῆς πνευματικότητος τῆς ἐπαρχίας.

Εὐχαριστοῦμε καὶ τὴν ΕΡΕΥΝΑ καὶ τὸν συνεργάτη της κ. Χρυσόστομο Ε. Ζήση.

Μεταξύ μας

ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΜΑΣ

Τὰ Γραφεία τοῦ «Ἰλισοῦ», Δραγατσανίου 6, ὄροφος 6ος, (Πλατ. Κλαυθμώνος), εἶναι ἀνοικτὰ καθημερινῶς, πλὴν Σαββάτου, 9 - 12.30 π.μ. Τηλ. Γραφείων: 3246-837.

ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ

Παρακαλοῦμεν, ἀποστέλλετε μὲ ταχυδρομικὴν ἢ τραπεζικὴν ἐπιταγὴν εἰς τὴν διεύθυνσιν: «Κωστὴν Μελισσαρόπουλον, Δραγατσανίου 6, Αθήνας, 122». Ἀποστολαὶ μὲ τραπεζικὰς ἐντολὰς μᾶς δυσκολεύουν.

ΑΛΛΑΓΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΝ

Τεύχη ἀποσταλέντα στοὺς κατωτέρω συνδρομητὰς μας, ἐπεστράφησαν ἀπὸ τὸ Ταχυδρομεῖον μὲ τὴν σημείωσιν: «μετώκησε» ἢ «ἀγνώστος». Παρακαλοῦνται ὅσοι τοὺς γνωρίζουν νὰ τοὺς εἰδοποιήσουν ἢ νὰ μᾶς δώσουν τὰς διευθύνσεις των:

ΑΘΗΝΩΝ

Χρ. Ἀργυροκαστρίτης, Δυρραχίου 76 - Σμόλικα 13

Εὐθ. Θεοχαρόπουλος, Διδασκάλων 15, «Αἴλιος»

Ἄλ. Καμπίτης, Μ. Ἀλεξάνδρου 33, Ν. Σμύρνη

Μαρ. Μεσολωρᾶ, Κ. Παλαμᾶ 20

Χαρ. Ντούση, Ἡπείρου 30

Γιαρ. Πορφύρη, Ἐρεχθείου 6, Ἀγ. Βαρβάρα

Ἄντ. Σιδερῆς, Λεμεσοῦ 6 - 8

ΕΠΑΡΧΙΩΝ

Δτ.μ. Βαρδιάνης, Μαιζώνος 12, Πάτραι

Γιάν. Κωστάκος, Ἐπιθ. Τελωνείου, Πάτραι

Λεων. Μάρδας, Ἐθνικὴ Τράπεζα, Θεσσαλονίκη

Ἄντ. Παπαδόπουλος, Κασσάνδρου

37, Θεσσαλονίκη

Διόν. Πομώνης, Ἐθνικὴ Τράπεζα, Ζάκυνθος

Στρ. Σαμαρίδης, Ὑποθηκοφύλαξ, Μυτιλήνη

Στυλ. Ρουτζάκης, Α' Φυλάκιον Ταχυδρομείου Ξυλοπόλεως

Γεωρ. Σωτηριάδης, Παυλίδου - Κουντουριώτου, Καβάλα

Παλ Χριστοδούλου, Γιαννίτση 5, Χαλκίδα

ΕΓΚΑΤΕΛΕΙΨΑΝ ΤΟΝ ΓΗΙΝΟΝ ΒΙΟΝ

Παν. Βεκιάρης, Ν. Σμύρνη

Λών. Γκανόπουλος, Ἀθῆναι

Εμμ. Χατζηανδρέου »

Κων. Σολωμός, Λάρισα

ΕΙΣΦΟΡΑΙ

Ὁ κ. Ἐμμ. Μπαρούνης ἀπέστειλεν ὡς συνδρομὴν 1981 εἰς τὸν ἸΛΙΣΟΝ δρχ. 1.000. Θερμῶς εὐχαριστοῦμεν.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Ὁ κ. Κωστὴς Μελισσαρόπουλος, ἀσθενήσας ἐκ γρίππης καὶ ὠτίτιδος, ἐνδέχεται νὰ ἀφίσει γράμματα ἀναπάντητα. Ὅσοι τοῦ ἔγραψαν καὶ δὲν ἔλαβον ἀπάντησιν, παρακαλοῦνται νὰ κομουν τὸν κόπον νὰ τοῦ ξαναγράψουν.

ΒΙΒΛΙΑ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ

(Μὲ τὴ σειρὰ λήψεως)

Χρίστος Ἀ. Ριζόπουλος: Οἱ τίτλοι τῶν Ἑλληνικῶν Τεκτονικῶν Στοῶν τῆς Κύπρου. (Μὲ εἰσαγωγὴν περὶ Ἐλευθεροτεκτονισμοῦ).

Ἰουλία Δαδάρη: Πρόσωπα καὶ καταστάσεις (Μυθιστόρημα). Ἀθήνα 1983

«ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΙΛΙΣΟΣ»

της Θεοσοφικής Ἑταιρίας
ἐν Ἑλλάδι, Δραγατσανίου
6. Ἐκδότης - Διευθυντής: Κω-
στής Ν. Μελισσαρόπουλος,
Πλατ. Ἑθνικῆς Τραπεζῆς 3,
Φιλοθέη. Προϊστάμ. Τυπογρα-
φείου: Ε. Σωτηρόπουλος &
Σία, Κερατσινίου 72, Τ.Τ.
209-Τηλ. 5224728.

Τιμὴ τεύχους δρχ. 60
Μάρτ. - Ἀπρίλιος 1981

ἔμπνευσ-η στὴν ποίηση τοῦ Θαλῆ
Ρητορίδη. Δοκίμιο. Ρώμη 1980

Μήτσος Τριάμης: Σχεδιάγραμμα γνω-
ριμίας. Ρώμη 1980

Παν. Βλαχόπουλος: Πορεία τῆς Δη-
μιουργίας. Ἀθήνα 1981

Θ. Ν. Πετράκόπουλος: Ἀναδρομὲς ..
(ποιήματα). Ἀθήνα 1980

Νίκος Γ. Σταφυλοπάτης: Ποιήμα-
τα. (Ἐκλογὴ 1940 - 1980).
Ἀθήνα 1980

Κύπρος Χρυσάνθης: Παγκυπριονί-
κες (ποιήματα). Λευκωσία 1980

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

Νέλλη Θεοδώρου: Ὁ Ἰωάννης τῆς
Νέας Ἑποχῆς.

Γ. Δ. Καχριμάνης: Ποιήματα -
Ἐκλογαί. Ἀθήναι 1979

Ἰω. Κουσκουνάς: - Κυρ. Χασαπο-
γιάννης - Ἰω. Κακαβούλιας:
Θυρεάτις Γῆ (Ἱστορία - Ἀρχαι-
ολογία - Λαθρογραφία). Ἀθῆναι
1981. Ἐκδοσὴ Πνευματικοῦ Κέν-
τρου Ἀστρου Ἰδρύματος «Μνή-
μη Ἀγγελικῆς Λεων. Ζαφείρη».

Σαπφὼ Σταθοπούλου: Ἀνακρού-
σματα (Ποιήματα). Θεσ/νίκη.

Θαλῆς Ρητορίδης: Σφενδονιὲς (Μι-
νιτόμος Β΄.). Ποίηση. Ρώμη
1980

Θαλῆς Ρητορίδης: Σφενδονιὲς (Μι-
νιτόμος Γ΄.). Ποίηση. Ρώμη
1980

Παντέλης Οἰκονόμου: Ἡ ἀγωνία, ὁ
πόνος καὶ ἡ προσδοκία στὴν
ποίηση τοῦ Θαλῆ Ρητορίδη. Δο-
κίμιο. Ρώμη 1980

Κώστας Σταμάτης: Ἡ ποιμενικὴ

Ὁ Κόσμος τῆς Ψυχῆς (Σεπτ.-Δεκ.)

Προβλήματα ἐκκλησιαστικὰ - κοι-
νωνικὰ (Ὀκτ.-Δεκ.)

Σκίαθος (Ὀκτ.-Δεκ.)

Ἀνοικτοὶ Ὁρίζοντες (Ὀκτ.-Δεκ.)

Κρητικὴ Ἑστία (Νοέμ.-Δεκ.)

Ἡπειρωτικὴ Ἑστία (Δεκ.)

Ἐλευθερὴ Σκέψη (Νοέμ.-Δεκ., Ἰαν.)

Ἰσραηλινὰ Νέα (Δεκ., Ἰαν.)

Περιοδικὸ Ἑλληνίδων Βορ. Ἑλλά-
δος (Ἰαν.-Φεβρ.)

Σύγχρονη Σκέψη (Ἰαν.)

Πνευματικὴ Κύπρος (Γενάρης)

Σταθμοὶ (Ἰαν., Φεβρ., Μάρτ.)

Χρονικὰ (Ἰαν., Φεβρ., Μάρτ.)

Σμύρνα (Ἰαν.-Μάρτ.)

Κρίκος (Ἰαν.-Φεβρ.)

Τριφυλιακὴ Ἑστία (Γεν.-Μάρτ.)

Σχολικὰ Νιάτα (Μάρτ.)

Φιλοσοφία (Φεβρ.)

Ὁ Φυσιολάτρης (Μάρτ.-Ἀπρ.)

Η ΘΕΟΣΟΦΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

Συνεδριάσεις Στοῶν

Στοὰ Ἀθηνᾶ: α' καὶ γ' Δευτέρα τοῦ μηνὸς

» Ἡλιος: κάθε Τρίτη

» Ἀρτεμις: κάθε Πέμπτη

» Ἐλευθ. Σκέψις: α' καὶ γ' Παρασκευὴ τοῦ μηνὸς

» Ἀλκυόν: β' καὶ δ' Παρασκευὴ τοῦ μηνὸς

Στοὰ Θεσσαλονίκης «Πυθαγόρας»: Εὐ. Ψαῶς, 265-042

Βίβλια Κ ρ ι σ η ν α μ υ ρ τ ι

Στὰ πόδια τοῦ Διδασκάλου (ἔκδ. 1966)	30
Ἐκλογαὶ ἀπὸ τὸν Κρισηναῦρτι (Κ. Μελεσσαροπούλου)	150
Ἐκπαίδευσι καὶ σημασία ζωῆς — 1953	150
Ἐλευθερία — ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος — 1954	280
Στοχασμοὶ πᾶνω στὴ ζωὴ (Α΄ σειρᾶ) — 1956	250
Στοχασμοὶ πᾶνω στὴ ζωὴ (Β΄ σειρᾶ) — 1958	250
Στοχασμοὶ πᾶνω στὴ ζωὴ (Γ΄ σειρᾶ) — 1960	350
Ὅμιλιες στὴν Εὐρώπη — 1967	250
Στὴ σιγὴ τοῦ Νοῦ — 1970	200
Ἡ ἀναγκαιότητα τῆς ἀλλαγῆς — 1970	200
Τὸ πέταγμα τοῦ ἀετοῦ — 1971	200
Τὰ πρῶτα δῆματα τῆς μάθησης — 1975	280

Εγγράψετε νέους συνδρομητές

Συνδρομή 1981 δρχ. 300	έξωτερικοῦ	\$ 10
	ἀεροπορικῶς	\$ 15

Όλοι οι συνδρομηταὶ ἐσωτερικοῦ ἔχουν δικαίωμα
νὰ ἀγοράζουν τοὺς τόμους ἐπιλογῆς

Α' Τριετίας 1956—1957—1958

Β' Τριετίας 1959—1960—1961

Γ' Τετραετίας 1962—1965

ἑκαστον πρὸς δρχ. 200 ἀντὶ δρχ. 250

ΑΙ συνδραμαί η αντίτιμον διβλίων να αποστέλλονται με ταχυδρομική η τραπεζικήν έπιταγήν — όχι με έπιτολήν — επ' όνόματι Κωστή Μελισσοφροπούλου η ΙΑΙΣΟΥ, Δραγατσωνίου 6.
Αθήνα 122

ΧΡΙΣΤΟΥ Α. ΡΙΖΟΠΟΥΛΟΥ

Βασικές πληροφορίες περί Τεκτονισμού
καὶ τὸ «περιβάλλον» τοῦ Ἀντιτεκτονισμοῦ στὸ διδλίο:
ΟΙ ΤΙΤΛΟΙ ΤΩΝ ΚΥΠΡΙΑΚΩΝ ΣΤΟΩΝ Δρχ. 200.—

Ι. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ
ΚΟΝΤΙΝΑ ΚΑΙ ΜΑΚΡΙΝΑ
ΤΑΞΙΔΙΑ

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ, Ι.Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΥ & ΣΥΓΓ. Ε.